

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Postoj „nových“ členů EU k euru

The attitude of the new EU member states towards the Euro

Pavla Skřivanová

Plzeň 2012

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavla SKŘIVANOVÁ**
Osobní číslo: **K09B0155P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Postoj "nových" členů EU k euru**
Zadávací katedra: **Katedra podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Vysvětlete pojem "nový" členský stát EU.
2. Popište výhody členství v EMU.
3. Popište výhody nečlenství v EMU.
4. Popište postoj vybraných "nových" členů EU k euru.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 60 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- **BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH.** *Ekonomie evropské integrace*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.
- **EBELING, R., HAMPL, M., HANKEL, W. A KOL.** *Autoři CEPu o euru*. 1. vydání. Praha : CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. ISBN 978-80-86547-94-7.
- **JANÁČKOVÁ, S.** *Krize eurozóny a dluhová krize vyspělého světa*. 1. vydání. Praha : CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. ISBN 978-80-86547-95-4.

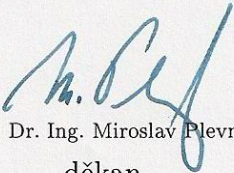
Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Vendula Mašátová, Ph.D.

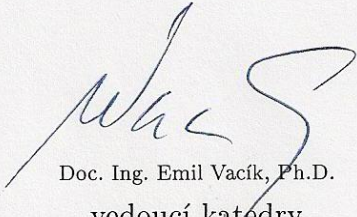
Katedra ekonomie a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 4. května 2012

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Doc. Ing. Emil Vacík, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 30. listopadu 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Postoj „nových“ členů EU k euru“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 28. dubna 2012

.....
podpis autora

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala své vedoucí Ing. Vendule Mašátové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, nápady, připomínky a čas strávený konzultacemi při psaní mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	7
1 Přínosy a náklady společné měny euro	9
1.1 Přínosy	11
1.1.1 Eliminace kurzového rizika.....	12
1.1.2 Snížení transakčních nákladů	15
1.1.3 Vyšší transparentnost cen.....	18
1.1.4 Nižší náklady na opatření kapitálu	21
1.1.5 Bilance zboží a služeb	22
1.1.6 Přímé zahraniční investice.....	23
1.1.7 Vývoj hrubého domácího produktu.....	25
1.2 Náklady.....	28
1.2.1 Ztráta autonomní kurzové politiky a měnové politiky	28
1.2.2 Růst cenové hladiny	30
1.2.3 Administrativní, technické a bankovní náklady.....	35
2 Postoj vybraných „nových“ členů EU k euru.....	38
2.1 Česká republika.....	41
2.1.1 Česká národní banka a Ministerstvo financí ČR.....	41
2.1.2 Vláda a politické strany	43
2.1.3 Národní koordinátor pro zavedení eura.....	45
2.1.4 Ekonomové.....	46
2.1.5 Prezident.....	47
2.1.6 Hospodářská komora a podnikatelské subjekty	49
2.1.7 Exportéři.....	51
2.1.8 Občané.....	53

2.2	Slovensko.....	56
2.2.1	Politické spektrum.....	58
2.2.2	Národní banka Slovenska.....	61
2.2.3	Ministerstvo financií SR.....	63
2.2.4	Analytičtí odborníci.....	64
2.2.5	Občané.....	64
2.2.6	Podnikatelské subjekty.....	68
3	Závěr.....	72
4	Seznam tabulek	74
5	Seznam obrázků	75
6	Seznam zkratk	77
7	Seznam použité literatury.....	79
8	Seznam příloh.....	85

Úvod

Hlavním cílem bakalářské práce s příznačným názvem „Postoj „nových“ členů EU k euru“ je zmapování náklonosti k jednotné evropské měně států, které do Evropské unie (EU) přistoupily v roce 2004 a později. Proto je nyní definován pojem „nový“ člen. Ve vymezeném časovém období došlo k hromadnému přistupování pouze dvakrát, v roce 2004 a 2007. 1. května 2004 se členy Evropské unie staly Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. O tři roky později se tyto řady rozšiřují o příchod Bulharska a Rumunska 1. ledna 2007.

Vstupem do EU se jmenované státy zavázaly v budoucnu usilovat také o začlenění do Hospodářské a měnové unie (Economic and Monetary Union – EMU), to znamená, přijmout euro za svou zákonnou měnu. Tento závazek byl naplněn v případě pěti „nových“ členů EU. Slovinsko zavedlo nadnárodní měnu v roce 2007, o rok později se členy měnové oblasti staly Kypr a Malta, dále Slovensko v roce 2009 a Estonsko v minulém roce 2011. Tato povinnost plynoucí z evropské legislativy nepochybně nenapomáhá svobodnému rozhodnutí o přistoupení do eurozóny (Euro area – EA), ale na druhou stranu neudává konkrétní termín, ve kterém by mělo dojít k nahrazení národní měny. To mnohdy podporuje tzv. pomalou variantu přijetí eura, jak je tomu například v případě Švédska, které vstoupilo do EU již v roce 1995 a rozhodnutí o zavedení společné měny dlouhodobě odkládá. Obavy kandidátských zemí jsou na místě, obzvláště v současné době, kdy ekonomové spekulují o udržitelnosti společné měny v důsledku markantní zadluženosti členských zemí eurozóny. Proces přijetí eura je nepopíratelně významná událost pro ekonomiku státu ať už v kladném či záporném smyslu.

Přestože se členské země svým vstupem do Evropské Unie zavázaly přijmout společnou měnu euro, u mnohých z nich jsou vyzorovány určité rozpaky či nasazení volnějšího tempa v procesu implementace eura. Co je k tomuto rozhodnutí vede a čím je to zapříčiněno? V rámci dovršení evropského integračního procesu je pro přistupující zemi ekonomicky racionální přijmout za své zákonné platidlo euro v případě převýšení přínosů nad náklady, které vzniknou s jeho zavedením. Má ovšem euro doopravdy jednoznačně pozitivní vliv na ekonomiku členské země? Na tyto a mnohé další otázky odpovídá první kapitola, ve které jsou detailně popsány přínosy a náklady evropské měny. Nejednoznačnost analýzy pozitivních a negativních dopadů rozdmýchává

konfrontační dialog mezi tzv. euro optimisty a euro skeptiky. Na straně jedné jsou vyzdvihovány výnosy mimo jiné v podobě eliminace transakčních nákladů, kurzového rizika, cenové stability, zvýšení transparentnosti cen a na straně odpůrců nerovnoměrné postavení členů, ztráta autonomní kurzové a měnové politiky, národní identity a další.

Druhá část práce se zaměřuje na stanoviska dvou vybraných zemí, které přistoupily společně do Evropské unie 1. května 2004 a tudíž je lze začlenit mezi státy označované statusem „nový“ člen EU. Domnívám se a jsem o tom přesvědčená, že žádný jiný názor týkající se přijetí eura nepopíše výstižněji než České republiky. Dále se zaměřím na argumentační postoj našich východních sousedů, kteří již v roce 2009 vyměnili slovenskou korunu za euro.

1 Přínosy a náklady společné měny euro

Tato kapitola má za úkol objasnit kladné a záporné dopady přijetí eura na ekonomiku země. Teoretické studie ekonomů se analýzou nákladů a přínosů zabývají od konce 90. let 20. století, kdy v roce 1999 bylo euro zavedeno. Implementace nadnárodní evropské měny byla součástí plánů na měnovou integraci států Evropské unie. Komplexně není možné zodpovědět otázku, zdali je eurozóna prospěšná či nikoliv, to je odvozeno od jednotlivé faktické situace. Na teorii Optimální měnové oblasti (Optimal currency area – OCA), za kterou získal prof. Robert Mundell Nobelovu cenu za ekonomii v roce 1999, se i v současné době obrací většina ekonomů. [27] Optimální měnovou oblast lze popsat jako uskupení zemí, v kterých kladné dopady převážily nad náklady se členstvím související a po splnění nadefinovaných podmínek lze prohlásit ekonomický prostor za OCA. Jsou shrnuty do následujících bodů:

1. „vysoký stupeň mobility výrobních faktorů (pracovních sil a kapitálu),
2. vysoký stupeň synchronizace hospodářského cyklu, symetrie exogenních šoků, resp. reakce na ně,
3. vysoký stupeň diversifikace zahraničního obchodu a homogenní produkční struktura,
4. oboustranná flexibilita cen a mezd,
5. existence dostatečných fiskálních kompenzací, resp. společné fiskální politiky.“
[9, s. 54]

Bohužel hodnocení potenciálních efektů není vůbec jednoduché a mnohdy je obtížně kvantifikovatelné, a tak kritéria OCA jsou jen zřídka černobílá. Proto konkrétní rozhodnutí, jestli by se měla země stát členem měnové oblasti, spočívá na politických uváženích. [3] Přijetí eura za svou zákonnou měnu s sebou přináší určité dopady, které segmentujeme na náklady a přínosy. Autoři publikace Euro: ano/ne? je třídí do níže uvedených různorodých kategorií:

- **Přímé dopady** jsou okamžité efekty, které nastanou bezprostředně po přijetí unifikované měny či krátce před zavedením eura.
- **Nepřímé dopady** se odvíjejí od působení přímého vlivu vstupu země do eurozóny, avšak není jedinou veličinou ovlivňující výslednou hodnotu dopadu. Jejich výsledek

je znatelný obvykle ve střednědobém až dlouhodobém časovém období po přijetí eura.

- **Jednorázové dopady** nastanou pouze jedenkrát po začlenění státu do měnové oblasti.
 - **Trvalé dopady** mají opakující se charakter působící v ekonomice v dlouhém časovém horizontu a mohou se postupem času snižovat či zvyšovat v závislosti na fungování ekonomiky členského státu v prostředí společné měnové politiky.
 - **Okamžité dopady** nastávají rok před a po implementaci nadnárodní měny.
 - **Střednědobým horizontem** je vyjádřeno maximální časové rozpětí pěti let po zavedení eura a **dlouhodobý horizont** pak překračuje onu pětiletou hranici.
- [31]

Prioritně se analýza silných a slabých stránek implementace eura zaměřuje na přímé efekty bez ohledu na to, zda se jedná o dopady kladné či záporné, neboť nepřímé důsledky zavedení nadnárodní měny vznikají v ekonomice země zprostředkovaně na základě přímých dopadů. Ekonomiku země ovlivňuje neskutečné množství faktorů, proto jakmile se objeví určitý nepřímý dopad v jedné zemi, není pravidlem, že ten samý nastane i u dalšího státu, ať už přistoupily do eurozóny ve stejném období či nikoliv. Tato kapitola je věnována i tomu nejzásadnějšímu pozitivnímu efektu a to hospodářskému růstu, po kterém každá uchazečská země tak usilovně prahne. Protože se ale jedná o komplexní výsledek předchozích vlivů, není možné přesně předpovědět budoucí kladnou případně zápornou konsekvenci. Na další stránce je uveden výčet pozitiv a negativ rozčleněných podle již citovaných kategorií.

Tab. č. 1: Rozdělení přínosů a nákladů zavedení společné měny

přímé dopady	nepřímé dopady
přínosy	přínosy
– omezení kurzového rizika (trvalé, okamžité, po zavedení)	– růst zahraničního obchodu (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)
– snížení transakčních nákladů (trvalé, okamžité, po zavedení)	– příliv zahraničních investic (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)
– nižší náklady na obstarání kapitálu (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)	– stabilizace veřejných financí (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, před i po zavedení)
– vyšší transparentnost cen (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)	
náklady	náklady
– ztráta autonomní měnové politiky a ztráta kurzové politiky (trvalé okamžité, před i po zavedení)	– dlouhodobý růst cenové hladiny (trvalé, okamžité, po zavedení)
– bezprostřední růst cenové hladiny (jednorázové, okamžité, po zavedení)	
– administrativní a technické náklady přechodu na euro (jednorázové, okamžité, před i po zavedení)	
– specifické náklady bankovního sektoru (jednorázové i trvalé, okamžité, před i po zavedení)	

Zdroj: Lacina a kol., 2010, s. 40

1.1 Přínosy

Dnešní odborné publikace zabývající se problematikou eura představují řadu různých členění kladných dopadů a jejich příslušných významů. Přínosy spojené s přijetím evropské měny nalezneme především v mikroekonomické oblasti, jelikož výhody vyplývající z implementace se projevují především u obyvatel a podnikatelských subjektů členské země. Mezi tyto pozitivní efekty je zařazena eliminace kurzového rizika, snížení transakčních nákladů, vyšší transparentnost cen a jiné. Zároveň jsou realizovány také přínosy z hlediska makroekonomické úrovně, například nárůst obchodních transakcí, zvýšení přílivu přímých investic ze zahraničí a silnější intenzita

ekonomického růstu. Bohužel jsou hůře měřitelné z důvodu neexistence vhodných dat a zprostředkovaného nepřímého charakteru závisícího na dalších faktorech, a proto není snadné je kvantifikovat. [30]

1.1.1 Eliminace kurzového rizika

Omezení kurzového rizika patří do skupiny přímých trvalých a okamžitých přínosů zavedení společné měny pro národní ekonomiku, díky němuž dochází ke snižování variability měnových kurzů a je hlavním faktorem, který podporuje vznik nepřímých přínosů. Problém je v nepředvídatelnosti budoucího vývoje měnových kurzů či hodnot aktiv a pasiv s vysokou pravděpodobností v delším časovém období v důsledku neočekávaných změn měnových kurzů, což jsou rozhodující faktory ovlivňující kurzové riziko. [30] Tato eliminace podpoří vzájemný obchod a následně ekonomický růst. Neustálé kolísání měnových kurzů ovlivňuje všechny subjekty, mezi kterými probíhají se členy eurozóny finanční transakce. Jedná se o podniky, jež jsou nedílnou součástí zahraničního obchodu, investory, veřejný sektor a občany směřující národní měnu za euro při cestování napříč členskými zeměmi měnové oblasti. [31]

Obr. č. 1: Vývoj devizového kurzu české koruny vůči euru v České republice v období leden 2002 – březen 2012

Zdroj: Česká národní banka, 2012

Při neustále probíhajících vzájemných obchodech společností se zahraničím musí firma věnovat značnou pozornost v rámci svého finančního plánování a rozhodování změnám měnového kurzu. Nezanedbatelná rizika číhají na firmy ve formě nepředvídatelných výkyvů. Čím déle probíhá plánování, tím více je znesnadněno rozhodování o realizaci zahraničních obchodních transakcí, jelikož dochází ke změně měnových kurzů mezi

dnem uzavření obchodu a následně jeho vypořádáním. Doba tří měsíců je běžnou odchylkou mezi realizací prodeje a jeho následným proplacením v mezinárodním obchodě. Přibližme konstatování na příkladu uvedeném v knize Měnová Integrace, náklady a přínosy členství v měnové unii autora Lubora Laciny: „Jestliže firma provádí export své produkce, musí pro své zákazníky v určitém předstihu připravit cenovou nabídku v zahraniční měně. V případě, že do doby realizace prodeje dojde ke zhodnocení domácí měny a firma nebude schopna dostatečně rychle změnit svou cenovou nabídku, bude realizovat ztrátu.“ [30, s. 85] Z tohoto důvodu poskytují širokou škálu vhodných produktů komerční banky a ostatní finanční instituce, jako například měnové opce, u kterých ale nastává nárůst transakčních nákladů. Operace, při kterých vzniká kurzové riziko, jsou pohledávky, závazky, půjčky a investice v zahraniční měně. [51] Pokud dojde ke zhodnocení domácí měny, podnik nabízející své výrobky a služby na mezinárodním trhu se může stát nekonkurenceschopným. Na druhé straně jsou zvýhodňovány společnosti dovážející ze zemí, které přijaly euro jako svou měnu. Tato situace v posledních letech nastává v obchodních vztazích České republiky s členskými státy, jak ukazuje obrázek č. 1. [7] Česká koruna posiluje vůči euru, a tak se hodnota směnného kurzu CZK/EUR pohybuje od roku 2010 okolo hranice 25 korun za euro. V opačném případě negativní vývoj kurzu v zemi zvýší náklady na dovoz, ale opět podpoří vývoz národních produktů do členských států, kterým se vyplatí s námi spolupracovat.

Při každoročních cestách občanů do zahraničí i na ně doléhá kurzové riziko. Lidé chystající se odcestovat do ciziny musí při své výměně peněžní hotovosti zaplatit směnářské poplatky, o kterých bude dále hovořeno jako o transakčních nákladech, ale navíc jsou vystaveni hrozbě výkyvu měnového kurzu národní měny vůči euru (EUR). Jestliže národní měna posílí, dojde ke ztrátě, protože směnná suma peněžních prostředků má již nižší hodnotu než v den směny. [31] Nyní je popsán efekt předveden na konkrétním příkladu. Dne 23. února 2012 se chystáme odjet na měsíc ke svým příbuzným, kteří bydlí v jedné ze zemí eurozóny (například ve Francii). Hodláme si tento pobyt dostatečně zpříjemnit, proto máme v plánu směnit 5.000 Kč za eura. Na internetových stránkách České národní banky jsme vyhledali hodnotu devizového kurzu koruny vůči euru, která činí 25,075 CZK/EUR. A tak se 199,40 eury odjíždíme do zahraničí, kde utrácíme pouze 100 eur. Po čtyřtýdenním návratu zpět do České republiky vyměňujeme peníze opět za koruny (CZK). Zjišťujeme, že koruna za dobu

strávenou za českými hranicemi posílila, a tudíž směnný kurz poklesl na hodnotu 24,725 CZK/EUR. [29] Proto místo 2.492,455 Kč získám 2.457,665 Kč, což je o 34,79 korun méně. Kdyby národní měna byla oslabena, efekt by byl opačný a my bychom na změně devizového kurzu vydělali. Je jen škoda, že termín plánovaného výletu nebyl o měsíc později, jelikož bychom na snížení směnného kurzu koruny vůči euru vyzráli a do ciziny bychom odcestovali s vyšší sumou eur.

Jsou-li realizovány finanční operace se zeměmi využívajícími euro veřejným sektorem či investory, mohou být také ohroženi rizikem fluktuační měnových kurzů, například při čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie, díky kterým by docházelo ke ztrátám alokace prostředků získaných z uvedených fondů při posilování kurzu domácí měny vůči euru.

Obr. č. 2: Vývoj devizového kurzu amerického dolaru vůči euru v období březen 2002 – březen 2012

Zdroj: Evropská centrální banka, 2012

Přijetí společné měny ovšem neodstraní kurzové riziko vůči ostatním měnám. Členové eurozóny obchodují se zeměmi mimo měnovou oblast, tudíž kurzové riziko není zcela eliminováno. A proto obchody neuskutečňované ve společné měně stále zůstávají ovlivněny zvýšenou proměnlivostí eura k dalším světovým měnám, jako je americký dolar (USD) či japonský jen a tyto výkyvy mohou být významné. Například na komoditních trzích jsou stanoveny ceny v USD. Důvodem obav nejsou jen nepředvídané odchylky měnových kurzů a z toho vyplývající kurzové riziko,

ale také dlouhodobé znehodnocení či zhodnocení eura vůči světovým měnám. Za předpokladu, že je euro zhodnoceno, dochází ke ztrátě konkurenceschopnosti evropských vývozců obecně na trzích, kde probíhají transakce např. v americké měně nebo jsou s touto měnou těsně svázané. Oproti tomu dojde k nárůstu dovážených komodit, což hraje do karet evropským importérům. Znehodnocení společné měny k americkému dolaru naopak vede k růstu ceny dovozu, které zapříčiní zvýšení nákladů firm v členských zemích eurozóny a zvýhodní členské exportní společnosti. [30] Hodnoty směnného kurzu amerického dolaru vůči euru variabilně kolísají od druhé poloviny roku 2008 do teď v rozmezí 1,2 – 1,5 USD/EUR a od října 2011 jsou zajištěny kladné podmínky podporující export ze zemí eurozóny. [50] Popsané skutečnosti vyzdvihují fakt v podobě získané výhody kandidátské země, protože trh euro-dolar je likvidnější než trh obchodující s národní měnou.

Spojené státy americké (USA) vykazují se zeměmi Evropské hospodářské a měnové unie pasivní obchodní bilanci již dlouhodobě. V roce 2009 USA dosáhlo deficitu obchodní bilance v hodnotě 61,2 mld. USD, což se promítlo do 16,3% celkového obchodního deficitu. Dovoz ze zemí Evropské unie se rovná 281,8 mld. USD, jež je 14,5% celkového amerického importu. Hodnota 220,6 mld. USD demonstruje vývoz do EU a je 14% částí celkového amerického exportu. Vzájemné obchodní transakce mezi Spojenými státy americkými a Evropskou hospodářskou a měnovou unií dosáhly 502,4 mld. USD v roce 2009. Mezi nejvýznamnější obchodní partnery USA na mezinárodním trhu patří Kanada, s kterou suma vzájemného obchodu dosáhla 429,6 mld. USD, dále Čína s 366 mld. USD a Mexiko s 306 mld. USD. Mezi evropské země spolupracující s USA jsou zařazeny Německo s hodnotou vzájemného obchodu 115 mld. USD, Velká Británie s 93 mld. USD a Francie s 61 mld. USD. [44]

1.1.2 Snížení transakčních nákladů

Po zavedení společné měny euro v zemi je nejlépe měřitelným okamžitým trvalým přínosem eliminace transakčních nákladů. Občané členské země mohou zapomenout na vysoké náklady, které jsou realizovány při směně hotovosti za jinou měnu v rámci eurozóny. Stejně jako tomu je v případě kurzového rizika, tak i u transakčních nákladů není možné docílit naprostého odstranění, jelikož subjekty spolupracující se státy mimo eurozónu budou stále realizovat finanční operace ve více měnách. Nejvíce na tom

vydělají činitelé ekonomiky obchodující pouze nebo v převážné většině se státy, které přijaly euro za svou zákonnou měnu.

Transakční náklady členíme do dvou příbuzných skupin – finanční a administrativní náklady. Do bloku transakčních finančních nákladů spadají výdaje uskutečněné přímo při směně měn v bankách v podobě směnárenských poplatků. Odhad těchto potenciálních přínosů kvantifikovala Maďarská národní banka ve své studii *Adopting the euro in Hungary: expected costs, benefits and timing*. Komerční banky po dobu jednoho měsíce detailně zaznamenávaly devizové operace na základě objemu, druhu, kategorie klienta a užití měny. Výsledná hodnota úspor finančních transakčních nákladů se pohybuje v rozmezí 0,11 – 0,22% HDP. Druhá skupina administrativních nákladů (tzv. *in-house costs*) je charakteristická vynaloženými výdaji na lidské a kapitálové zdroje zajišťující devizové operace. V převážné většině obsahují náklady na správu devizových prostředků, účetních systémů, které pracují s číselnými hodnotami ve více měnách, osobních nákladů vynaložených na pracovníky. Společnosti obchodující se zahraničními firmami přicházejí do styku s měnou země, ve které spolupracovník sídlí. To je důvodem k vedení účetnictví ve více měnách, což je spojeno s potřebou dostatečného počtu kvalifikovaných zaměstnanců finančního oddělení. Ve firmách, které podnikají ve více zemích a zároveň pracují s více měnami ve svých dceřiných organizacích, se díky tomu prodlužuje doba mezi vystavením faktury a přijetím peněz na účet. Jednotná měna usnadňuje přeshraniční fúze mezi podniky a bankami. Evropská komise ve své studii z roku 1990 vyčíslila velikost úspor administrativních transakčních nákladů ve výši 0,1% hrubého domácího produktu. Opět i Maďarská národní banka přispěla se svým odhadem 0,07 – 0,08% HDP. [31]

Hodnota transakčních nákladů se bude ovšem v jednotlivých zemích odlišovat. Přínosy působící odstraněním transakčních poplatků se odvíjí od faktorů, na které poukazuje ekonom Ing. Lubor Lacina, Ph.D., „závislosti na objemu a frekvenci použití dané národní měny jako mezinárodní platební jednotky, otevřenosti ekonomiky, efektivnosti směnárenských služeb a konečně na variabilitě měnového kurzu národní měny“. [30, s. 75] Vítězně z toho vyjdou malé otevřené ekonomiky s úsporami v rozsahu až 0,9% hrubého domácího produktu, jako například Belgie, Dánsko, Irsko, Lucembursko a Nizozemsko. Naproti tomu nižší přínos vytěží velké uzavřené ekonomiky (Francie a Německo) s odhadem 0,1 – 0,2% HDP, protože měny těchto

členů eurozóny jsou stabilní a velmi likvidní. [30] Podle Maďarské národní banky se komplexní úspora obou popsanych přínosů nachází v intervalu 0,18 – 0,30% HDP, který Polská národní banka potvrzuje vlastním odhadem 0,21% HDP. Slovenská národní banka po provedení průzkumu v roce 2006 zveřejnila hodnotu 0,36% HDP a současný guvernér České národní banky (ČNB) Miroslav Singer odhadl úsporu v České republice na 0,5% hrubého domácího produktu. Z uvedené různorodosti číselných vyjádření můžeme pouze doporučit, že v případě, že se kandidátská země zajímá o relevantní odhad přímých přínosů snížením transakčních nákladů v jejich vlastní ekonomice, musí provést průzkum u vzorku subjektů provádějící finanční operace v eurech. [31]

Je nutné zdůraznit, že přínosy vyplývající pro jedny subjekty se transformují na náklady pro jiný typ subjektů. Eliminace poplatků je nesporným výnosem pro obyvatele a firmy, na druhou stranu jde ale o snížení jednoho ze zdrojů příjmů společností profitujících ze směny finančních prostředků, a proto se budou snažit o udržení transakčních poplatků co nejdéle. [30] Další znatelnou úsporou transakčních nákladů je vytvoření platební oblasti s názvem Single Euro Payment Area – SEPA umožňující stejně tak jednoduše a bezpečně realizovat přeshraniční platby v eurech jako na domácím trhu. [51]

Jako příklad zobrazující vysoké náklady související se směnou finanční hotovosti, je uvedena studie Evropské organizace spotřebitelů (Bureau Européen des Unions de Consommateurs – BEUC) z roku 1988. Na tuto studii se odkazuje řada autorů, například Lubor Lacina v knize Měnová integrace, náklady a přínosy členství v měnové unii, viz. tabulka č. 2. Hlavní otázkou této studie je: „Kolik cestovatel zaplatí na transakčních poplatcích při své cestě?“ Turista má k dispozici 40.000 belgických franků. Tato cesta je realizována po deseti hlavních městech členských států tehdejších Evropských společenství, kde začátkem i koncem cesty je Belgie. Úkolem cestovatele je směnit peněžní hotovost při platném měnovém kurzu v každé zemi a pokračovat dál v cestě. Výsledkem průzkumu je celková kumulovaná ztráta v cíli okružní cesty v hodnotě 46,75%. Z toho vyplývá, že skoro polovina peněz byla utracena za směnářské poplatky, při čemž nejmarkantnější ztráty byly uskutečněny při směně silné měny za slabou, v případě drachmy 21,46% a escuda 13,89%. [30]

Tab. č. 2: Ztráty vztahující se ke směně hotovosti při cestě po 10 členských státech Evropských společenství v roce 1988

Země	Měnové kurzy (k 1. 3. 1988)	Peněžní zůstatek po provedené transakci	Zůstatek v ECU ¹	Ztráta v %
Belgie (začátek cesty)		BFR 40.000,00	925,18	
UK	UKL 1 = BFR 64,95	UKL 615,86	891,30	-3,66 ²
Francie	FF 9,8065 = UKL 1	FF 6.039,43	863,55	-3,11 ²
Španělsko	PTA 19,47 = FF 1	PTA 117.587,49	843,69	-2,30 ²
Portugalsko	ESC 1,18 = PTA 1	ESC 138.753,49	820,35	-2,77
Itálie	LIT 7,75 = ESC 1	LIT 1.075.339,52	706,43	-13,89 ²
Řecko	DR 10,575 = LIT 100	DR 113.717,15	686,97	-2,75
Německo	DM 0,98 = DR 100	DM 1.114,43	539,42	-21,46 ²
Dánsko	DKR 378,44 = DM 100	DKR 4.217,45	534,42	-0,95 ²
Nizozemí	HFL 27,75 = DKR 100	HFL 1.170,34	504,71	-5,56 ²
Belgie (konec cesty)	BFR 18,14 = HFL 1	BFR 21.300,00	492,66	-2,39
Celkem				-46,75

Zdroj: Lacina a kol., 2007, s. 74

1.1.3 Vyšší transparentnost cen

Mezi potenciální přínosy týkající se zavedení společné měny euro patří velké zjednodušení v podobě zvýšené cenové transparentnosti, jejíž efekt bude trvalý, ale zpočátku jen velmi mírný. Srovnání cen stejného typu produktu či služby se tak stává mnohem snazší a díky rychlejší orientaci máme možnost výběru zboží s výhodnější cenou z nabídky prodejců napříč celou eurozónou bez znalosti měnového

¹ Oficiální měnový kurz uveřejněný ve Věstníku ES 1. března 1988.

² V souvislosti se směnou si finanční instituce účtují i další poplatky.

kurzu. Mnohé odborné literatury zaměřující se na tento efekt se domnívají, že by popisovaná skutečnost měla mít kladný dopad na konkurenční boj obchodníků v rámci zemí, které využívají společnou měnu a napomůže k vzájemnému přibližování cen srovnatelných produktů a služeb s pomocí cenové arbitráže. [31] „Nicméně využití tohoto potenciálu závisí jednak na ochotě spotřebitelů vyhledávat informace o cenách také v ostatních zemích, což může být časově náročná aktivita, dále na znalosti příslušného cizího jazyka, dopravních nákladech a v neposlední řadě také na důvěře v bezproblémovost takovéto obchodní transakce včetně případného reklamačního řízení či poskytování servisu a zajištění údržby nakoupeného zboží.“ [31, s. 44] Významnou roli zde sehrávají transakční náklady. I za předpokladu, že zákazník zaznamená zvýšený cenový rozdíl porovnávaných produktů v různých zemích, ohlíží se na náklady, které bude potřeba vynaložit na nákup s nižší cenou. Pro běžného spotřebitele bez odborných a technických znalostí není ve velké většině případů snadné porovnávat vlastnosti jednotlivých produktů, identifikovat výhody konkrétního nákupu a vyhodnotit příčinu cenových nesrovnalostí podobných druhů zboží, například v případě elektroniky, domácích spotřebičů a speciálních příslušenství. Dalším důvodem působícím proti nákupu ze zahraničí jsou rozdíly v kupní síle a různé nákupní zvyklosti. Stále více lidem vyhovuje přímý nákup zboží, chtějí si nakupované zboží vyzkoušet a z toho důvodu příliš nedůvěřují zásilkovému obchodu. Nehledě na připočtení balného, poštovního nebo nákladů na přizpůsobení výrobku s jinými technickými parametry, například odlišný standard elektrické zástrčky, které navýší cenu zakoupeného produktu. A proto tyto specifické spotřebitelé nebudou využívat levnějších zahraničních internetových obchodů. [30] Trend v České republice je v současné době ovšem opačný, odklání se od přímé formy prodeje a ve značné míře inklinuje k internetovým obchodům prostřednictvím e-shopů. Podpořím tvrzení daty Asociace pro elektronickou komerci, které vypovídají o meziročním nárůstu tržeb internetových prodejen o 4 miliardy českých korun na 37 miliard korun v roce 2011. V ČR nabízí své zboží a služby přibližně 21 tisíc e-shopů a každý další měsíc se jich do chodu zavádí několik stovek dalších. Při porovnání českého a britského trhu, kde je v provozu okolo 30 tisíc těchto obchodů, lze Českou republiku považovat za e-shopovou velmoc. [10]

Pozitivní přínos z vyšší mezinárodní transparentnosti lze využít u zboží na rozdíl od určitých druhů služeb, jež jsou obtížně mezinárodně obchodovatelné či dokonce neobchodovatelné, například služby poskytované kadeřníky, maséry, úklidovými

firmami a dalšími. [31] Zjistí-li spotřebitel, že například služby maséra jsou v Paříži o polovinu levnější, zřejmě ani poté nepodstoupí cestu do srdce Francie. Včetně cestovních nákladů musí brát v úvahu i čas strávený cestováním, který mohl využít pro jinou činnost, tzv. náklady ušlé příležitosti. Pokud by tento masér převedl svou činnost do České republiky, poskytoval by služby za jiné ceny než ve Francii díky působení odlišných nákladů na pronájem prostor, pracovní sílu a výdajů s podnikáním v české zemi související. Nehledě na skutečnost, že některé služby jsou pevně spojeny s místem nabídky. Například služby odborníků poskytované v rámci relaxačního a ozdravného pobytu u Mrtvého moře v Izraeli nelze převést v identické podobě do centra Prahy. [30]

Obr. č. 3: Vývoj diferenciálů cen u srovnatelných typů produktů v eurozóně v období 1990 – 2003

Zdroj: Lacina a kol., 2007, s. 80

Bude ale dosaženo celkového sblížení nominálních cen mezi členskými státy eurozóny? Rozhodně nikoliv. Efekt cenové konvergence by se mohl ukázat až v delším časovém období, hned jak prodejci zaregistrují zvýšený zájem o nákupy v zemích s nadnárodní měnou. Přesto na základě zkušeností zemí, které již dříve implementovaly euro, lze konstatovat, že očekávané zmírňování cenových diferenciálů nenastalo, ani v případě států vstupujících do eurozóny v roce 2002. [31] Z grafu umístěného

nad tímto odstavcem jasně plyne fakt, že ke zřetelnému cenovému sblížení docházelo pouze v první polovině 90. let, viz. obrázek č. 3. Získané hodnoty z osmnácti měst eurozóny vypovídají o průběhu konvergence cen u více než sto identických produktů v letech 1990 – 2003. [30]

Všechny výše uvedené informace shrnují skutečnost, že zavedení společné měny přináší vyšší cenovou transparentnost, ale nedochází k úplnému odstranění cenových diferenciálů, které mají svůj původ v existenci národních ekonomik a s tím spojených tržních specifik ani v dlouhém časovém období. [30]

1.1.4 Nižší náklady na opatření kapitálu

Trvalým přínosem pro zemi přistupující do eurozóny je pokles nákladů na obstarání kapitálu, který se ovšem projeví až ve střednědobém časovém rozmezí po zvýšení konkurence v rámci národního finančního trhu. Od cen finančních produktů, jež jsou k dispozici na finančních trzích, se odvozují náklady na obstarání kapitálu. Úrokové sazby jsou v tomto ohledu považovány za stěžejní ukazatele nákladů. [31] „Členství v eurozóně je spojováno s možností využití kredibility Evropské centrální banky (ECB) pro zajištění stabilního a důvěryhodného makroekonomického prostředí díky přijetí společné měnové politiky EU.“ [31, s. 43] Evropská centrální banka s pomocí nízké míry inflace udržuje i nízké hodnoty hlavních úrokových sazeb a lze očekávat, že se popsaný efekt vyskytne také v kandidátské zemi a tudíž se dosáhne kapitálu lepší cestou. Například Česká republika by touto cestou jen získala, protože úrokové sazby, jimiž disponují komerční banky, jsou zde oproti eurozóně znatelně vyšší. Příčinou odlišných hodnot je vyšší rozmezí mezi výpůjčními a zápůjčními sazbami. Zúžením rozpětí dosáhnou subjekty poklesu nákladů na získání kapitálu. Toho bude dosaženo pomocí integrace finančních trhů a s tím související stoupající konkurence. Získání možnosti přístupu k novým produktům na finančních trzích mohou náklady na opatření kapitálu také klesnout. [31]

1.1.5 Bilance zboží a bilance služeb

Bilance zboží a bilance služeb monitoruje interaktivní vztahy mezi národní ekonomikou a zahraničním sektorem. Řadíme je mezi hlavní ukazatele makroekonomického vývoje ekonomiky země.

Předpoklady členů eurozóny v podobě ustálenější, jednodušší a provázanější spolupráce mezi zeměmi a zároveň podpoření konkurenceschopnosti oproti okolnímu světu splní do jisté míry svá očekávání. Ale zvýší se fakticky národní bilance zboží a bilance služeb?

Tab. č. 3: Bilance mezinárodního obchodu se zbožím v období 1999 – 2010 (v % HDP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ČR	-3.1	-5.3	-4.8	-2.8	-2.6	-0.5	1.5	1.8	1.3	0.7	2.3	1.4
Polsko	-8.6	-7.2	-4.0	-3.7	-2.6	-2.4	-1.0	-2.1	-4.4	-5.8	-1.7	-2.5
EA 16	0.8	0.0	1.0	1.7	1.3	1.2	0.5	0.1	0.5	-0.2	0.4	0.2

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

Není jiný způsob jak tuto otázku zodpovědět než porovnáním numerických zjištění obdobně ekonomicky vyspělé země, která stejně jako Česká republika není součástí EA 16 a eurozóny. Z výše uvedené tabulky č. 3 lze vyčíst, že z eurozóny jako celku se více zboží vyváželo, než dováželo. Naproti tomu v Polsku můžeme zaznamenat záporný trend bilance zboží. Česká republika od roku 2005 poukazuje na pozitivní tendenci této bilance, díky orientaci země v rámci zahraničního obchodu na země eurozóny. Tato činnost má za následek posilování koruny vůči evropské měně. [21]

Z tabulky č. 4 je zřejmé, že eurozóna opět vyvíjí kladný trend bilance služeb, a tak je tomu i v České republice (ČR) a Polsku. Když porovnáme bilanci zboží a bilanci služeb, jednoznačně můžeme odvodit tendenci polského zahraničního obchodu na oblast služeb. Česká bilance služeb do roku 2003 klesá, v průběhu dalších let se ovšem situace obrací. Vidíme v tabulce rostoucí tendenci, která také posiluje pozici koruny vůči euru.

Tab. č. 4: Bilance mezinárodního obchodu se službami v období 1999 – 2010 (v % HDP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ČR	1.9	2.4	2.4	0.8	0.5	0.6	1.2	1.5	1.6	1.9	2.0	2.0
Polsko	-1.0	0.8	0.4	0.4	0.1	0.0	0.2	0.2	1.1	1.0	1.1	0.7
EA 16	-0.1	-0.1	0.0	0.2	0.3	0.4	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

Nebylo by ovšem správné se nepodívat na stav těchto bilancí každé země, která je členem eurozóny. Jaký je stav uvnitř EA 16? Odlišný. „Ačkoliv jsou hodnoty bilance zboží i bilance služeb za eurozónu jako celek kladné, uvnitř eurozóny jsou země, ve kterých vývoj bilancí dosahuje záporných hodnot.“ [21, s. 127]

Pro srovnání mezinárodního obchodu se zbožím a službami v eurozóně, České republice a Polsku byly vyhotoveny tabulky, které jsou uvedeny v příloze A a B. Velmi špatné výsledky bilance zboží oproti ČR a Polsku má Kypr, Malta, Portugalsko, Řecko a Španělsko. V případě Irska a Německa se jedná o výrazně slabší výsledky bilance služeb.

Vzájemným porovnáním ekonomik eurozóny a zvolených ekonomik EU na poli bilance zboží a bilance služeb země jsme odhalili dopad zavedení eura a výsledek v této oblasti. „Mezi zeměmi EU existují rozdíly ve vývoji bilance zboží a bilance služeb bez ohledu na měnu, která uvnitř té které ekonomiky obíhá.“ [21, s. 134] A proto existence nadnárodní měny nemá na tento ukazatel nijak příznačný vliv.

1.1.6 Přímé zahraniční investice

Definici přímých zahraničních investic můžeme formulovat jako plánovaný nákup majetkové účasti zahraničního investora v jiné zemi, jehož snahou je získání podílu na kmenových akciích a rozhodovacích pravomocích tuzemského subjektu alespoň ve výši 10%.

„Vzájemný pohyb přímých zahraničních investic mezi členskými státy eurozóny je díky společné měně zcela jistě více liberalizován. Kurzová rizika, transakční náklady

související s konverzí měny při realizaci investic, cenová transparentnost a jiné bezprostřední přínosy nadnárodní měny v této oblasti nelze nevyzdvihnout. Patří-li však tyto pozitivní efekty k hlavním motivátorům ovlivňujícím příliv přímých zahraničních investic do ekonomiky, nebo pouze vítaným způsobem doplňují opatření typu důvěryhodnosti ekonomiky, její vhodné polohy, daňových prázdнин a míry zdanění, levné a schopné pracovní síly, nízkých cen pozemků apod.?" [21, s. 128]

Spolu s touto otázkou budou zodpovězeny i další, které si položili i autoři knihy Euro v ČR z pohledu ekonomů: „Proč jsou v rámci zemí eurozóny hodnoty ukazatele podílu přímých zahraničních investic na hrubém domácím produktu tak odlišné? A proč jsou v některých „ne-eurových“ ekonomikách hodnoty tohoto ukazatele vyšší než v řadě zemí eurozóny?“ [21, s. 130] Odpovědi získáme po porovnání numerických hodnot přímých zahraničních investic v České republice, Polsku a zemích eurozóny. Pro tuto příležitost je vypracovaná tabulka, která je přílohou C a je přiložena k této práci. Polsko zde opět reprezentuje podobně ekonomicky vyspělou zemi, kterou lze srovnat s ČR a tak jako ona i Polsko není součástí eurozóny. Aby byly odstraněny rozdíly ve velikosti porovnávaných ekonomik, hodnoty přímých zahraničních investic jsou zaznamenány v procentech hrubého domácího produktu (HDP).

Nezasvěcená osoba by se mohla domnívat, že ve výhodě jsou země se společnou nadnárodní měnou. Ale má-li mít jednotná evropská měna kladnou tendenci růstu přímých zahraničních investic, je vliv na jednotlivé země eurozóny značně různorodý. Po prozkoumání hodnot vidíme častá období růstu střídajícího se s klesajícím přílivem přímých zahraničních investic za eurozónu jako celek. Francii můžeme zařadit mezi členské země, které se za poslední čtyři roky od 2007 do 2010 vyznačují přímou klesající tendencí. Z pohledu velikosti přílivu přímých zahraničních investic patří mezi nejvíce investigativní země Estonsko a Malta, jejichž hodnoty se pohybují okolo hranice 10%, také Irsko, které v roce 2010 dosáhlo na 12,7% a samozřejmě Lucembursko s 386% podílu přímých zahraničních investic na HDP. Investory nevyhledávanými destinacemi jsou Itálie a Řecko. Slovensku po vstupu do eurozóny 1. ledna 2009 klesl tento ukazatel z 5% na minimální hodnotu 0,0% v 2009 a v následujícím roce se vyšplhal na 0,6% investic směřovaných do tuzemska.

I přestože se všechny tyto členské země pyšní společnou měnou euro, velikost investic plynoucích do ekonomiky státu ze zahraničí jsou zásadně odlišné. Fakt, že ekonomika

využívá jako oficiální platidlo euro má pro investora určitý přínos, ale zřejmě nebude bonusem absolutním. „Atraktivita Lucemburska může být spíše než jednotné evropské měně připisována tradiční odvětvové struktuře, založené na důvěryhodném a rozvinutém bankovníctví a pojišťovnictví, Irsko láká zahraniční investory jednou z nejnižších daňových kvót v Evropské unii a jednou z nejnižších měr zdanění firemních příjmů. Na opačném pólu než Irsko stojí Itálie, která se řadí společně s Německem k zemím s nejvyššími daněmi z příjmů právnických osob, a data v uvedené tabulce mohou tuto skutečnost do jisté míry potvrdit.“ [21, s. 129]

Když vezmeme v úvahu, že Česká republika a Polsko nejsou členy eurozóny, i přes slabé meziroční odchylky hodnot, je hodnocena situace těchto dvou zemí z hlediska přísunu finančních prostředků od zahraničních investorů velmi kladná s rozvojem do budoucna. Porovnáme-li hodnoty členských zemí vyčíslené v roce 2010, Česká republika se umístila na páté nejlepší pozici z titulu nejvyššího přílivu přímých zahraničních investic. Opět zdůrazním, že tato země nemá zavedené jako svou oficiální měnu euro. Mohu se domnívat, že tuto skutečnost lze odvodit z existence levné a schopné pracovní síly, investičních pobídek v podobě výhodných cen pozemků nebo daňových úlev. [21] Přínosem zahraničních subjektů investujících v Polsku bude úspora podnikatelských nákladů, zvyšující se podíl obchodu, high technologií v zemi a kladný růst hrubého domácího produktu této ekonomiky, který zprostředkuje pozitivní stav do budoucna.

„Jakkoliv může unifikovaná měna přispět k posílení důvěryhodnosti nadnárodního celku či jeho součástí, není pro příliv přímých zahraničních investic incentivem rozhodujícím či dominantním. Mezi významnějšími podněty lákajícími zájem zahraničních investorů bude bezpochyby patřit politické a právní klima, daňová politika, skutečnosti či opatření snižující výši nákladových položek, ať již se například jedná o různá cenová zvýhodnění či levnou pracovní sílu aj.“ [21, s. 130]

1.1.7 Vývoj hrubého domácího produktu

Nejkomplexnějším ukazatelem ekonomické aktivity země je hrubý domácí produkt. „Hrubý domácí produkt je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území, používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky.“ [23] Zásoby, osobní spotřeba, investice, čistý export a vládní spotřeba,

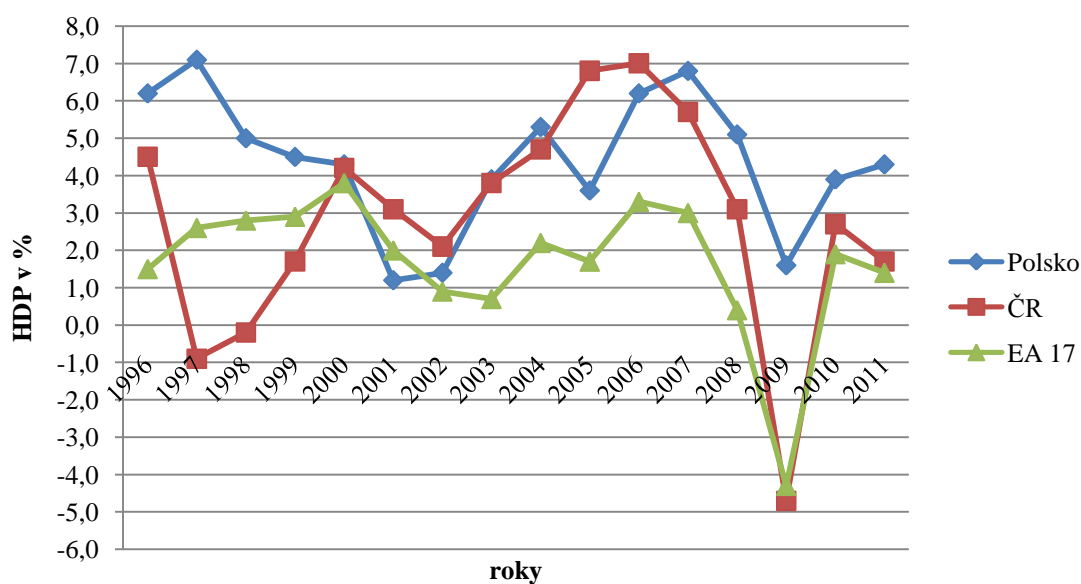
to jsou položky tvořící zmiňovanou míru. Nejvýznamnější podíl na HDP má ze dvou třetin spotřeba domácností.

Mnohé odborné literatury čtenářům podsouvají myšlenku, že přijetí eura za své zákonné platidlo posílí ekonomickou výkonnost země. „Ačkoliv není možné přesně prozkoumat velikost přínosu přijetí evropské měny na vývoj HDP té které země, lze ze statistik vysledovat jisté tendence tohoto opatření, na základě kterých lze alespoň přibližně říct, zda jsou pozitivního, negativního či neutrálního charakteru.“ [21, s. 130] Pro tuto příležitost byly vypracovány tabulky, které ukazují tendenci vývoje hrubého domácího produktu v jednotlivých ekonomikách členů eurozóny (EA 17) a zástupců „ne-eurových“ zemí, České republiky i Polska. Údaje byly nashromážděny Evropskou komisí za jednotlivé roky od 1996 do 2011 a je zde také znázorněna predikce hodnot pro aktuální rok 2012 a další roční období 2013. Tabulky, jež jsou v přílohách označené písmeny D a E, srovnávají roční procentní změnu HDP. Zájem je především směřován na numerický vývoj této míry v Estonsku, na Kypru, Maltě, Slovensku a ve Slovinsku, tzn. zemí přistupujících do eurozóny v roce 2007 a v následujících letech.

Estonsko přijalo za svou nadnárodní měnu euro počátkem minulého roku 2011 a v tomto období skutečně dosahuje nejvyššího procentního nárůstu HDP za posledních pět let, přesně 7,6%. V příštím roce se ale předpověď této míry snižuje na 1,2%, což je o více než čtyři pětiny větší pokles v porovnání s předchozím rokem, kdy se Estonsko stalo členem eurozóny, tj. 2011. Nemůžeme samozřejmě shledávat jako fakt, že by pokles mohl být i mnohem větší, nebýt eura. Však vzhledem ke krátkému členství se můžeme toho jen domnívat. [21] Nyní práce zhodnotí průběh hrubého domácího produktu u dalších dvou zemí, které přijaly euro jako svou zákonnou měnu v roce 2008, Kypru a Malty. Rokem implementace došlo k poklesu a v následujících ročních obdobích veličiny obou států pravidelně rostou a klesají v intervalu okolo -2,7% až 4,1%, což se nijak zvlášť neliší od období před vstupem do měnové oblasti. Co vydedukujeme z tabulek o Slovinském pohybu HDP s naprostou jistotou je, že první dva roky, kdy se země začlenila mezi ostatní státy eurozóny, zaznamenává pozitivní informace o ročním vývoji HDP. V následujícím období se hodnoty střídavě pohybují v pásmu od -8,0% do 1,4%, což rozhodně není nejlepší průběh. Hodnoty vývoje hrubého domácího produktu u našich východních sousedů jsou z hlediska délky

využívání měny jako svého oficiálního platidla reprezentativnějším vzorkem než u Estonska. Slovensko se stalo členem eurozóny 1. ledna 2009. Prozkoumáním slovenských dat mohu konstatovat, že očekávaný okamžitý užitek v podobě zvýšení HDP ekonomiky v témže roce přijetí eura jako své zákonné měny nenastal, ba co hůř, propad vývoje oproti předchozímu roku se pohybuje okolo hranice -5,0%. To může být ovšem zdůvodněno propadem HDP všech ekonomik v důsledku dopadu finanční krize v roce 2009. Od roku 2010 nastává stabilizace průběhu tohoto makroekonomického ukazatele s konstantním trendem ročních změn v rozmezí 3,3% respektive 4,2% do konce roku 2011. Ano, slovenská ekonomika má zajištěn kladný roční nárůst hrubého domácího produktu. Ale neočekáváme jako možní budoucí členové po přijetí eura spíše rostoucí trend s neustálým rozvojem do budoucna?

Obr. č. 4: Srovnání trendů hrubého domácího produktu v EA 17, ČR a Polsku v období 1996 – 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

Pro shledání určitých výhod zapojení do eurozóny je proveden výzkum dat EA 17, České republiky a Polska. Pominu-li záporné výsledky do 2. poloviny roku 2009, jenž lze přisuzovat vlně ekonomické krize, kdy se Polsko přesto drží v kladných číslech procentních změn, vidíme pozitivní vývoj všech tří linií. Pro přehlednost byl navržen graf srovnávající trendy hrubého domácího produktu členských zemí a dvou ekonomik reprezentující své národní měny. Hodnoty obrázku č. 4 reflektují s čísly uvedenými

v příloze D a E. Na základě zobrazení jednotlivých trendů můžeme říci, že procentní změny HDP České republiky a eurozóny jsou si značně podobné tvarem křivek. Předpokládáme, že důvodem je vzájemná provázanost ekonomik díky orientaci zahraničního obchodu. Výkon hodný obdivu si nepopíratelně zaslouží Polsko, které se jako jediné za vytyčené rozmezí let neuchýlilo do záporných čísel ukazatele, stále si drží znamenitý vývoj hrubého domácího produktu a navíc spolu s Českou republikou nechává za sebou mnohé členské země eurozóny.

Po konečném zjištění, že je dosahováno v nečlenských zemích podobných ba i lepších výsledků nárůstu HDP, nás nutí pronést myšlenku, že výsledek zavedení nadnárodní měny na zlepšení ekonomické síly se ukazuje být nenápadný, dokonce neutrální a jestli k němu dojde, bude mít povahu opravdu nepatrné korekce.

1.2 Náklady

Nepříznivé efekty, které nastanou po zavedení unifikované měny, se označují jako náklady související s přijetím eura. Ztráta autonomní kurzové a měnové politiky, nenadálý nárůst cenové hladiny, administrativní a technické náklady i náklady charakteristické pro oblast bankovní sféry, to jsou náklady dopadající na ekonomiku země, která se stala členem eurozóny. Postupně jsou blížeji identifikovány v následujícím textu.

1.2.1 Ztráta autonomní kurzové politiky a měnové politiky

Jedním z nesporných přímých dopadů záměny národní měny za euro je pozbytí schopnosti manipulovat s nástroji měnové a kurzové politiky země. S pomocí zmíněných instrumentů nečlenské centrální banky bojují za stabilitu makroekonomického prostředí, například změnou měnového kurzu, peněžní zásoby a hlavních úrokových měr. Rovnováhu ekonomiky nepříznivě ovlivňují faktory vyskytující se uvnitř i mimo zemi, jako rostoucí míra inflace, nezaměstnanosti, pokles hrubého domácího produktu atd. „Například snížení úrokových sazeb podporuje ekonomický růst tím, že se sníží náklady na obstarání kapitálu potřebného k financování investic a současně podněcuje soukromou spotřebu. Devalvace měny coby nástroj kurzové politiky zase krátkodobě podporuje konkurenceschopnost domácích vývozců, jelikož dělá jejich produkty levnějšími oproti produktům oceněným v jiných měnách.

Nástroje měnové a kurzové politiky jsou proto v krátkém časovém období důležitým faktorem pro udržení nebo obnovení makroekonomické stability.“ [31, s. 45]

Důležitost možnosti koordinace nezávislé měnové politiky a kurzové politiky snižuje skutečnost, že centrální banka není jediným subjektem usměrňujícím sumu peněžních prostředků či hladinu měnových kurzů v ekonomice. Je pouze součástí množiny prvků na kapitálových a devizových trzích.

Po přijetí jednotné evropské měny se národní banka státu stává spolu s ostatními centrálními národními bankami členských zemí a Evropskou centrální bankou (ECB) součástí mechanismu rozhodujícího o komplexním průběhu měnové a kurzové politiky. V období klidu to není překážkou, problém by mohl nastat v případě náhlých rozdílů ve vývoji hospodářství státu, které mají rozličný vliv na ostatní členy a dopadá na ně rozdílným způsobem. Popsaný jev odborná literatura nazývá asymetrický šok. Pokud by nastal, nemůže země v žádném případě předpokládat, že by se začala pozměňovat měnová politika pro celou eurozónu. Abych popsala situaci konkrétněji, použiji příklad z knihy autorů Lubora Laciny a Petra Rozmahela. Významný podíl na celkové průmyslové výrobě v České republice má automobilové odvětví. Vytváří významnou hodnotu českého hrubého domácího produktu na rozdíl od mnoha zemí eurozóny. V roce 2010 se tento podíl vyšplhal na hodnotu 18,06% a oproti roku 2009 si polepšil o 1,09 procentního bodu. [2] V případě, že by došlo ke snížení poptávky po automobilech, důsledek by byl pro českou ekonomiku tíživější než pro ostatní státy. Eurosystem na tento asymetrický šok nebude brát zřetel. Komplexní devalvace společné měny či pokles klíčových úrokových sazeb pro celou eurozónu není jasně proveditelný jen kvůli ekonomickým potížím malé skupiny zemí. [31] „Postiženému členskému státu tak zůstávají k dispozici jen nástroje fiskální politiky a samovyrovňovací (automatické) tržní mechanismy (flexibilita mezd a cen, mobilita práce a mobilita kapitálu). V Evropské unii obecně však na tyto samovyrovňovací mechanismy kvůli rigidním trhům práce nelze příliš spoléhat a také fiskální nástroje jsou omezeny pravidly Paktu stability a růstu, který neumožňuje provádět příliš expanzivní fiskální politiku (deficit veřejných financí musí být udržován pod 3% HDP, kumulované zadlužení veřejných financí nesmí přesáhnout 60% HDP).“ [31, s. 46]

Zemím, které nedosáhly potřebného stupně sladění hospodářských cyklů a celkové struktury hospodářství ekonomové radí, aby s přistoupením do eurozóny vyčkaly. Mezi

tyto země patří i Česká republika, kde se od roku 2003 hospodářské cykly státu a eurozóny od sebe odklání. Pravděpodobnost výskytu asymetrických šoků se také zvyšuje důsledkem nerovnoměrné struktury národního hospodářství. Zvyšující se tendence nárůstu podílu průmyslu na celkovou produkci a stagnace růstu služeb jsou podpůrnými mechanismy rozvoje nerovnoměrných dopadů na jednotlivé subjekty.

„Rostoucí vnitroodvětvový obchod mezi státy eurozóny na jedné straně a státy chystajícími se na vstup do měnové unie na straně druhé by měl přispívat k rostoucí míře sladění ekonomik a tím také snižovat náklady ze ztráty měnové a kurzové politiky.“ [31, s. 47]

1.2.2 Růst cenové hladiny

Úkolem textu je objasnit faktory, jež ovlivňují vývoj inflace v období implementace eura, popsat trendy vyskytující se u aktuálních členů a naznačit případný vývoj míry inflace kandidátských zemí po vstupu do eurozóny.

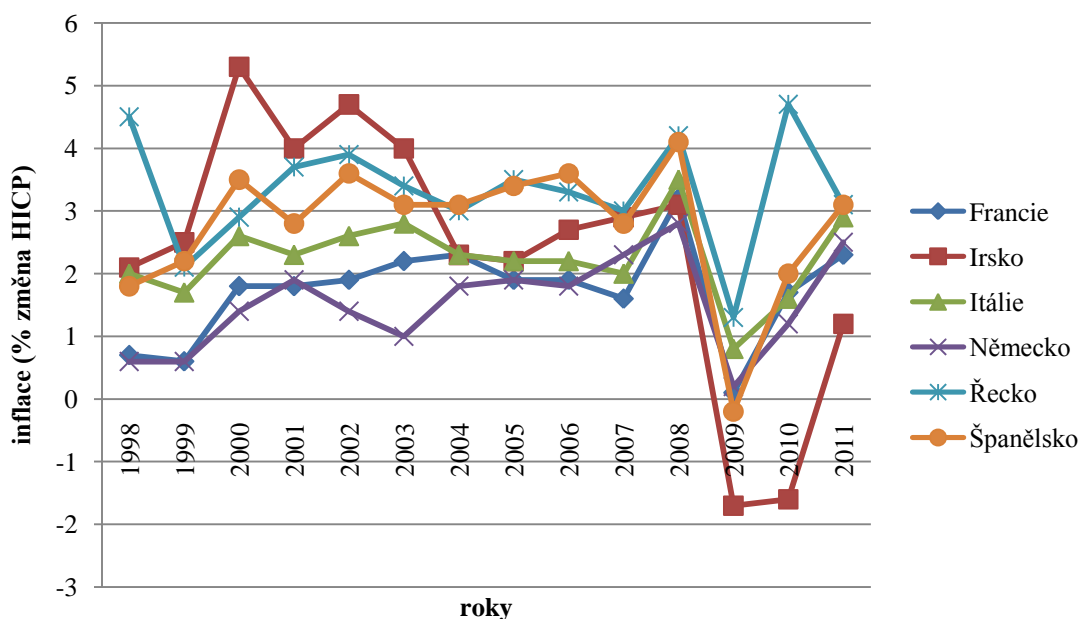
Proč se ale obávat inflace? Míru inflace měří český statistický úřad pomocí vývoje indexu spotřebitelských cen (CPI – Consumer Price Index) – analýza změn v cenách celého spotřebního koše položek, jež jsou nejčastěji nakupované. V případě přechodu národní měny na euro vzroste mimo jiné neanticipovaná inflace, která se pohybuje v jednociferných číslech. „Neanticipovaná, resp. neočekávaná inflace způsobuje nerovnoměrnou distribuci důchodů, tzn. že např. zvýhodňuje dlužníky oproti věřitelům, dočasně snižuje reálný příjem obyvatel, jejichž mzdy podléhají obvykle nepružné indexaci a valorizaci (důchodci, učitelé, státní úředníci apod.), nabolívá finanční plány výrobců a obchodníků, snižuje informační schopnost cen apod. Neanticipovaná inflace je také faktorem nejistoty, která může zakořenit vysoká inflační očekávání.“ [31, s. 57] Je důležité, abychom byli obezřetní, rostou-li ceny různých produktů odlišnými tempy. Popsaný jev je označován názvem nerovnoměrná inflace. Tato situace obvykle nastává u cen položek spotřebitelského koše, které jsou více spotřebitelsky citlivé, např. spotřeba energií, potravin, zdravotní péče apod., a naopak klesající či stagnující hodnoty cen odlišných produktů (např. elektronika a další spotřební zboží) vyvolávají, že se komplexně celkový index CPI významně nezmění. [31]

Četnými skupinami obyvatel současných členů i států, které se snaží o to být součástí eurozóny, je euro považováno za činitele zvyšujícího ceny. Tento argument se šíří

Evropou a rozprostírá okolo sebe protieurovskou náladu. Prvotní intenzivní ohlasy ke zvyšování cen v obchodech byly rozpoznány v silných ekonomikách Německa a Itálie v prvních letech po zavedení eura v hotovostních platbách. Jaká jsou ale fakta? [31]

Na základě provedené analýzy vývoje míry inflace ve státech, které využívají euro jako svou zákonnou měnu, se následující text pokusí nastínit dopad na tento ukazatel kandidátské země. Při práci na této analýze pracujeme s hodnotami naznačujícími vývoj harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP – Harmonised Index of Consumer Prices) od roku 1998 do 2011 v zemích eurozóny a České republice. ČR zde opět slouží jako indikátor zastupující nečlenskou zemi. Přehled dat, z kterých vycházím je zpracovaný do tabulky přiložené k práci jako příloha F. Pro přehlednost a názornou ukázkou vývoje inflace konkrétních zemí měnové oblasti je sestaven graf označený obr. č. 5.

Obr. č. 5: Vývoj inflace (vyjádřené % změnou HICP) ve vybraných zemích eurozóny v období 1998 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že hrůzu nahánějící skokové navýšení cen ve dvanácti členských zemích EU po roce 2002 nenastalo a v rámci dlouhého časového období dochází k pozvolnému sladění vývoje inflace ve vybraných ekonomikách

eurozóny. „Eurostat (2003) spočítal, že na celkové inflaci eurozóny měřené pomocí indexu HICP (harmonizovaný index spotřebitelských cen), která dosáhla v roce 2002 výše 2,3%, se dopad zdražování kvůli zavedení eura podílel hodnotou 0,12 – 0,29%. Průzkum veřejného mínění však ukázal, že lidé odhadovali vyšší růst cen, než ve skutečnosti byl. V této souvislosti se mluví o rozdílech mezi skutečnou a vnímanou inflací.“ [31, s. 47] Hodnota vnímané inflace je vygenerována z měsíčních výsledků průzkumu veřejného mínění uskutečněného ve všech členských zemích u 23 000 na sobě nezávisle vybraných spotřebitelů.³

Tab. č. 5: Meziroční zvýšení cen vybraných potravin v Itálii v období listopad 2001 – listopad 2002 (v %)

Typ produktu	Změna ceny (%)
Chleba a pečivo	23,3
Těstoviny a rýže	20,1
Nápoje	32,9
Maso, vejce a čerstvé ryby	22,1
Uzeniny	27,5
Polotovary a konzervy	30,9
Ovoce a zelenina	50,8
Mražené potraviny	23,6
Průměr	29,2

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Senior Nello (2009), s. 210, 2012

Opravdu ale v uvedeném roce implementace eura došlo v Itálii ke zdražení určitých citlivých položek spotřebitelského koše v průměru o 29,2%, např. vybraných potravin, nápojů, služeb stravovacích a ubytovacích zařízení, viz. tabulka č. 5. Oproti tomu nárůst ostatního zboží se neuskutečnil. Důvodů zdražení může být několik. Autorka Susan Senior Nello ve své knize *The European Union* popisuje situaci takto: „Although the price elasticity of demand for food is low, food is generally sold in competitive

³ Dotazované osoby sdělují svůj vlastní názor na vývoj spotřebitelských cen. Jednotlivé otázky jsou kladeny telefonickou cestou.

markets so it is difficult for retailers to exploit this low elasticity by raising price. A price rise requires simultaneous action by all suppliers, but in general it is difficult to reach agreement on this type of collective action.⁴ [42, s. 210] Obchodníci zneužili zavedení společné měny jako příležitosti k hromadnému nárůstu cen. Ti se totiž například rok či dva před přijetím eura nepouští do tisku nových katalogů či jídelních lístků, ale poté do nové ceny zahrnou i předchozí plánované změny. Po splnění pravidel přepočítacího koeficientu, v rámci kterého dochází k zaokrouhlování na nejbližší eurocent se šesti platnými číselnými hodnotami, se občané nemusí obávat nárůstu cen. Naopak přizpůsobováním cen marketingovému účelu pro nalákání potencionálních zákazníků na tzv. psychologické ceny končící číslicemi 0, 5 a 9, by se mohlo promítnout do úprav cen směrem nahoru či dolů, aby se atraktivní prodejní ceny obchodníky dosáhlo. Všem těmto cenovým úpravám se dá ovšem vyhnout díky dočasné kontrole cen národními autoritami (rok před a po implementaci eura), propracované informační kampani a jiným nástrojům, na základě kterých dojde k odrazení obchodníků a výrobců od bezdůvodného hromadného nárůstu cen v době zavedení eura. [31]

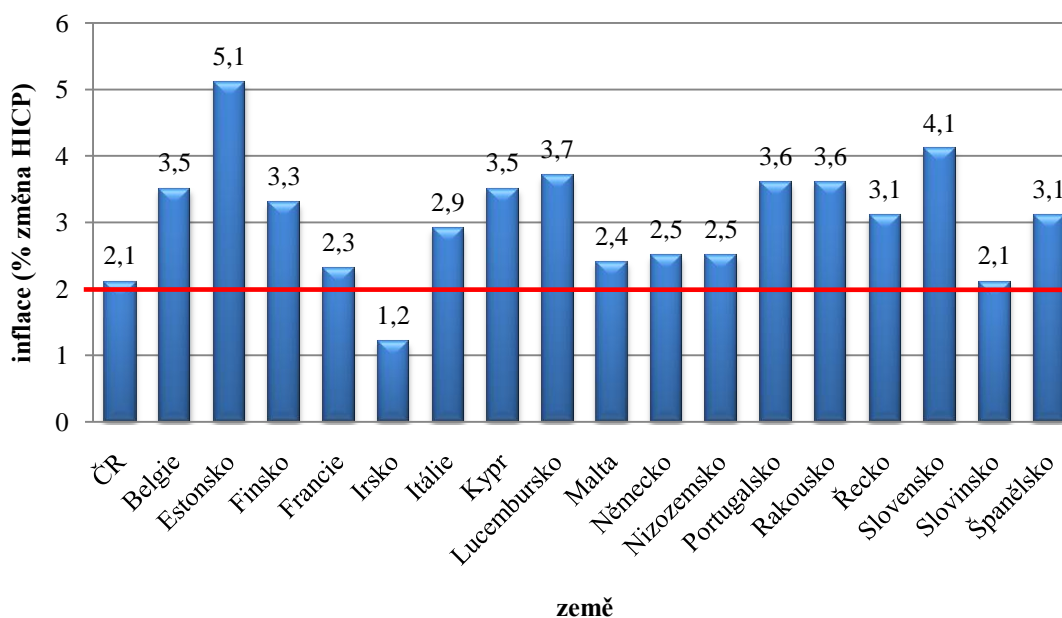
Do roku 2008, ve kterém zasáhla svět hospodářská krize, se průměrné hodnoty ukazatele pohybují okolo 2%. Následující rok se díky poklesu poptávky po zboží a službách dochází k masivnímu snížení a některé země se dostávají až do záporných čísel, např. Irsko, Portugalsko a Španělsko. [31] „Inflační cíl Evropské centrální banky je nyní 2 procenta. Je to ale pouhý průměr a inflace se v jednotlivých zemích velmi liší.“ [9, s. 26] Země se odklánějí od průměru eurozóny a vznikají tak inflační diferenciály. Pro demonstraci předešlého konstatování obrázek č. 6 porovnává míry inflace všech zemí eurozóny a České republiky v roce 2011. Červená linie v grafu vyznačuje 2% průměr eurozóny. Je jasně patrné, že všechny zobrazené země kromě Irsku překračují vyznačenou mez. V minulém ročním období se mezi země s vyšším inflačním diferenciálem umístila Belgie, Estonsko, Finsko, Kypr, Lucembursko, Portugalsko, Rakousko a Slovensko. Navzdory tomu jsou příčiny zvýšené inflace rozdílné. Za povšimnutí stojí irské číselné hodnoty, které se od roku 2009 potýkají s deflací a až minulý rok se dostávají do kladných hodnot, ale stále jsou pod průměrem

⁴ Volný překlad říká: „Potraviny, jež mají nízkou cenovou elasticitu poptávky, jsou obecně prodávány na konkurenčních trzích, tudíž je pro maloobchodníky obtížné zvýšit jejich ceny. Nárůst cen vyžaduje paralelní růst u všech obchodníků, což je obtížně uskutečnitelné.“

eurozóny. Česká republika, přestože není členem měnové oblasti, spolu se Slovinskem téměř vzorně kopírují průměrnou hodnotu stanovenou za eurozónu.

Je také povinností se pozastavit u hodnot indexu HICP nových členských států eurozóny a zanalyzovat konkrétní vývoj inflace. Mezi tyto země přistupující do měnové oblasti od roku 2007 do 2011 zařadím Slovinsko, Maltu, Kypr, Slovensko a Estonsko. Bohužel vývoj v roce 2009 je přerušen inflačním propadem, díky němuž je znesnadněna vypovídací schopnost ukazatele. V případě Slovinska (přistoupilo v roce 2007) a Estonska (přijalo euro v roce 2011) se hodnota inflace v roce implementace společné měny zvýšila oproti dvěma předchozím letům v průměru o 3%. Srovnám-li ovšem s roky v delším časovém období, tyto hodnoty se pohybují v rozmezí minulých let. Naproti tomu Kypr a Malta, jež přijaly nadnárodní měnu společně v roce 2008, dosáhly nejvyššího růstu inflace za posledních osm let a Malta, kdy vůbec od roku 1998. V roce 2009, kdy se k eurozóně přiřadilo také Slovensko, ve světě probíhala nejsilnější vlna hospodářské krize, proto stejně jako zbytek eurozóny dosahuje markantního poklesu na 0,9% vývoje inflace.

Obr. č. 6: Míra inflace v členských státech eurozóny a ČR v roce 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

Příčinou potenciálně vyšší inflace může být i tzv. Balassa-Samuelsonův efekt. Základní podmínkou efektu je naprosté rozdělení statků na obchodovatelné a neobchodovatelné. Rychlejší růst produktivity práce probíhá ve skupině obchodovatelných statků,

zde dochází k výrobě produktů a poskytování služeb, které jsou následně nabízeny na mezinárodních trzích. Na druhé straně neobchodovatelný sektor skýtá v převážné většině služby, např. stravovací a ubytovací služby, služby poskytované kadeřníky, kulturními společnostmi apod. Z toho vyplývá i nárůst mezd, jenž se přelévá i do oblastí s neobchodovatelnými statky a zároveň je ovlivňována i cenová hladina. Popsaný růst cen v zemi je ovlivněn komplexní změnou mezd v sektoru nabízející převážně služby, což není transparentní s růstem produktivity práce. Podstatou označeného efektu je dohánění cenové úrovně pomocí přibližování ekonomické úrovně zemí, které se vyznačují vyšším ekonomickým růstem a vyšším růstem produktivity, tedy i vyšší inflací, a vyspělých zemí, jež přijaly nadnárodní měnu. Včetně přibližování cenové a ekonomické úrovně zemím vyspělejšími, na ekonomiku působí i jiné faktory, např. tendence pohybu cen surovin na světových trzích, vývoj ekonomické situace strategických obchodních partnerů atd. Z uvedeného důvodu je nutné zdůraznit, že výskyt možných růstových inflačních tendencí nelze pouze přisoudit procesu implementace unifikované měny v zemi. Celý proces je realizován proto, aby dohánějící země dospěla k podobnému životnímu standardu, který mají vyspělé státy v Evropě, nikoliv závazku zavedení společné měny. [31] „Snaha přijetí eura pouze celý proces umocňuje, dává mu větší intenzitu a také aktuálnost.“ [31, s. 85]

Ze zkušeností zemí, které již přijaly euro za svou zákonnou měnu, plyne, že bezprostřední nárůst cenové hladiny v důsledku implementace přispěje k jednorázovému nákladu pro příchozí ekonomiku. Tento efekt nastane zhruba půl roku před přijetím eura a potrvá následující rok, mnohdy i po zákonné lhůtě označování duálními cenami. [31]

1.2.3 Administrativní, technické a bankovní náklady

S přechodem národní měny na euro je spojena řada jednorázových dopadů negativního charakteru, mezi ně patří růst administrativních, technických nákladů a také specifických nákladů vznikajících v bankovním sektoru. Ovlivňují veškeré subjekty ekonomiky, která se rozhodla euro zavést.

„Podnikatelé, finanční instituce i instituce veřejného sektoru budou muset přizpůsobit své softwarové programy na účetnictví, daňová přiznání, fakturace, finanční řízení apod. tak, aby tyto programy byly schopné pracovat se dvěma měnami v období půl roku před zavedením eura a rok po jeho zavedení. Následně již budou pracovat

jen s měnou euro. Faktury, výpisy z bankovního účtu, výplatní pásky, oznámení o výši důchodů a sociálních dávek apod. budou muset zobrazovat výši celkových částek v obou měnách.“ [31, s. 48] Při práci úřadů i podnikatelů se dvěma měnami zároveň v období čtrnáctidenní duální cirkulace je přikládán výraznější důraz na různé pracovní nároky. Uskladnění a manipulace s hotovostí obou měn, speciální zaškolení pracovníků, kteří se dostávají ve svém zaměstnání do styku s penězi, to jsou příklady aktivit, na které se bude zřetelně dbát. [31] Osoby jsou vzdělávány v oblasti práce s novým softwarem, bezpečnostních prvků eurových bankovek, kde rozeznávají padělanou hotovost od pravé hmatem, nastavením proti světlu a nakloněním. [37] Provozovatelé dále upraví či případně nakoupí automaty (např. na jízdenky, nápoje, cukrovinky apod.) se zásobníky na euromince, bankovky a softwarem fungujícím v zavedené měně.

Vláda kandidátské země uskuteční celostátní kampaň, pomocí které budou občané informováni o rozsáhlé škále témat souvisejících s procesem implementace eura: „termín zavedení eura, doba duální cirkulace obou měn, podoba euro-mincí a bankovek, náležitosti duálního oceňování a zaokrouhlování cen, přepočítací koeficient mezi měnou a eurem, představování cen vybraných komodit v eurech, aby si občané na nové ceny zvykli, představení nároků kladených na podnikatele při přechodu na euro, propagace a zajištění fungování internetových stránek, telefonní linky a e-mailu pro poskytování informací občanům a podnikům apod.“ [31, s. 49] Také obchodníci budou poskytovat informace svým zákazníkům o nadcházející změně platidla tiskem nových katalogů, letáků, jídelních lístků, cenovek, změnou cen produktů a služeb na webových stránkách společností. Všude budou v první fázi uvedeny dvojí ceny dle přepočítacího koeficientu asi půl roku před přijetím společné měny a dále v roce zavedení. [31]

Mnohé literatury a studie informují o konkrétních sumách jednorázových administrativních a technických nákladů. Obvykle se pohybují v rozmezí 0,3 – 0,8% hrubého domácího produktu. Zadané rozpětí vychází ovšem z hrubé kalkulace nákladů studií věnujících se vyčíslení nákladů přijetí eura. Pokud bychom chtěli získat přesnější výsledek, je nutné provést terénní šetření přímo na vzorku ekonomických subjektů. Náklady spojené s přechodem na novou měnu mohou být zredukovány v případě, že podnikatelé a obchodníci budou mít včas k dispozici dobré informační zdroje. Finanční investice do úprav software a hardware zařízení pracujících s eurem lze snížit samovolnou pravidelnou obměnou a modernizací nezávislou na přijetí společné měny.

Předpokládá se, že největší část administrativních a technických nákladů bude tvořit aktualizace informačních technologií a to ze 60%. [31]

Včetně výše jmenovaných nákladů vznikají také jednorázové investice charakteristické pro bankovní sektor. Náklady centrální národní banky budou spjaty s přípravou, výrobou, šířením bankovek a mincí nové měny, zároveň stažení z oběhu staré hotovosti a její následná likvidace. V komerčních bankách dojde ke kompletní aktualizaci softwarů včetně těch, které zobrazují položky vybraných peněžních částek v nové měně, bankomatů pro výdej eur apod. Bankovní společnosti budou garantovat bezplatnou výměnu starých bankovek a mincí za nové. Náklady bankovního sektoru budou jednorázového charakteru a proběhnou okolo tří let před a během půl roku po vstupu země do eurozóny. Mezi trvalé náklady projevující se opět okamžitě po zavedení eura a zasáhnou tuto oblast ekonomiky, bude redukce příjmů vycházející z devizových operací a nezáleží, zda jsou uskutečňovány pomocí bankovních účtů či na přepážce v hotovosti. Pro přiblížení hodnot ušlých výnosů z devizových transakcí je uveden odhad Slovenské národní banky 0,15% HDP. [31]

Po vyjmenování jednorázových nákladů spojených se vstupem do eurozóny je nutné vyzdvihnout podstatný fakt. Náklady vynaložené jedním subjektem se stávají mnohokrát příjmem dalšího činitele. „Například náklady na nákup či aktualizaci softwaru schopného pracovat s eurem budou znamenat výnosy softwarových firem, podobně náklady na informační kampaň budou spojeny s většími výnosy reklamních agentur. Úspory spojené s vedením účtů pouze v jedné zahraniční měně nebo úspory za směnárenské poplatky jsou na druhé straně kompenzovány snížením příjmů bank a směnáren.“ [31, s. 53]

2 Postoj vybraných „nových“ členů EU k euru

Tato kapitola má za úkol zhodnotit postoj států, jež přistoupily do Evropské unie v roce 2004 a déle. Proto se následující část práce zaměřuje na analýzu širokého spektra názorů České republiky a Slovenska. Jelikož se jedná o zmapování velmi obsáhlé aktuální situace poslední doby, jsou čerpány informace z ověřených zdrojů uvedených na internetu. Jsou využívána data nashromážděná výzkumnými agenturami. Mezi ty nejvýznamnější patří Eurobarometr, Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) a Středisko empirických výzkumů (STEM). Zabývají se sledováním postojů občanů týkajících se evropských záležitostí v členských i kandidátských zemích EU a následně zveřejňují získané výsledky v tiskových zprávách.

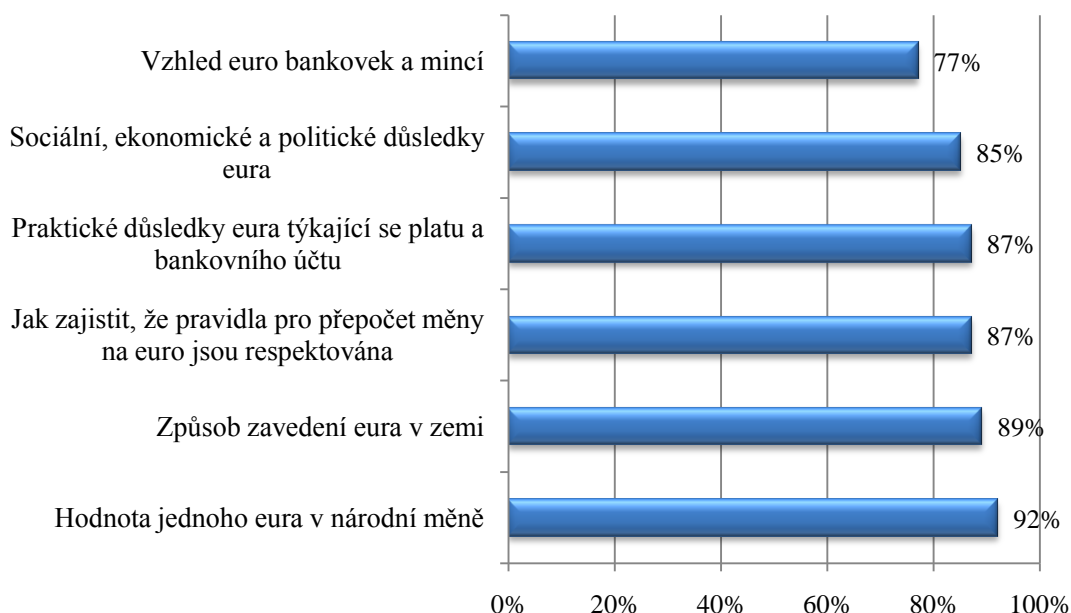
Evropská komise zadala výzkumný průzkum veřejného mínění v nových členských zemích Evropské unie agentuře Eurobarometr. Informace získané z provedeného šetření reflektují s názory, obavami, očekáváními, znalostmi a zkušenostmi občanů jednotlivých států s přijetím společné evropské měny. Od 2. do 5. května 2011 bylo dotazováno přes sedm tisíc náhodně vybraných osob ve věku od patnácti let v Bulharsku, České republice, Estonsku, Kypru, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Maltě, Polsku, Rumunsku, Slovensku a Slovinsku. Čtyřdílňý průzkum byl vykonáván již podvanácté a převážně byli respondenti dotazováni telefonicky.

První část se věnuje analýze znalostí a zkušeností s eurem. Většina (57%) respondentů na otázku očekávaného data přistoupení země do eurozóny odpověděla pro vstup nejpozději do roku 2016. Zhruba každý pátý oslovený se přiklání k datu 2017 nejdříve (21%) a malá část (5%) se domnívá, že se implementace nikdy neuskuteční, tuto poslední hodnotu nejvíce zvyšují občané České republiky. Více než čtyři pětiny (85%) dotazovaných osob už někdy euro bankovky vidělo a 61% už je i používalo. Nadpoloviční většina (52%) eurem platila v zahraničí, 20% respondentů ve své vlasti a 28% doma i v zahraničí.

V druhé části průzkum nastiňuje stav občanské informovanosti o evropské měně. 42% dotázaných se necítí být dobře informováno, především v Bulharsku, Litvě, Maďarsku, Polsku a Rumunsku, kde se hodnota ukazatele pohybuje mezi 54% až 61%. V případě možného přijetí eura chtějí být občané informováni co možná nejdříve (33%), několik let předem (25%) a v rozmezí několika měsíců (29%). Nejdůvěryhodnějším

distributorem v rámci informační kampaně je považována národní centrální banka se 78%, evropské instituce (65%), daňové úřady (50%), sdružení spotřebitelů (47%), vláda, národní a regionální orgány (46%). Při šíření informací je preferováno sdělování pomocí televize (90%), bank (80%), časopisů, novin (78%), rádia, internetu (77%) a apod. S jakými nástroji chtějí být respondenti seznámeni? V převážné většině stojí dotazovaní o dvojí zobrazování cen v obchodech (87%), částek na účtech (78%) a výplatních páskách (74%). Nejvíce chtějí být obyvatelé země chystající se na výměnu národní měny za euro obeznámeni s tématy uvedenými na obrázku č. 7.

Obr. č. 7: Upřednostňovaná témata informační kampaně (v %)

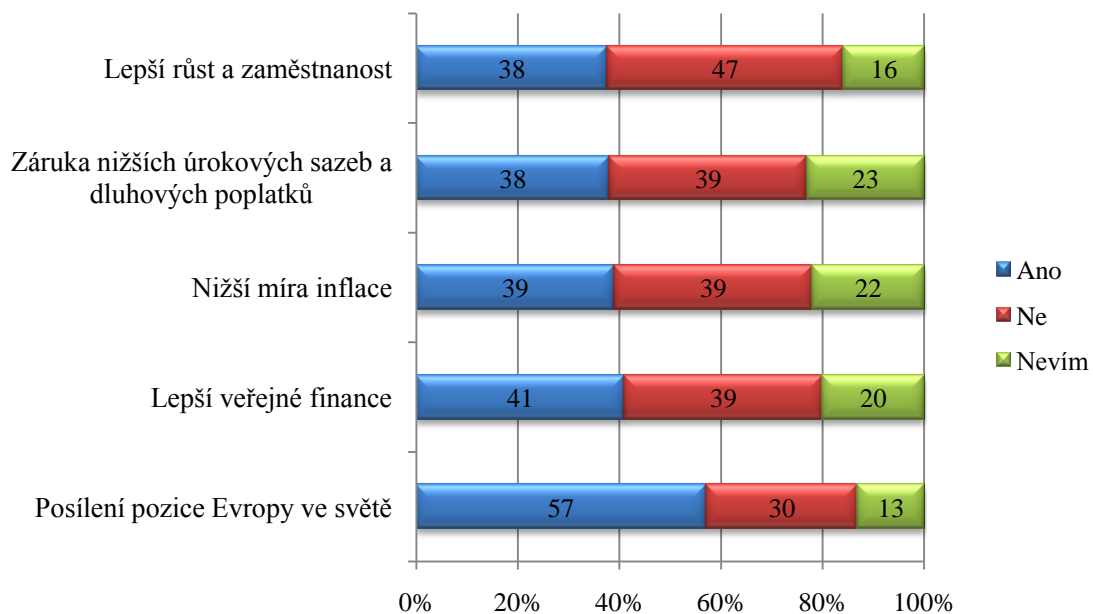

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurobarometru (2011), 2012

Poslední dvě části jsou zaměřeny na očekávání a důsledky, jenž dotazovatelé nashromáždili v rámci průzkumu veřejného mínění. Jsou zde dvě relativně dost vyrovnané skupiny obyvatel, které věří v negativní (27%) a pozitivní (33%) efekt zavedení nadnárodní měny. Česká republika je opět začleněna spolu s Bulharskem a Maďarskem mezi země se skeptickým pohledem na toto téma, 67% občanů ČR je přesvědčeno o negativním vlivu implementace eura. Na druhou stranu se všechny země shodují, že euro je považované za mezinárodní platidlo, výsledek je vyjádřen intervalem 59% – 82% kladně zodpovězených respondentů. Co se týká hodnocení konkrétních důsledků členství zemí, které do eurozóny již vstoupily, vidí dotazovaní občané spíše pozitivní vlivy (32%) a 28% naopak spíše ty záporné. Dokonce 67%

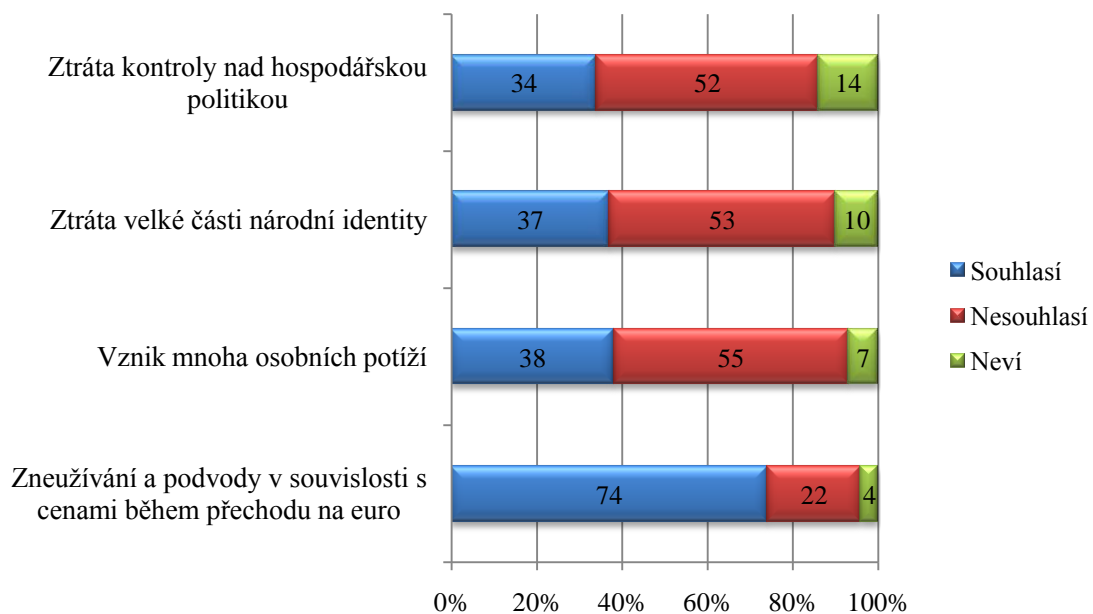
– 80% osob napříč zeměmi předpokládá růst cen směrem nahoru, v Rumunsku pouze 48%.

Obr. č. 8: Potenciální politické a ekonomické přínosy přijetí eura (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurobarometru (2011), 2012

Obr. č. 9: Obavy týkající se zavedení eura (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurobarometru (2011), 2012

Za potenciální přínosy členství v eurozóně respondenti považují posílení pozice Evropy ve světě (57%), zlepšení práce s veřejnými financemi (41%), zajištění nízké míry inflace (39%), snížení úrokových sazeb a poplatků (38%), zlepšení růstu a zaměstnanosti (38%), viz. obrázek č. 8. V rámci zavedení eura v zemi se občané výrazně obávají zneužívání a podvodů v souvislosti s úpravou cen během přechodu na euro (74%) a nadpoloviční většina dotázaných si nemyslí, že to ale bude mít vliv na hospodářskou politiku, identitu země a samotnou osobu respondenta. Konkrétní procentní vyhodnocení jsou zobrazena na obrázku č. 9 výše. [40]

2.1 Česká republika

Před vstupem kandidátské země do eurozóny by měla být kompetentními státními orgány provedena analýza nákladů a výnosů spojených s přijetím eura. Zjistit, o co subjekty národní ekonomiky a společnost tímto krokem přijdou a jaké výhody na druhou stranu získají. Česká republika se již svým vstupem do Evropské unie zavázala přijmout společnou evropskou měnu, proto je tedy skoro jisté, že se členem měnové oblasti v budoucnu stane. Nyní jí v tom brání podmínky pro přijetí, tzv. konvergenční kritéria, která nespĺňuje. Především nespĺňuje stanovenou výši dluhu v poměru k hrubému domácímu produktu. V současné době se nechystá ani pro vstup do tzv. režimu ERM II, což je přípravná fáze pro euro usměřující výkyvy měny a vyhýbá se šokům, které by zavedení eura způsobilo.

2.1.1 Česká národní banka a Ministerstvo financí ČR

Společný postoj České národní banky a Ministerstva financí České republiky (MF) vyjadřující se k problematice perspektivního začlenění země do měnové oblasti je zpracován ve zprávě s názvem Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou, jež byla schválena vládou 14. prosince 2011. Jmenovaný materiál se zabývá hodnocením plnění konvergenčních kritérií, ekonomické sladění a situace v eurozóně. Nakonec shrnuje doporučení pro nadcházející období.

Současnou situaci v zemích eurozóny posuzuje následovně. Rozdíly v meziročních tempích růstu jednotlivých ekonomik ukazují, že nedochází k zásadnímu narůstání sladění hospodářských cyklů, spíše naopak díky nedávné recesi, která nastoupila s různou silou a v jiné době. A ani rozvíjející se dluhová krize, jež vypukla v roce 2011,

nevěští budoucí zlepšení. Stav veřejných financí ve většině členských zemí je momentálně největším problémem fungování eurozóny. V současné době pouze tři země měnové oblasti, jmenovitě Estonsko, Finsko a Lucembursko, plní kritéria veřejných financí stanovená v Paktu o stabilitě a růstu a rozpracovaná v protokolech k ní připojených. [51] „V roce 2010 překračovalo čtrnáct zemí kritérium rozpočtového deficitu (3% HDP), dvanáct jich nenaplnilo kritérium dluhové (60% HDP). Ačkoliv dodržování Paktu o stabilitě a růstu nebylo důsledné již od počátku vzniku eurozóny, problémy eskalovaly po vypuknutí globální finanční a hospodářské krize.“ [51] Vlády členů eurozóny se rozhodly k přísnějšímu rozpočtovému dohledu a vytvoření záchranných mechanismů, z nichž plynou finanční závazky pro ostatní země. Významně tak dochází k rozšíření obsahu povinností souvisejících s přijetím unifikované měny pro Českou republiku i nejen pro ni.

Některé předpoklady pro získání výhod z přijetí jednotné měny jsou již vytvořeny. Mezi ekonomické ukazatele vypovídající dlouhodobě pro přijetí eura v České republice jsou ve zprávě jmenovány vysoká míra otevřenosti ekonomiky a obchodní provázanost s eurozónou. Naše země je partnerem pro 60 % českého vývozu do států eurozóny a 50 % českého dovozu, celá Evropská unie pro více než 85 % českého vývozu a 70 % českého dovozu. Tyto faktory připravují prostředí pro vznik mikroekonomických přínosů zavedení nadnárodní měny. Dále implementaci eura v ČR nahrává nárůst cyklické sladění vývoje ekonomické aktivity v republice a eurozóně v posledním období. [51] Konečný postoj je formulován takto: „Ministerstvo financí a Česká národní banka v souladu se schválenou Aktualizovanou strategií přistoupení ČR k eurozóně doporučují vládě ČR prozatím nestanovovat cílové datum vstupu do eurozóny. Doporučení nestanovovat prozatím cílové datum pro vstup do eurozóny zároveň implikuje doporučení, aby ČR v průběhu roku 2012 neusilovala o vstup do mechanismu ERM II.“ [51] Odůvodňují to aktuálními fiskálními problémy v eurozóně, způsobem jejich řešení, nedostatečným zlepšením strukturálních charakteristik trhu práce a zvýšenou volatilitou na mezinárodních finančních trzích. Dávají důraz na zdárné dokončení procesu konsolidace veřejných rozpočtů a zvýšení pružnosti trhu práce. [51]

Guvernér České národní banky Miroslav Singer považuje za největší problém eurozóny její strukturální nesourodost a také neschopnost vytvořit podmínky k podpoření vyššího tempa růstu, jak již bylo v předchozí části práce objasněno. Jednou z příčin této

heterogenity jsou „odlišné národní sklony, tradice, zvyklosti, které lze těžko měnit vzhledem k jejich dlouhodobé historické zakotvenosti, resp. jejich změna není v krátkém ani středním období proveditelná.“ [9, s. 8] Je člověkem, který rozhodně není pro rychlé přijetí eura. Doporučuje vládě České republiky započít úvahy o začlenění země do eurozóny pouze v okamžiku, kdy budou vyřešeny vlastní rozpočtové problémy a bude se situace měnové oblasti pozitivně vyvíjet. Datum vstupu do eurozóny odhaduje nejdříve v roce 2017. Proto jak řekl v článku týdeníku Ekonom, „nehodlá plýtvat svým časem na přemýšlení o přijetí eura“. [10, s. 15]

2.1.2 Vláda a politické strany

Vláda České republiky v čele s premiérem Petrem Nečasem se přiklání k doporučení České národní banky a Ministerstva financí, tudíž nestanoví prozatím konkrétní datum vstupu země do eurozóny. Současnou situaci nehodnotí kladně pro přijetí společné evropské měny v ČR i k uskutečnění posunu k ní se blížící. Vláda proto datum zavedení eura odložila a zabývá se aktuálními problémy státu, bez jejichž vyřešení by debaty ohledně členství v měnové oblasti byly irelevantní a předčasné. Zmíněné rozhodnutí je v současné situaci správné a logické. Jak už bylo ale zdůrazněno, Česká republika se již svým vstupem do EU zavázala zavést v budoucnu euro. Proto mnoho expertů doporučuje vládě se co nejrychleji vyvázat z dané povinnosti získáním tzv. opt-outu, což znamená, že přestože jsme členy Evropské unie, nedojde k implementaci společné evropské měny. Popsanou výjimku si již Dánsko a Velká Británie v minulosti vyjednaly. Jedním z důvodů odmítání společné měny je fakt, že se měnová unie transformuje do podoby dluhové a transferové unie. Tvrzení je adekvátní znepokojivé situaci posledních let, kdy dochází k záchraně zemí s vysokými dluhy, například Itálie či Řecka. Do tíživé finanční situace postupně zabředávají i další státy eurozóny (např. Portugalsko a Španělsko).

Ohledně podpory zadlužených členů eurozóny se vedou značné rozpory mezi jednotlivými členy vlády a nejen mezi nimi. Za tu dobu se vyhranily dvě skupiny. První tábor v čele s představiteli strany TOP 09 a České strany sociálně demokratické (ČSSD) lobují za podporu zadlužených států z titulu morální povinnosti, jmenovitě například Karel Schwarzenberg (předseda TOP 09 a ministr zahraničí), Miroslav Kalousek (místopředseda TOP 09 a současný ministr financí), Bohumil Sobotka (předseda ČSSD a bývalý ministr financí), Jiří Dienstbier ml. (místopředseda ČSSD a senátor) a další.

[35] Odůvodňují to možností České republiky čerpat evropské fondy. Druhé uskupení zarytých oponentů evropské společné měny a přispívání na zadlužené ekonomiky shledává vyslovené argumenty jako neopodstatněné a ohrazuje se fakty, že dotace poskytnuté z fondů Evropské unie jsou draze vykoupeny rostoucím trendem cen v rámci evropských směrnic. Tuto skutečnost podporuje svým tvrzením ekonom a zároveň předseda Strany svobodných občanů Petr Mach: „Jen náklady na evropské směrnice o podpoře biopaliv a obnovitelných zdrojů elektřiny stojí naše občany na 60 miliard korun ročně.“ [33] Z toho důvodu se politické strany jako Občanská demokratická strana (ODS), Věci veřejné (VV) a Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) netěší z přislíbené pomoci eurozóně, která vychází z rozhodnutí vlády a odklání skutečné řešení problému. Hodnota dojednané částky plynoucí do Mezinárodního měnového fondu činí 1,5 mld eur, což je v přepočtu na naši měnu 38 miliard korun. Proto někteří vyhranění zástupci politických stran shledávají tento krok za neodpovědný, nelogický a jdoucí přímo proti státním zájmům. Vláda České republiky bude ručit České národní bance splacení částky v případě, že by Mezinárodní měnový fond nebyl schopen půjčku řádně splatit. ČNB vydá peněžní prostředky pouze za situace ručení vlády, tudíž banka nechce ani nebude podstupovat peněžní riziko ve vlastní správě. To vyvrací skutečnost, že půjčka nemá přímý vliv na veřejné finance a je čerpána z devizových rezerv. [33]

Politické strany se dělí na ty podporující přijetí eura a odpůrce společné měny. Jak již bylo nastíněno v předchozím odstavci mezi sympatizanty eura patří ČSSD a TOP 09. Ti se snaží neustálým bojem s představiteli protichůdných politických stran dosáhnout co nejrychlejšího začlenění do eurozóny. Zdůrazňují, že dobří partneři se musí podporovat jak v dobách dobrých tak i zlých. Tímto narážejí na poskytování pomoci zadluženým zemím měnové oblasti. Většina našeho obchodu se zahraničím je uskutečňována z 85% se státy eurozóny a to je výhodné pro společnosti podnikající v České republice, jejich zaměstnance, obyvatele a ekonomiku státu jako celek. Závěr této idee nechám dokončit poslance TOP 09 Václava Kubatu. „Jak se asi zachová partner k někomu, kdo mu nerozumí nebo není ochoten „z principu“ vyjít vstříc. A to vyjít vstříc je přeci forma půjčky poskytnuté Mezinárodnímu měnovému fondu (MMF), tedy půjčka vratná a ztrátou je pouze rozdíl v úrocích, které jsou na volném trhu větší než u MMF. A to je naše cena za pomoc. A kdyby MMF již nemohl splatit svoje půjčky, tak to by byl opravdový konec světa financí a to prostě nehrozí!“ [28]

Na druhou stranu ODS, VV a KSČM⁵ považují aktuální situaci eurozóny za komplikovanou. Vyjmenované politické strany se přiklánějí k zachování koruny, ale konstatují, že není pro Českou republiku politicky a ekonomicky snadné stát mimo měnovou oblast jako člen Evropské unie, od kterého se očekává, že v budoucnu zavede unifikovanou měnu a neposkytnout půjčku eurozóně. Proto je kladen značný důraz na dostatek kvalitních informací a detailů podmínek pomoci, na základě kterých se dojde k závěrečnému rozhodnutí. I přesto všechno je pro tuto skupinu politických představitelů nejdůležitější nezávislost státu, a tak hlasitě podporují kroky, které předseda vlády Petr Nečas uskutečnil při rozhodování o podpisu fiskální smlouvy. Vláda události okolo unijní Evropské smlouvy o rozpočtové odpovědnosti z ledna tohoto roku, kterou Česká republika a Velká Británie jako jediné dva státy EU nepodpořily, komentují tím, že se eurozóna vyznačuje silnými tendencemi stát se federálním ekonomickým útvarem. Souhlasem fiskální smlouvy by se země přiklonila směrem k federalizaci za stálé účasti na projektu společné měny a to je pro představitele české vlády nemyslitelné. Podpisem smlouvy se státy vzdávají práva svobodně hlasovat v Evropské unii o rozpočtových tématech, částečně se zříkají své nezávislosti a společně koordinují zadlužování členů měnové oblasti.

2.1.3 Národní koordinátor pro zavedení eura

Oldřich Dědek je uznávaným ekonomem a národním koordinátorem pro zavedení eura v České republice od roku 2007. Jeho náplní práce je mimo jiné příprava země na přijetí evropské měny. Jako člen národní koordinační skupiny vyzdvihuje mnohé přínosy implementace nadnárodní měny oproti koruně plynoucí pro spotřebitele, občany, podnikatele a ekonomiku země jako celek. Obyvatelé České republiky, kteří jsou zároveň spotřebiteli, vyteží ze zavedení eura stabilnější, lépe porovnatelné ceny, pohodlnější, levnější cestování a dále výhodnější půjčky. Pozitivní dopady na podnikatelskou sféru budou mít podle Oldřicha Dědka podobu odstranění kurzového rizika, eliminace transakčních nákladů v mezích eurozóny a nižší úrokové sazby. Makroekonomické výhody vyjmenovává Národní koordinační skupina na svých internetových stránkách následovně. Země eurozóny se podílejí na spolurozhodování

⁵ Mezi představitele ODS, KSČM a VV patří Petr Nečas (předseda ODS a předseda vlády), Jan Zahradil (poslanec evropského parlamentu), Vojtěch Filip (předseda KSČM), Jiří Dolejš (místopředseda KSČM), Radek John (bývalý místopředseda vlády i ministr vnitra), Vít Bárta (bývalý ministr dopravy a poslanec VV) a další.

v rámci měnové politiky Evropské centrální banky a snaží se o společné efektivní snižování schodku veřejných financí. Mezi náklady a rizika implementace eura řadí jednorázové vynaložení nákladů souvisejících se zavedením společné měny, ztrátu autonomní měnové politiky a riziko vnímané inflace. [51] Vypsané pozitivní a negativní dopady jsou detailně popsány v první části práce.

I v této době, kdy vláda odmítá stanovit datum vstupu České republiky do eurozóny, Oldřich Dědek vyvíjí potřebné aktivity. Účastní se pracovních setkání řešících problematiku eura, pomocí webových stránek o něm informuje, uskutečňuje přednášky a aktivně komunikuje s veřejností. Pevně věří ve stabilizaci eurozóny a následné přijetí společné evropské měny Českou republikou. [4]

2.1.4 Ekonomové

Rezervovaný postoj k implementaci eura vyjadřuje řada významných českých ekonomů. Mezi ně patří Pavel Mertlík, který je známý jako bývalý ministr financí ČR a nynější hlavní ekonom Raiffeisen bank. O přistoupení České republiky do eurozóny hovoří následovně: „Pro zemi, která má dobře fungující a mezinárodními finančními trhy respektovanou měnu, má nízkoinflační ekonomiku a tak dále, to nemá smysl.“ [24] Je značně ovlivněn také současnou situací eurozóny plné nejistoty, tudíž není největším příznivcem zavedení eura co nejdříve. Doporučuje proto české vládě vyčkat a stanovit si přesné podmínky vstupu v případě stabilizace eurozóny. Přiznává, že začleněním do měnové oblasti získá Česká republika mnoho výhod, například bude podpořen růst přímých zahraničních investic, který není pro českou ekonomiku zanedbatelnou skutečností. Uvádí to na příkladu rozhodování o investicích společnosti Volkswagen, které se týkají výroby nových automobilů, kde je ze dvou možností nakonec upřednostněna Bratislava před Mladou Boleslaví jen proto, že Slovensko má euro. [49]

Petr Mach ekonom a předseda strany Svobodných občanů je zásadně proti přijetí evropské společné měny. Konstatuje, že nadnárodní měna má své náklady a výnosy. Mezi nevýhody zavedení eura řadí například ztrátu suverenity v mnoha klíčových oblastech souvisejících s běžným životem jako nemožnost stanovení úrokových sazeb, devizového kurzu a míry inflace Českou národní bankou. Není spokojený se společnou měnovou politikou, která je stejná pro všechny členy eurozóny, to odůvodňuje různorodostí jednotlivých států. Například peněžní politika pro Irsko není vhodná pro Německo. Doplnuje, že pro Českou republiku není výhodné sponzorovat předlužené

státy. V rámci dalšího vývoje rozhodování o implementaci eura proto nabízí dvě možnosti. Vláda může vstup do eurozóny neustále oddalovat nebo si vyjednat výjimku. Do budoucna očekává pravděpodobný rozpad eurozóny. [32]

Miroslav Ševčík ekonom a děkan Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické (VŠE) je dlouhodobým odpůrcem eura a podpory krachujících států. Je známý jedním ze svých tvrzení: „V žádném případě euro nezavádět. Čím později, tím lépe, a nejlépe nikdy.“ [24] Tvrdí, že vytvoření eurozóny jde ruku v ruce se ztrátou svobody a demokracie země. Jako mnoho jeho kvalifikovaných kolegů také Miroslav Ševčík považuje euro za velmi problémový projekt, který je politickým cílem politiků, ne ekonomů. Jelikož se v případě přijetí eura jedná o politické mocenské rozhodnutí, děkan Národohospodářské fakulty VŠE zdůrazňuje našim politickým špičkám, že by měli postupovat, tak aby podporovali zájmy občanů a zároveň střadatelů České republiky. Jako jednu z nevýhod Hospodářské a měnové unie považuje fakt, že nenapomáhá zmírňování rozdílů mezi jednotlivými ekonomikami zemí, ale naopak dochází k jejich prohlubování díky existenci společné měnové politiky. [17] Do budoucna nevěří v zachování eurozóny. Tento ekonom se řadí mezi navrhovatele, podporující myšlenku trvalého opt-outu.

2.1.5 Prezident

Dalším velkým příznivcem opt-outu a neúprosným kritikem projektu jednotné evropské měny, který nazývá katastrofou, je současný prezident republiky Václav Klaus. Problematice evropské integrace a evropské měnové unie se věnuje již řadu let a za tu dobu publikovat mnoho článků a knih zabývajících se tímto tématem. Již od samého počátku se o euru vyjadřuje jako o riskantním spíše politickém než čistě ekonomickém projektu. Právě díky tomu, že je eurozóna cílem politických ambicí jsou podle prezidenta „přeceňovány její nesporné (a nikým nezpochybňované) výhody, ale že jsou podceňovány nebo zcela opomíjeny i její stejně nesporné nevýhody“. [9, s. 8] Mnohé z nich byly vyjmenovány a detailně popsány v předchozí části práce, například nižší ekonomický růst.

Poukazuje na nemožnost vzniku měnové unie bez doprovodu unie fiskální a politické. V důsledku neexistence fiskální unifikace vzniká další náklad přijetí nadnárodní měny v podobě tzv. fiskálního černého pasažérství. Síla bezmyšlenkovitého hýření veřejnými financemi a zároveň narůstání deficitu státního rozpočtu uvnitř eurozóny je mnohem

intenzivnější než v zemích se samostatnou měnovou politikou a i v těchto zemích jsou tyto tendence velmi silné. Děje se tak i díky nedostatečnému fungování kontrolního mechanismu eurozóny, který penalizuje ekonomiky za deficity veřejných financí. V zemích s národní měnou je takovým nástrojem nárůst míry inflace a znehodnocení měny státu. Člen eurozóny si tak může vybrat ze dvou rolí, jejichž úlohu posléze v měnové oblasti sehrává. Může se stát zemí příživující se na úkor ostatních států nebo být obětí těchto černých pasažérů, což povede k neodvratným finančním transferům vyhrazených na kompenzování „slabších“ členů, jako je v současné době Řecko, Irsko a dále Španělsko, Portugalsko, Itálie. To rozhodně nevede ke stmelování evropských států, ba naopak vyvolává pnutí mezi členy samotnými, v to věří 45,3% občanů ČR. [9] To se projevuje v posledních letech v hodnocení Evropské unie českou veřejností, kde pouze 46% občanů ČR důvěřuje EU a 39% Evropskému parlamentu, což jsou minimální naměřené hodnoty od roku 2004. 61% obyvatel České republiky si myslí, že Evropská unie pracuje neefektivně. Průzkum agentury STEM vyhodnotil důrazný (73%) nesouhlas Čechů se způsobem, jakým Evropská unie přistupuje k situaci zadluženého Řecka. I přesto se 64% respondentů cítí sounáležitost s Evropou. [45]

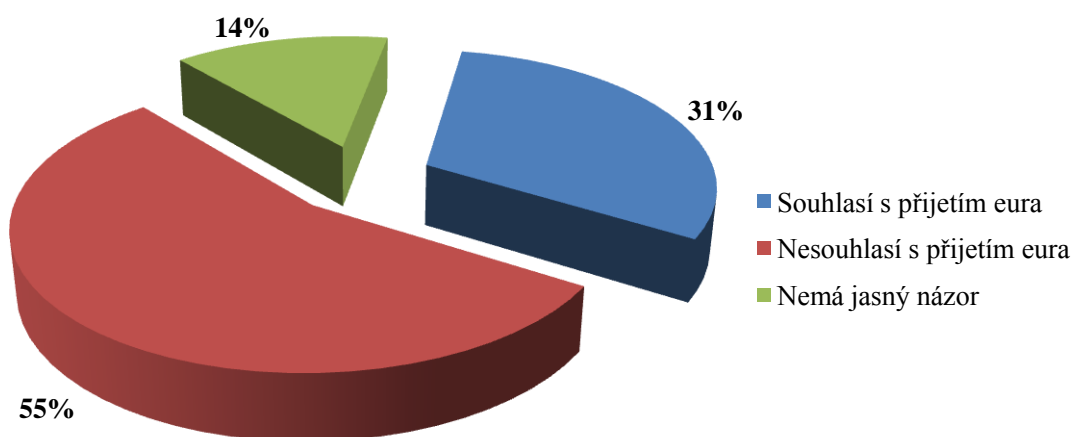
Do budoucna Václav Klaus očekává, že eurozóna současnou krizi přežije díky evropským státníkům, kteří euro nenechají padnout, ale bude to na úkor vysokých nákladů na její udržení a doprovodným efektem bude stagnace ekonomiky.

Lednový průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění SOU AV ČR, v.v.i. zhodnotil dosavadní působení Václava Klause v prezidentské funkci velice kladně, i přestože se naměřené hodnoty oproti minulému roku zhoršily. Občané jsou přesvědčeni zejména o pozitivním plnění funkce svěřené mu ústavou (73%), to že dbá o vážnost a důstojnost úřadu (70%), příznivě reprezentuje stát v zahraničí (58%) a působí jako autorita u občanů (57%). Horších výsledků dosáhl v souvislosti s ovlivňováním vnitropolitického života (45%). 58% obyvatel si myslí, že prezident není v dostatečném kontaktu s občany, a proto nezná jejich problémy. Ve většině odpovědí výsledek hodnocení reflektuje s životní úrovní dotazovaného, proto lidé s lepším majetkovým zabezpečením hodnotí výkon prezidenta pozitivněji, a stranických sympatií. Příznivci Občanské demokratické strany, TOP 09 a Věcí veřejných jsou více nakloněni Václavu Klausovi. [6]

2.1.6 Hospodářská komora a podnikatelské subjekty

Hospodářská komora (HK) České republiky zastupuje podnikatelské subjekty, podporuje je, vytváří příležitosti pro podnikání a prosazuje opatření, jež rozvíjejí obchod v ČR. To vede k celkové stabilitě ekonomiky státu. Současným prezidentem HK je Petr Kužel. Navzdory tomu, že hospodářská komora dlouhodobě a velmi hlasitě lobuje za co nejrychlejší zavedení eura, převažující většina (55%) podnikatelských subjektů se v průzkumu HK⁶ vyjádřila proti přijetí nadnárodní měny. Pouze 31% firem s tímto krokem souhlasí a 14% nemá ujasněný názor, jak je patrné z grafu č. 10. Pozitivní postoj zastávají zejména velké společnosti (48%), kterým plynou výhody díky silné provázanosti s trhem eurozóny a malé firmy pouze z 26%. Co se týká nejvíce sympatizujícího odvětví podnikatelské struktury, firmy působící ve strojírenství podporují zavedení eura z 53%, naopak stavební společnosti se názorově od společné měny odklánějí, proto pro implementaci je jen 19%. 21% firem podnikajících v obchodě souhlasí se začleněním České republiky do měnové oblasti. Na otázku vlivu české samostatné měny na jejich podnikání 31% firem odpovědělo, že koruna má pozitivní vliv na podnikatelskou činnost, 21% si myslí naprostý opak a 48% respondentů se domnívá, že obchodování v české národní měně nemá vliv na činnost obchodních společností. [22]

Obr. č. 10: Názory podnikatelských subjektů ohledně zavedení eura v ČR (v %)

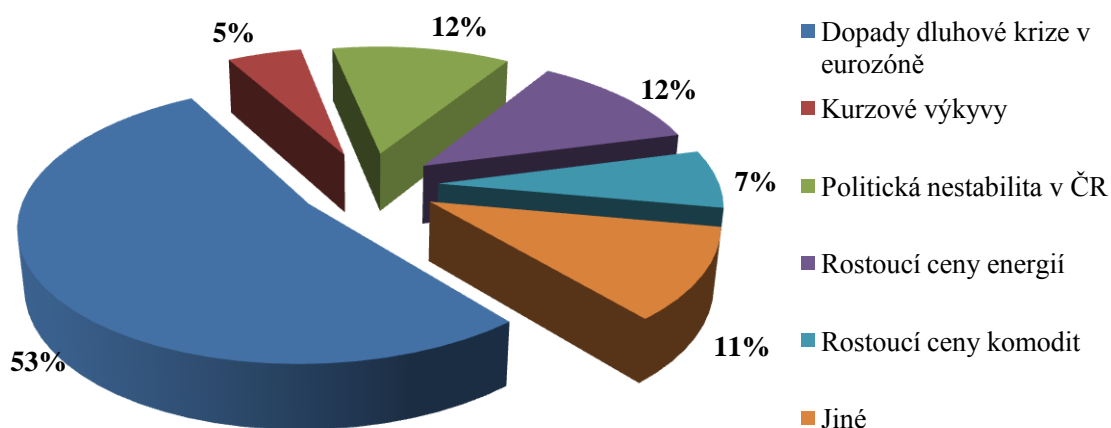

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Hospodářské komory (2011), 2012

⁶ Průzkumu se zúčastnilo 906 členských firem Hospodářské komory České republiky.

Více než tři pětiny (64%) dotazovaných podnikatelských subjektů se shodlo na tom, že současná dluhová krize eurozóny ovlivnila jejich názor na přínosy společné měny, 95% upřesnilo, že negativně. Petr Kužel doplnil výsledky průzkumu konstatováním, že eurozóna již není oblastí ekonomické stability. V současné době eurozóna řeší vysoké schodky veřejných financí zadlužených států a jejich neuspokojivou ekonomickou výkonnost. [22] Ředitel hospodářské komory dále pokračuje: „Korunu a náš monetární trh firmy považují za stabilní prověřené hodnoty, bezpečný přístav, který se v dobách nejistoty osvědčil a kterého je lepší se v časech nestability držet, byť za cenu možná o něco vyšších nákladů na měnové operace a o trochu vyššího rizika měnových výkyvů.“ [22] Konečné výsledky průzkumu ukazují strach z budoucího vývoje v podnikatelské sféře. Zhoršení ekonomické situace firmy v roce 2012 odhaduje 43% podnikatelských subjektů, 25% firem si myslí, že situace bude stejná jako v minulém roce, 23% obchodníků to nyní nedokáže odhadnout a pouze 9% podnikatelů věří v lepší zítřky. Největší obavy mají firmy z dopadů dluhové krize v eurozóně na jejich podnikání (53%), politické nestability v České republice (12%), zvyšování cen energií (12%) a dalších efektů znázorněných ve výšečovém grafu č. 11. S poklesy odbytu v budoucnu počítají především podniky z oboru stavebnictví, telekomunikace, informačních technologií, textilního, oděvního a obuvního průmyslu. Situace se podle zprávy Hospodářské komory ČR může až tak vyhrotit, že některé z firem budou bojovat o přežití. [22]

Obr. č. 11: Největší obavy podnikatelů v roce 2012 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Hospodářské komory (2011), 2012

2.1.7 Exportéři

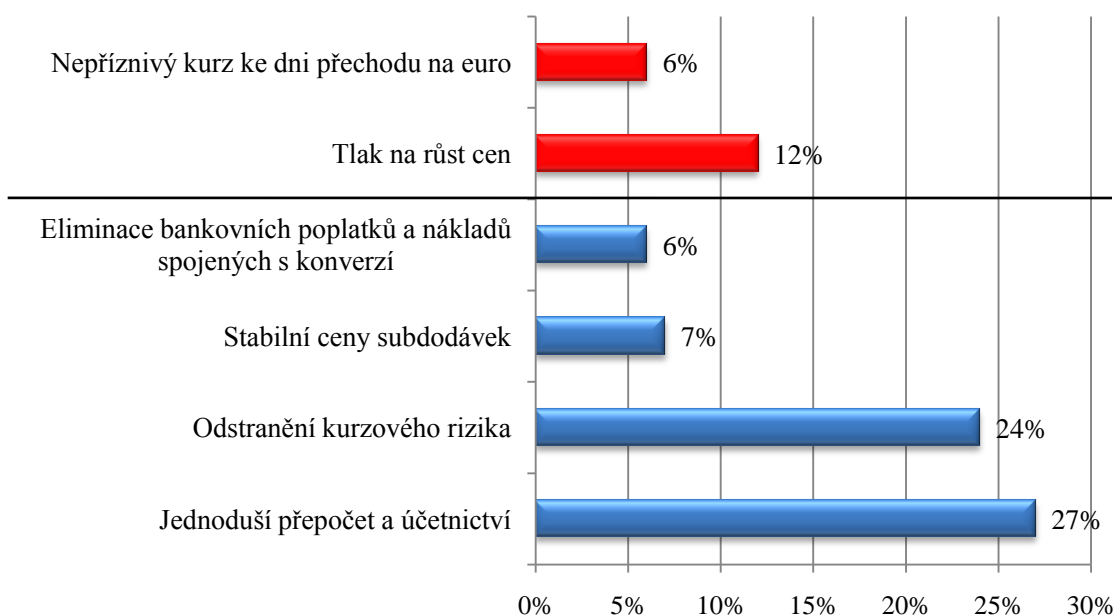
Česká republika má silně proexportní charakter a je významnou prioritou české evropské politiky. Méně než osmnáct tisíc firem prodává své výrobky a služby na trzích mimo ČR. Česko je velmi závislé na trzích Evropské unie. V roce 2010 bylo vyvezeno do EU 85% celkové produkce vyrobené v ČR. Nejvýznamnějším odběratelem je sousední Německo, kam byla dovezena jedna třetina. Dalšími významnými odběrateli jsou Polsko (6,2%), Slovensko (8,8%) a Francie (5,4%). Automobilový průmysl je dominantní částí českého exportu, který každým rokem roste, například v říjnu 2011 stoupl vývoz automobilů o šest miliard korun oproti předchozímu roku. Dochází i ke kladnému efektu v oblasti výpočetní techniky, kde se zvýšil export o 10%. [46]

Nahrává exportérům současná ekonomická situace? Zahraniční obchod si vede pozitivně, spolupráce s hlavním obchodním partnerem je také hodnocena příznivě a k tomu je pozice českých exportérů na konkurenčním trhu podpořena oslabující korunou, díky níž jsou snižovány ceny vývozu. Avšak negativní situace eurozóny zasahuje také oblast exportérů, kteří se na její budoucí vývoj dívají skepticky. V budoucnu bude nastávat nucená eliminace nákladů, jež se nevyhne ani personálnímu sektoru v podobě propouštění zaměstnanců, to konstatoval Ing. Jiří Grund předseda Asociace exportérů. Také proto klesá počet exportérů, například v roce 2010 se snížila celková suma společností vyvážejících do zahraničí o 1 366 firem oproti roku 2009. [46]

Čeští exportéři patří mezi skupinu subjektů, kterým se ani nelze divit, že se tak intenzivně přimlouvají za ustanovení eura zákonnou měnou České republiky. Vývozci s přijetím nadnárodní měny získají výhodu v podobě zmírnění kurzového rizika a eliminace transakčních nákladů. Firmy vyvážející zboží a služby ze země inkasují zisky v zahraničních měnách a posilující koruna pro ně znamená menší tržby. Z toho plyne, že v případě přijetí eura nebude docházet ke ztrátám finančních prostředků díky krátkodobému kolísání kurzu české koruny. Dalším dopadem zasahujícím exportéry je odstranění faktu, že v případě zhodnocení koruny vůči euru, firmy vyvážející domácí produkci za hranice státu na mezinárodní trhy obchodující v eurech se mohou stát nekonkurenceschopnými. V opačném případě jsou naši vývozci před ostatními subjekty upřednostňováni, protože se zahraničním obchodníkům vyplatí s námi spolupracovat.

Podle Sekundární analýzy postojů k přijetí eura v České republice, kterou vypracovala v říjnu 2007 společnost Factum Invenio, bylo zjištěno, že podle exportních společností bude mít začlenění země do eurozóny pozitivní dopady na export (38%), 30% dotazovaných vývozců je přesvědčeno o neutrálním efektu, 18% subjektů věří, že bude negativně ovlivněn a 14% na otázku neodpovědělo. Mezi nejčastěji jmenované výhody a negativní dopady přijetí nadnárodní měny pro obchodní transakce uskutečňované na zahraničním trhu vývozcí uvedli různé efekty, viz. obrázek č. 12. [36] Musím poznamenat, že v současné době dluhové krize eurozóny se obzor exportérů stává širším, není pouze zaměřen na konkrétní cíle vývozních společností, ale analyzuje i komplexní dopady na ekonomiku země jako celek, které tak či jinak ovlivní i samotné firmy vyvážející produkci do zahraničí. Proto se již někteří exportéři přiklánějí na stranu odpůrců přijetí eura. Tuto významnou skutečnost potvrdil 2. listopadu 2011 Ing. Jiří Grund předseda Asociace exportérů v diskusním pořadu Kontexty na České televizi. [5]

Obr. č. 12: Pozitivní a negativní dopady implementace eura na oblast exportu⁷ (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Factum Invenio (2007), 2012

Jak si Česká republika stojí v současné době na mezinárodních trzích? V roce 2011 se ČR podle indexu globální konkurenceschopnosti umístila na 38. pozici. Příčinou

⁷ Pozitivní dopady jsou zobrazeny v grafu modrou barvou a ty negativní naopak červenou výplní.

výsledného umístění jsou podle studie Světového hospodářského fóra zkorumpované instituce, nízký inovační vývoj v oblasti průmyslu a špatná dopravní infrastruktura. [46]

2.1.8 Občané

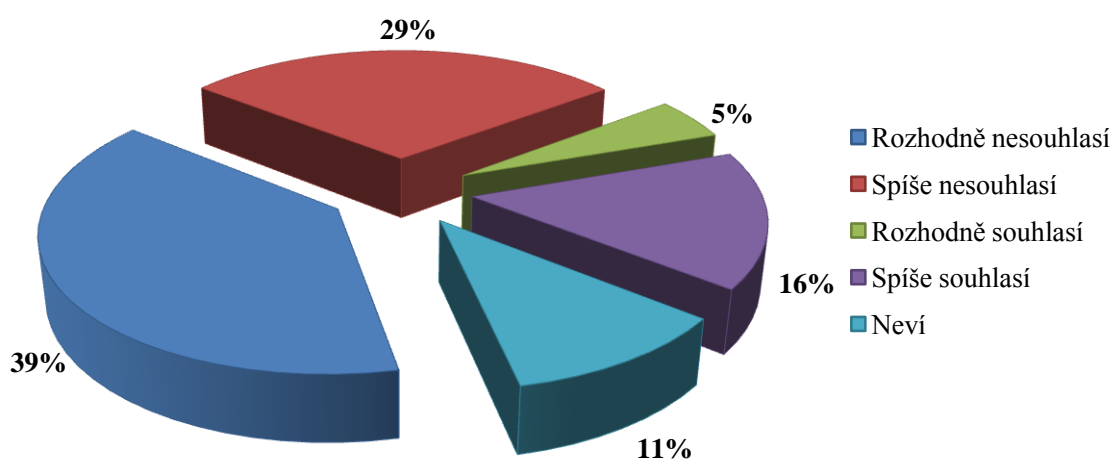
Veřejné mínění obyvatel České republiky je znatelně poznamenáno zhoršující se situací v eurozóně, z tohoto důvodu je většina obyvatel z přijetí eura značně skeptická. Podle průzkumu agentury STEM ze dne 22. listopadu 2011⁸ se 37% českých občanů spíše domnívá, že se Evropské unii nepodaří udržet společnou měnu a dojde k pádu eura jako měny vůbec. Naopak 40% respondentů spíše věří v optimistický scénář stavu eura. [45] V průzkumu agentury SANEP se více než polovina (56%) obyvatel České republiky obává dopadů dluhové krize eurozóny na českou ekonomiku. O krachu Řecka je přesvědčeno 42,8% Čechů, i přestože budou této zemi půjčeny finanční prostředky od ostatních členů. Proto 55,1% občanů by neposkytlo zadluženým zemím finanční pomoc. 52,7% dotazovaných osob sympatizuje s návrhem premiéra vlády Petra Nečase o vyhlášení referenda týkajícího se vstupu České republiky do eurozóny a v případě jeho uskutečnění by hlasovali proti začlenění do měnové oblasti (61,9%). [8]

Průzkum agentury Eurobarometr zjišťoval vzdělanostní úroveň a informovanost českých občanů týkající se implementace nadnárodní měny a eura samotného. V provedeném průzkumu Evropské komise bylo zjištěno, že občané České republiky nejsou dostatečně informováni o euru (51%) a téměř podobná skupina je přesvědčená o dostatečné kvalitě obdržených informací (48%). Byli proto dotazováni na aktuální počet zemí eurozóny, kde méně než jedna třetina (32%) odpověděla správně. 85% Čechů se s eurovými bankovkami někdy setkalo, 70% je již používalo a to v převážné většině v zahraničí (84%). 57% respondentů ví o identickém vzhledu euro bankovek a 42% o různorodosti mincí v jednotlivých členských zemích. V České republice 34% občanů moc dobře ví, že se země vstupující do Evropské unie nemohou svobodně rozhodnout o svém členství v eurozóně, ale že v budoucnu u každého státu EU nastane. 35% českých obyvatel chce být co nejdříve seznámeno s důležitými informacemi přijetí eura. Mezi důvěryhodné distributory zpráv o implementaci považují Národní centrální banku (89%), komerční banky (77%) a evropské instituce (71%). Mezi sdělovacími

⁸ Výzkum se uskutečnil 31. října – 7. listopadu 2011 na reprezentativním souboru 1 257 obyvatel České republiky starších 18 let. Dotazované osoby byly osločovány na základě kvótního výběru.

cestami nejvíce preferují televizi (85%), banky (82%) a tištěná média (78%) jako například časopisy a noviny. Občané by rádi byli informováni především o celém procesu výměny koruny za evropskou měnu (94%), hodnotě eura vůči národní měně (91%) a praktických důsledcích implementace (91%). Dále mají značný zájem o dvojitý zobrazování cen v obchodech (82%), hodnot na účtech (77%) a výplatních páskách (71%). [40]

Obr. č. 13: Názory občanů na přijetí eura za měnu ČR (v %)

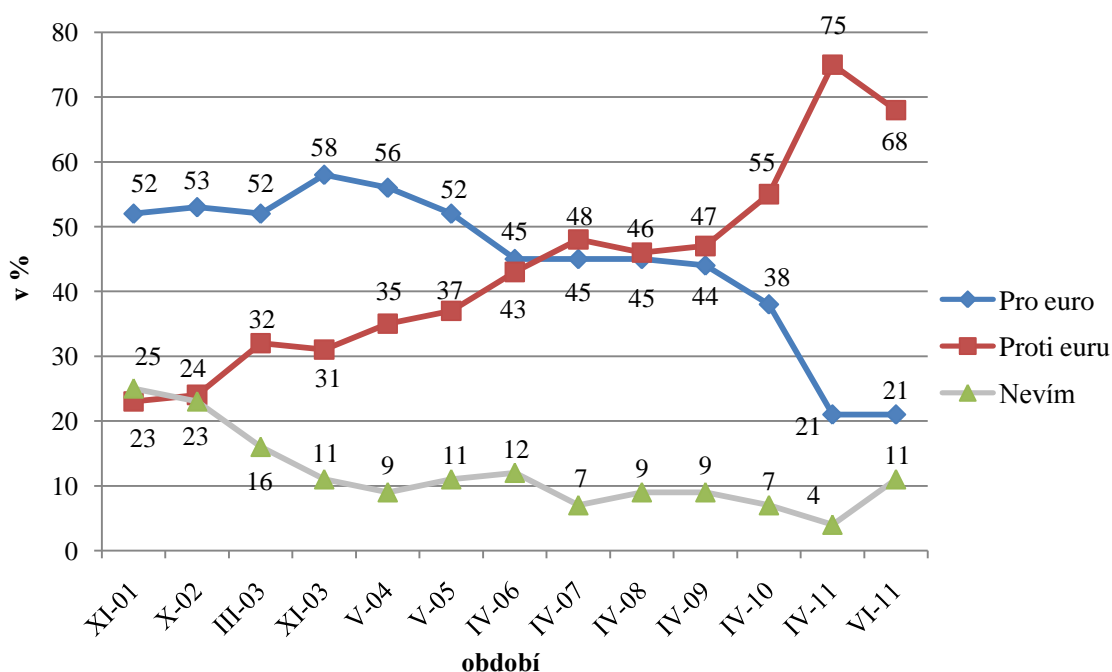
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Centra pro výzkum veřejného mínění (2011), 2012

Přestože 69% Čechů označilo euro za mezinárodní měnu, v červnu 2011 pokládali dotazovatelé agentury CVVM otázku, která měla zjistit postoj českých obyvatel k přijetí eura jako zákonné měny. Jak je vidět na obrázku č. 13, více než dvě třetiny (68%)⁹ dotázaných odmítá zavedení unifikované měny v České republice, jelikož jsou přesvědčeni o negativních důsledcích zavedení eura na národní (67%) a osobní úrovni (68%). Tyto naměřené hodnoty jsou nejvyšší v rámci skupiny „nových“ členů, druhá země s nejvýraznějším počtem odpůrců je Lotyšsko s 52%. 63% českých občanů je ovlivněno negativními dopady v členských zemích eurozóny, o kterých se domnívají, že nastaly. Proto si 58% dotázaných respondentů přeje přijmout euro, co nejdříve to jen jde, opět Česká republika v provedeném evropském průzkumu vyniká oproti dalším státům. [40] Rozhodně pro vstup do eurozóny je 5% respondentů a 16% spíše ano. 11% dotázaných si vybralo poslední možnost „nevím“. [6] Mezi příznivce společné evropské měny se řadí voliči Občanské demokratické strany (32%), TOP 09 (30%)

⁹ Jedná se o součet výsledných hodnot odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ (39%) a „spíše nesouhlasí“ (29%) se začleněním do eurozóny.

a Věcí veřejných (43%). Do skupiny osob s kladnějším postojem přísluší vysokoškolští studenti, dospělí občané do 30 let (37%) a lidé s dobrou životní úrovní (27%). Mezi odpůrce naproti tomu spadají voliči České strany sociálně demokratické (17%) a Komunistické strany Čech a Moravy (10%). Dotazovaní starší 45 let se přiklání k zavedení eura z 15% a stejně tak špatně materiálově zajištění občané (19%).¹⁰ [45]

Obr. č. 14: Vývoj názoru občanů na přijetí eura za českou korunu v období listopad 2001 – červen 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Centra pro výzkum veřejného mínění (2011), 2012

V průběhu let má křivka vystihující kladný postoj české veřejnosti k euru strmě klesající charakter, viz. graf č. 14. V červnovém průzkumu se menšina 21% dotazovaných osob vyjádřila pro přijetí eura. Tato hodnota je nejnižší ve své historii. Naproti tomu euro bylo nejvíce podporováno v České republice před jejím vstupem do Evropské unie, kdy se pro implementaci evropské měny vyslovilo 58% Čechů. V delším časovém období je zřejmé, že od roku 2001 do 2012 dochází k pozvolnému převrácení většinových preferencí. V květnu 2009 se schyluje ke zlomu tohoto vývoje a v dnešních dnech můžeme konstatovat 25% pokles preferencí eura. [6] Od začátku letošního roku 2012 se odklon od eura stále prohlubuje a přijetí aktuálně podporuje 19,1% obyvatel ČR. [39]

¹⁰ Výzkum probíhal v lednu 2011 na reprezentativním vzorku obyvatel ČR starších 18 let metodou kvótního výběru.

Jako jednu z příčin popsaného snížení odborníci označují reakci občanů na ekonomickou krizi, která zvýšila zájem o finančně ekonomické otázky mezi veřejností a zvýšila obavy spojené s touto oblastí. Především finanční problémy některých zadlužených členských zemí vedou k úvahám o stabilitě, síle eura i případném rozpadu eurozóny.

V rámci průzkumu veřejného mínění byly za výhody, které vyplývají ze zavedení nadnárodní měny, označeny sjednocení společné evropské měny se státy eurozóny (29%), jednodušší cestování bez potřeby směňovat peníze při cestě na dovolenou do členských zemí (25%), snadnější obchodování a investování v mezinárodním měřítku (7%), zjednodušení mezinárodního platebního styku, pohodlnost při placení či převádění peněžních prostředků z a do zahraničí (6%), zlepšení transparentnosti cen, mezd v eurozóně (5%) a další pozitivní dopady uvedené na obrázku, viz. příloha G. Dokonce 19% dotázaných odpovědělo, že neshledává žádné výhody ze zavedení eura. Další otázka týkající se zavedení eura směřovala na konkrétní negativní dopady evropské měny v České republice. Za očekávané nevýhody respondenti označili zvyšování cen a znehodnocení úspor (45%), kterých se, jak bylo vidět v předchozí kapitole, obávají všechny kandidátské země, pokles životní úrovně díky snížení platů a důchodů v eurech (12%), obtížná orientace v nové měně (11%), což je nezvyklé pro zákazníky, doléhání problémů eurozóny i na náš stát (9%), ztráta kontroly nad autonomní měnovou politikou (6%), pozbytí suverenity a národní identity (5%), nestabilní euro, které brzy padne (5%), finanční náklady spojené se samotným přechodem národní měny na euro (5%) a jiné nevýhody vyobrazené v grafu v příloze H. [6]

2.2 Slovensko

Slovenská republika (SR) se již svým vstupem do Evropské unie zavázala přijmout společnou evropskou měnu. Podpisem smlouvy o přistoupení k EU Slovensko spolu s dalšími devíti státy stvrdilo, že budou vyvíjeny síly k brzkému začlenění i do Hospodářské a měnové unie a jakmile splní požadovaná konvergenční kritéria, dojde k výměně národní měny za euro. Po provedené analýze prognózovaných pozitivních a negativních dopadů implementace bylo dosaženo rozhodnutí, že přijetí eura bude pro převážnou většinu slovenských podniků, obyvatel i z komplexního hlediska přínosem. V roce 2003 proto byla vyhotovena a následně schválena Strategie

přijetí eura ve SR. Na základě posouzení aktuální situace v otázkách potenciálního splnění maastrichtských kritérií a vlivů probíhajících reforem se v roce 2004 ustanovilo konkrétní datum vstupu Slovenské republiky do eurozóny. Byl zpracován Národní plán zavedení eura a poté se začalo s přípravami směřujícími ke zdárné implementaci nadnárodní měny. [31] Tabulka č. 6 stručně nastiňuje sled událostí, které vedly k zavedení eura a následovaly i po tzv. „Dni €“. Slovenská republika oficiálně vstoupila do eurozóny 1. ledna 2009.

Tab. č. 6: Sled událostí před a po přijetí eura na Slovensku

Událost	Období
Splnění maastrichtských kritérií	2007 – březen 2008
Konvergenční zprávy Evropské centrální banky a Evropské komise	duben – květen 2008
Návrh Evropské komise Radě EU na zrušení výjimky	květen 2008
Konzultace s Evropským parlamentem	květen – červen 2008
Rada EU zruší výjimku a stanoví konverzní kurz	červen – červenec 2008
Začátek povinného dvojího zobrazování cen	červenec 2008
Vstup do eurozóny – „Den €“	1. ledna 2009
Duální oběh korunových a eurových bankovek a mincí	1. – 16. ledna 2009
Konec povinného dvojího zobrazování cen	31. prosince 2009
Doporučený konec nepovinného dvojího zobrazování cen	30. června 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Slovenské národní banky (2011), 2012

Podle Evropské komise a 90% slovenských obyvatel proběhl proces zavedení jednotné měny plynule, efektivně a zároveň úspěšně z hlediska jeho přijetí občany. [14] To je také z velké části zapříčiněno výborně organizovanou komunikační kampaní, jež zahrnovala všechny cílové skupiny a přispěla k hladkému přechodu na euro. Evropská komise upozorňuje na skutečnost, že je důležité i nyní informovat o společné měně a tématech s ní spojených, aby nedocházelo ke zneužívání přijetí eura

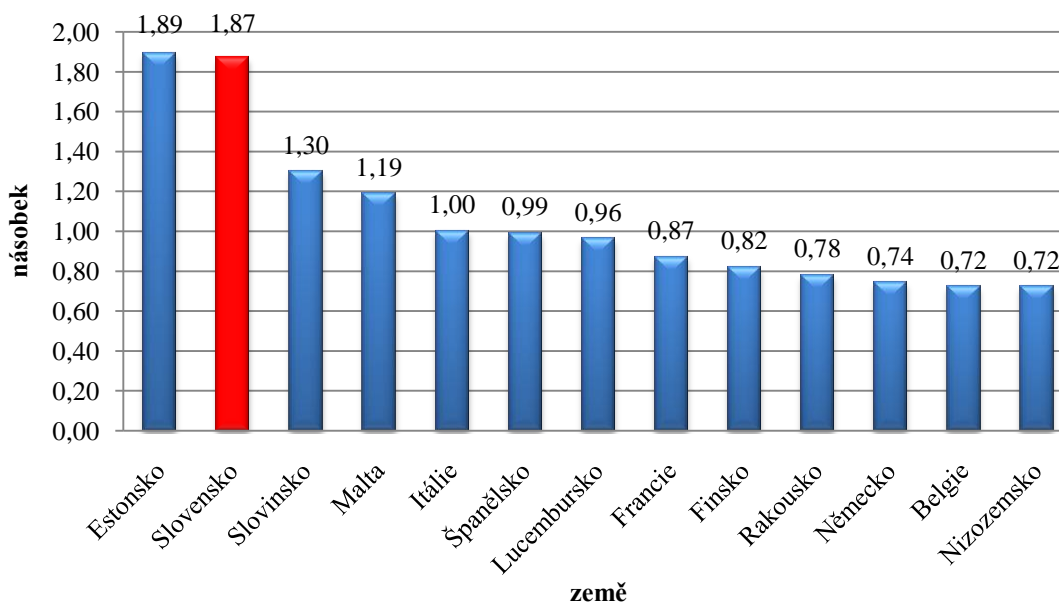
a bezdůvodnému zvyšování cen. S tímto problémem se Slovensko rozhodlo bojovat pomocí řady opatření, například zavedením tzv. etického kodexu, četných návštěv kontrolorů Slovenské obchodní inspekce, činností tzv. cenového výboru, černé listiny, díky níž zveřejňuje Sdružením slovenských spotřebitelů firmy neschopné zdůvodnit neopodstatněný nárůst cen zboží a služeb. [51]

V rámci této kapitoly zanalyzuji očekávané dopady přijetí eura na občany, podniky a ekonomiku státu, které skutečně nastaly a ovlivnily tak pohled jednotlivých subjektů na členství Slovenské republiky v eurozóně. Podívám-li se zpětně na vývoj eurozóny až do propuknutí světové finanční krize, mohu hodnotit dosavadní stav tohoto uskupení v podstatě kladně. Avšak krize přinesla první zátěžovou zkoušku, při které se ukázalo, že se EA bez krizových opatření a záchranných balíčků neobejde. Došlo také k podstatným porušením ustanovených pravidel eurozóny. Mezi které se řadí skutečnosti, že za své dluhy si ručí země sama, proto nebude nucena hradit závazky ostatních členů, neuskuteční se nákupy dluhopisů členských vlád Evropskou centrální bankou a tak nedojde k financování jejich dluhů. Nyní mohu říci, že opak je pravdou. V současné době jsou statusem „euro dlužníka“ ocejchovány země jako Španělsko, Řecko, Portugalsko, Itálie a jiné. [25] „V případě Řecka se nabízí odsoudit jeho dlouhodobý sklon k vládním dluhům, které navíc byly kamuflovány pomocí „upravených“ statistik. Je známo, že Řecko si pěstuje rozsáhlou vrstvu vládních úředníků, placených násobně lépe než zaměstnanci v soukromém sektoru. Bují zde korupce a šedá ekonomika, celkově se v Řecku méně pracuje, a do důchodu Řekové odcházejí až o deset let dříve než Němci.“ [25, s. 74] Problém narůstajícího dluhu zadlužených členů a následná finanční pomoc ostatních zemí vystupňovala situaci uvnitř eurozóny.

2.2.1 Politické spektrum

Slovenská republika zavedla euro jako svou zákonnou měnu bezprostředně před vypuknutím finanční krize v roce 2009. Většina (70%) obyvatel SR je přesvědčena o snížení dopadu krize na stát díky společné evropské měně, avšak mnozí slovenští ekonomové a odborníci za nastalé situace spekulují, zda učinila vláda uvážený krok, když se rozhodla pro vstup země do eurozóny. Již v předminulém roce byli politikové a vláda postaveni před problém dluhové krize, se kterým před začleněním do měnové oblasti nepočítaly ani nejdramatičtější předvstupní analýzy. [38]

Obr. č. 15: Záruky v eurovalu na obyvatele jako násobek měsíčního hrubého příjmu osoby s průměrnou mzdou

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů INESS (2011), 2012

13. října 2011 odhlasovali poslanci parlamentu Slovenské republiky navýšení účasti státu v Evropském finančním a stabilizačním nástroji (EFSF – European Financial Stability Facility) či tzv. eurovalu a tím Slovensko jako poslední země měnové oblasti schválilo posílení pravomocí záchranného fondu na pomoc zadluženým členům EA. Bylo tak učiněno s pomocí 114 hlasů poslanců „národní fronty“ stran s názvem Slovenská demokratická a křesťanská unie-Demokratická strana (SDKU-DS) a Směr-Sociální demokracie (Směr-SD). [41] Tímto krokem Slovenská republika vstoupila do historie jako první země eurozóny, které díky eurovalu padla vláda. Celý proces hlasování je spojen s dohodou výše jmenovaných stran. Obsahem úmluvy bylo vypsání předčasných parlamentních voleb a na oplátku schválení příspěvku do eurovalu sociální demokracií. Slovenská politická garnitura kromě strany Svoboda a solidarita (SaS) vedené předsedou Richardem Sulíkem a několika málo jedinců s jejich souhlasem navýšila příspěvek Slovenské republiky do evropského finančního mechanismu na hodnotu 7.728 milionů EUR, což se přibližně rovná 12% hrubého domácího produktu Slovenska v roce 2010. Jestliže dojde k předpokládanému využití záruk, zaplatí každý slovenský občan částku 1.431 EUR. [11] Z provedených analýz Institutu ekonomických a sociálních studií (INESS) sídlícího v hlavním městě Slovenska

Bratislavě jsou patrně neuvěřitelné výsledky v podobě vynaložení až 35% slovenských veřejných příjmů na splnění záruk a každý Slovák s průměrnou mzdou by na euroval přispěl částkou, kterou získá vynásobením hodnoty 1,87 a jeho měsíčního hrubého příjmu. Slovenská republika se spolu s Estonci umístila na nejvyšších místech provedených průzkumů v rámci všech členů eurozóny přispívajících do eurovalu, jak ukazuje graf č. 15. [41]

Z výše nastíněné situace je zřejmé, že široká politická obec na Slovensku je rozdělena do dvou názorově odlišných skupin – odpůrců a příznivců přispívání finančních prostředků do eurovalu. Převažující skupina obsahuje optimisticky smýšlející politické strany, které jsou příznivě nakloněny k pomoci zadluženým státům. Patří sem většina slovenských stran především vládní Směr-SD v čele s předsedou Robertem Ficem, jehož strana získala v březnových parlamentních volbách pohodlnou většinu 83 křesel ze 150, a tak se obejde při sestavování vlády bez koaličního partnera. Fico prohlásil: „Dny, kdy bylo Slovensko problémovým dítětem eurozóny, jsou pryč.“ [26] Rovněž dodává, že si jasně uvědomuje velikost i sílu Slovenské republiky, která by nebyla schopna v evropském regionu přežít. Poukazuje na závislost slovenské ekonomiky na Německu, Francii a nutnost bezproblémové spolupráce s těmito partnery. Robert Fico slibuje věrnost Bruselu, a proto s přispíváním do eurovalu souhlasí. [26] Mezi další politické strany sympatizantů jsou zařazeny mimo jiné Slovenská demokratická a křesťanská unie-Demokratická strana, jež reprezentuje Mikuláš Dzurinda, Křesťansko-demokratické hnutí (KDH) v čele s Jánem Figel'em a maďarsko-slovenská strana Most-Híd s předsedou Bélem Bugárem. Naopak politická strana Svoboda a solidarita, jež byla členem bývalé koalice, se postavila proti navyšování záchranného fondu. Tato skutečnost vyvolal další postupy zbytku bývalé koalice, které vedly ke schválení eurovalu i bez souhlasu SaS. Současný předseda politické strany Svoboda a solidarita Richard Sulík obhajuje uskutečněné rozhodnutí následovně: „My jsme od začátku upozorňovali na to, že v žádném případě nebudeme pro euroval hlasovat, protože by masivně poškodil slovenské daňové poplatníky.“ [52] Poslanec SaS Jozef Kolár dodává, že strana má určité hodnoty, se kterými šla do parlamentních voleb, a proto nikdy nedojde k podpoře navrhovaného eurovalu ze strany SaS podílejícího se na pokračujícím morálním hazardu v měnové oblasti. [52] Dále doplňuje: „Je jen na škodu věci, že v Evropě ta demokracie, nebo spíš řečeno nedemokracie, dospěla do takového stádia, že když si svobodný parlament svrchovaného státu členské

země eurozóny dovolí nesouhlasit s návrhem, který vznikne na úrovni ministrů financí nebo summitu hlav států eurozóny, jsou politici hned označováni za rebely a nezodpovědné.“ [52] Konstatuje, že je nejvyšší čas se zamyslet nad dalším vývojem eurozóny, u kterého by bylo dobré začít stavět na nových lepších principech.

Prezident Ivan Gašparovič prohlásil, že v současné době neexistuje řešení dluhové krize eurozóny, které by nezasáhlo žádnou ze zemí Evropské unie. Proto je podle jeho názoru nadmíru důležité učinit patřičné kroky, aby se Slovensko samo nepasovalo do role státu ohrožujícího budoucnost eurozóny a tím i celé EU. [16]

2.2.2 Národní banka Slovenska

Mezi kvalifikovanými zkušenými odborníky a ekonomy, kteří se ještě před několika roky většinou přikláněli k co nejrychlejšímu zavedení společné evropské měny, se pomalu ale jistě šíří skepse a nejistota, zda byl vstup do eurozóny skutečně tou správnou volbou pro Slovenskou republiku. Mnozí z nich polemizují o dopadech uskutečněného kroku v pozitivní i negativní rovině. Vzájemně se ptají a konfrontují otázkami – „Jak nám euro pomohlo, co jsme získali či zda nás euro při pohledu na zadlužené státy a přispívání do eurovalu podporující tyto členy nebude spíše dlouhodobě poškozovat?“

Přesné odpovědi vyřčených otázek jsou stále obtížně specifikovatelné. Z provedené analýzy Národní banky Slovenska (NBS) zkoumající mimo jiné vliv společné evropské měny na konkurenceschopnost slovenských podnikatelských subjektů bylo dosaženo názoru, že nebude možné kvantifikovat vliv eura ani v delším časovém období, a tak nebude zjištěno, jak by se ekonomika Slovenské republiky vyvíjela, kdyby nedošlo ke vstupu země do eurozóny. Šéf odboru výzkumu centrální banky Martin Šuster, který také podporoval rychlé přijetí eura, to zdůvodňuje následovně. [38] „Vzhľadom na to, že euro používame len tri roky, z takého malého množstva dát je takmer nemožné určiť jeho vplyv.“ [38] Unifikovanou měnu Martin Šuster ztotožňuje s nástrojem, jenž je v delším časovém horizontu schopen zvýšit mezinárodní obchod a hospodářský růst. Nyní je však zaskočen problémy zadlužených členů, do kterých sami sebe a zároveň ostatní státy eurozóny dostaly. Vyvádí ho z míry chybná interpretace principu solidarity, jenž jde proti smyslu smluv Evropské unie. Při nichž se pozapomnělo na pravidlo, že každá země je zodpovědná pouze za své dluhy. Dále je ale i přesto příznivcem eura a dlouhodobě mu důvěřuje. Martin Šuster poukazuje

na lepší sladěnost hospodářského cyklu Slovenska s eurozónou na rozdíl od zemí jižní Evropy, růst obchodu a průmyslu mezi Německem a Slovenskou republikou. Podle výsledku odborných studií by měl obchod uskutečňovaný se zahraničními subjekty zemí eurozóny do patnácti let vzrůst asi o 60%. [38] Guvernér Národní banky Slovenska a člen Rady guvernérů Evropské centrální banky Jozef Makúch přiznává riziko zpomalení ekonomiky eurozóny, ale zároveň dodává, že není třeba se obávat návratu recese. Makúch deklaroval, že ECB má k dispozici potřebné nástroje, s nimiž zmírňuje napětí na finančních trzích. [20]

Vrátíme-li se v čase do března roku 2006, kdy byla vyhotovena Národní bankou Slovenska zpráva s názvem Vliv zavedení eura na slovenské hospodářství, nastíníme tím obrázek postoje NBS před samotným vstupem Slovenské republiky do eurozóny. Jmenovaná analýza hodnotí přímé či nepřímé přínosy a náklady přijetí eura ve Slovenské republice ovlivňující obyvatelstvo, podniky i státní správu. Snaží se o kvantifikaci nejdůležitějších dopadů z důvodu snadnější porovnatelnosti jednotlivých výhod a nevýhod. Zaobírá se otázkami správného načasování vstupu do eurozóny. Mezi nejdůležitější přímé výhody zařazuje odstranění transakčních nákladů při eurových obchodech, u kterých odhaduje úsporu těchto nákladů na 0,3% HDP, zánik kurzového rizika vůči euru o 0,02% HDP, vyšší cenovou transparentnost a snižování nákladů kapitálu podporující investiční aktivity, kde míra investic v zemích EA je podle NBS asi o 2,5% vyšší než v ostatních evropských státech. Všechny jmenované výhody budou mít v konečném důsledku významně širší nepřímé přínosy v podobě nárůstu přímých zahraničních investic v rozmezí 7 – 20% HDP díky zvýšení stability Slovenské republiky v očích investorů, zahraničního obchodu o 30 – 90% v rámci eurozóny, růstu hrubého domácího produktu a zvýšení životní úrovně. Mezi jednorázové náklady zavedení společné evropské měny zpráva zařazuje například úpravy informačních systémů, výměnu měny, duální oceňování, vzdělávání pracovníků apod. Prognózované jednorázové náklady se pohybují v rozmezí 0,3 – 0,8% HDP. Ztrátu příjmů bank plynoucí z devizových transakcí obhájí komplexním zlepšením ekonomiky, které se projeví i na ziskovosti bank. Konstatuje, že k růstu cen zboží a služeb v obchodech nedojde a jestli ano, tak v minimální míře zapříčiněné zaokrouhlováním při přepočtu na euro. My nyní víme, že vyčtená předpokládaná očekávání se až tak úplně neztotožňují se skutečností. Analýza ukazuje převýšení výhod z přijetí eura nad nevýhodami pro Slovenskou republiku, i přestože přiznává ne úplně

ideální fungování měnové oblasti. Při dobrém chodu všech politik a následném splnění maastrichtských kritérií v roce 2007 nebo na začátku 2008 očekává NBS vstup země do eurozóny optimálně v roce 2009. [34] Z této zprávy vypracované Národní bankou Slovenska jsou jasně patrné tendence lobující za co nejrychlejší přijetí unifikované měny, proto bych určité uvedené argumenty pro zavedení eura označila za nadměru optimistické.

2.2.3 Ministerstvo financí SR

Ministr financí SR a zároveň slovenský otec eura Ivan Mikloš v současné době přiznává, že po poznání aktuálního dění by na přijetí eura již nespěchal. Proto shledává jako rozumné rozhodnutí české vlády, která se usnesla, že za těchto okolností odloží stanovení termínu vstupu České republiky do eurozóny. Ján Tóth, ředitel institutu pro finanční politiku, který spadá pod ministerstvo financí SR, je přesvědčený, že načasování přijetí nadnárodní měny nebylo pro Slovensko nejlépe určeno. Je si ale samozřejmě vědom nepředvídatelnosti situace. Troufá si tvrdit, že do této doby jsou jazýčky vah více přikloněny k negativním než pozitivním efektům eura, například růst nezaměstnanosti. Spekuluje, že v případě, že by Slovenská republika neměla euro v době udeření světové krize, mohla reagovat na snižující se export změnou kurzu. Proto se slovenský export¹¹ stal méně konkurenceschopný díky poklesu hodnoty exportu v důsledku znehodnocení národních měn zemí, které nepřijaly unifikovanou měnu za své zákonné platidlo. Mezi charakterizované země patří například Česká republika, Maďarsko a Polsko. Ján Tóth není ani tak znepokojený aktuálním stavem řecké ekonomiky, která si za své dluhy může sama vinou nezodpovědné politiky, ale spíše příkladem Irska. Irsko uskutečňovalo racionální promyšlená rozhodnutí, ekonomika rostla dynamičtěji než ta francouzská a německá. Přesto se měnová politika více ohlížela na potřeby těchto dvou tahounů Evropské unie. [38] Proto Ján Tóth konstatuje: „Eurozóna tedy naznačuje, že rizikovým modelom správania môže byť aj to, keď robím dobré reformy, čím sa odlišujem od ostatných, no menová politika nie je pre mňa vhodne nastavená.“ [38] Není smířen ani s myšlenkou eurovalu, jelikož nesouhlasí s pomocí zadluženým zemím. Tóth navrhuje přikročit k jejich bankrotu a následnému zachraňování bank. České republice doporučuje nespěchat do eurozóny za současných okolností. [38]

¹¹ 85% slovenského exportu směřuje do Evropské unie a více než polovina do zemí eurozóny.

2.2.4 Analytičtí odborníci

Podle hlavního analytika Volksbank Vladimíra Vaňa je naopak aktuální situace pro stát výhodná, protože země jako Slovensko z eurovalu profituje díky krytí jejich závazků většími a silnějšími členy EA s nejvyšším investičním ratingem. Analytik Institutu ekonomických a společenských analýz Juraj Karpiš patří mezi skupinu osob, kteří od počátku upozorňovali na slabé stránky členství v eurozóně. Pro Karpiše není hodnocení dopadů eura na ekonomiku Slovenska nejdůležitějším tématem. Vysvětluje, že v době vypuknutí krize bylo výhodné mít euro, které v době turbulencí využívalo velký ekonomický prostor, ale pokud by Slovenská republika nebyla členem eurozóny, nemělo by to mít na stát negativní důsledky. Jako příklad uvádí Českou republiku, která si v krizovém období vedla velmi dobře, i když není členskou zemí. V současné době ovšem společnou evropskou měnu neoznačuje za výhodnou a argumentuje výrok následovně. [38] „Po tom, čo v máji 2010 rozhodli lídri štátov eurozóny o zriadení eurovalu, je pre nás euro horšie, než keby sme ostali pri korune. Povaha európskej menovej únie sa totiž zmenila. Ak by sa dodržiavala Lisabonská zmluva a dlhy jednej krajiny by ostali dlhmi jednej krajiny, tak by to bolo v poriadku. Žiaľ, existencia eura sa spojila s fiškálnou centralizáciou, čo je zlé.“ [38] Důsledkem je snížení konkurenceschopnosti Slovenska a tempa dohánění bohatších ekonomik. Po výplatě řeckých důchodů či platů, na které Slovensko přispívá, bude docházet k nárůstu slovenských daní. Až nyní členství v eurozóně přináší náklady. Je jen otázkou času k jakému dalšímu vývoji eurozóna dospěje či jestli bude celý projekt eura katastrofou. [38]

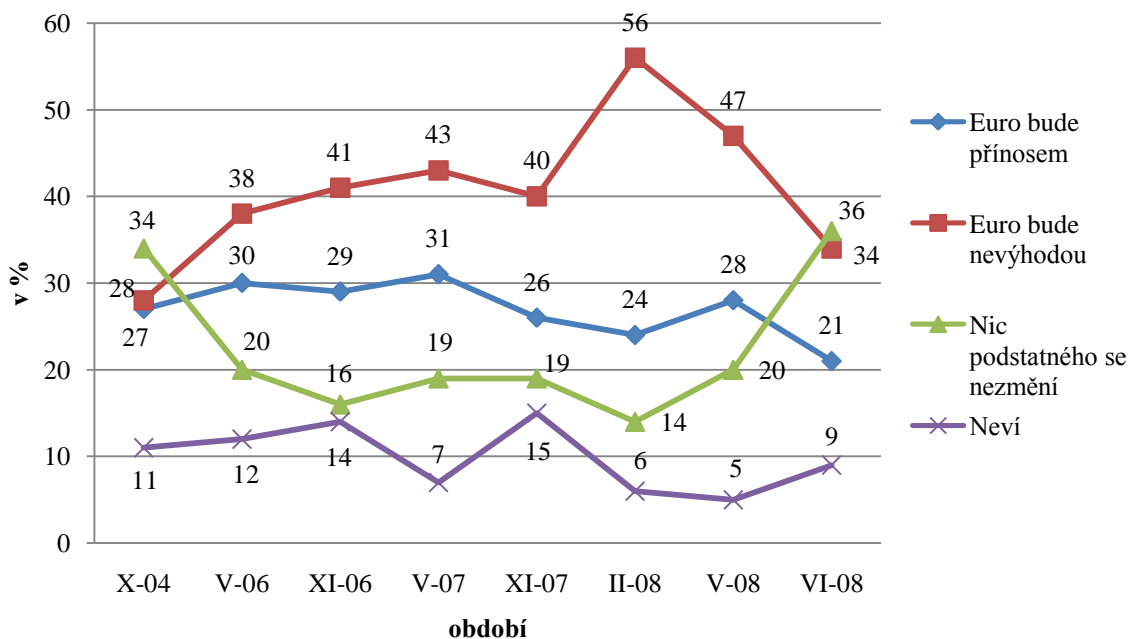
2.2.5 Občané

Slovenská republika a jednotlivé subjekty státu měli od samého počátku kladnější postoj k přijetí eura, proto se vždy tak ucházeli o začlenění země do eurozóny. Názorně to ukazuje průzkum¹² týkající se názorů občanů na přijetí společné evropské měny vypracovaný v lednu roku 2008 Ústavem pro výzkum veřejného mínění Statistického úřadu Slovenské republiky na základě rozhodnutí vlády státu. Následující text hodnotí očekávání a názory obyvatel SR na přijetí eura ještě před samotným vstupem země do eurozóny. První část průzkumu poukazuje na informovanost obyvatel Slovenska

¹² Průzkum se uskutečnil od 1. do 6. června 2008 metodou osobního rozhovoru školených dotazovatelů s vybranými respondenty. Základní soubor tvořil 4 416 076 Slováků ve věku od 16 let.

o zavedení eura. Práce dále vypovídá o budoucích očekáváních a potenciálních dopadech souvisejících se členstvím v měnové oblasti. [47]

Obr. č. 16: Vývoj názoru na přijetí eura na Slovensku v období říjen 2004 – červen 2008 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Statistického úřadu SR (2008), 2012

Slovenští občané jsou velmi (31%) či spíše (39%) dobře informováni o plánovaném nahrazení slovenské koruny eurem, kdy nejvíce informací jim je poskytováno od členů vlády (11%), představitelů Slovenské národní banky (11%), Ministerstva financí SR (10%) a zástupců slovenských komerčních bank (10%). Zprávy o zavedení unifikované měny jsou šířeny nejvíce prostřednictvím televizních stanic (53% Slovenské televize a 46% jiného televizního kanálu) a denního tisku (46%). 79% dotázaných považuje vyslechnuté informace za srozumitelné a 89% za užitečné. Občané chtějí především vědět o směnném kurzu (40%), vlivu přijetí eura na úroveň cen zboží a služeb (33%), na životní úroveň, chod domácností (31%), pozitivních a negativních dopadech zavedení nadnárodní měny (30%). Pocity ohledně výměny slovenské koruny za euro jsou rozděleny mezi tři skupiny, 26% obyvatel je mírně pesimistických, 30% je jim nastalá situace lhostejná a 31% je lehce optimistických. 36% Slováků je přesvědčeno o faktu, že začleněním Slovenské republiky do eurozóny se nic nezmění a 34%, že se tato událost stane pro stát nevýhodou. Obrázek č. 16 vyobrazuje vývoj

názoru v dlouhém období před samotným zavedením eura. Mezi přínosy členství v měnové oblasti Slováci nejčastěji zdůrazňovali zjednodušení cestování (40%), obchodování se zahraničím (35%), výhody plynoucí ze silnější a stabilnější měny (32%). Naopak nejvíce se obávají podvodů v obchodech, klamání zákazníků (33%), růstu cen (33%), snížení domácího rozpočtu (31%), zvykání si na novou měnu týkající se placení v obchodech (30%). Na začátku června roku 2008 68% občanů zaznamenalo zvýšení cen potravin, nealkoholických nápojů zhruba o 7%, dále nafty a benzínu (60%) o 5,7%. [47]

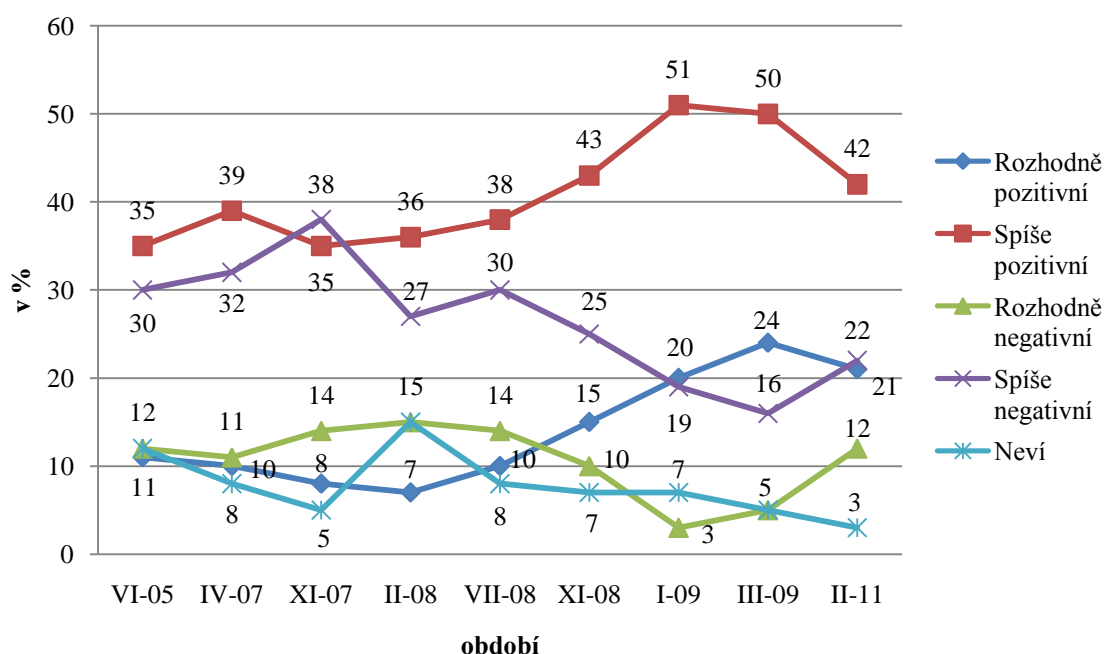
Studie „Eurobarometer 76: Public opinion in the European Union“ publikovaná v prosinci 2011 konstatuje, že slovenští občané hodnotí aktuální situaci státní ekonomiky jako rozhodně špatnou (88%). [40] Podle dotazovaných osob Slovensko momentálně čelí problémům jako nezaměstnanost (46%), ekonomické problémy (44%) a zvyšování cen (42%). 6. března 2012 byla vyhotovena národní zpráva k Eurobarometru č. 76 analyzující posun v postoji evropské integrace občanů Slovenské republiky. Názor na Evropskou unii je v paralelním vztahu s postoji k euru. To například dokazuje otázka: „Co pro Vás osobně Evropská unie znamená?“. 62% respondentů odpovědělo, že euro. [14] Agentura FOCUS zabývající se ve své studii postojem slovenských občanů k euru ukazuje, že v únoru 2011 63% respondentů hodnotí rozhodnutí přijmout nadnárodní měnu euro pozitivně, skoro třetina (34%) dotázaných negativně a 3% neví. Pro názornost průběhu sympatií je vyhotoven obrázek č. 17. Jak je patrné z níže umístěného grafu v průběhu let od roku 2005 do data zavedení eura na Slovensku mají obě křivky pozitivního hodnocení konstantně rostoucí trend, přesto v roce 2009, ve které vstoupila SR do eurozóny, dochází k prorůstovým tendencím o 6 – 7% v každé ze skupin záporných odpovědí. Pozitivní ohlasy jsou nejvíce slyšet od dospělých osob do 24 let (80%), ve věku 25 – 34 let (76%), vysokoškolských (84%), středoškolských (71%) studentů, obyvatel Bratislavského kraje (71%), dotázaných s vyšším příjmem než 1.301 € (75%), výkonných odborných pracovníků, úředníků (78%), podnikatelů a živnostníků (79%). Potenciální voliči politických stran Svoboda a Solidarita (85%), Slovenská demokratická a křesťanská unie – Demokratická strana (71%) a Křesťansko-demokratické hnutí (71%) se také řadí mezi příznivce eura. [48] 54% obyvatel Slovenska poukazuje na spíše pozitivní efekty implementace společné evropské měny na ně osobně, jejich rodinu a 52% na Slovensko jako celek. Jaké pozitivní dopady ovlivnily Slovenskou republiku po implementaci

nadnárodní měny? Cestování se stalo jednodušší a méně nákladné (77%), posílilo postavení země (76%) a snížila se cena zahraničních nákupů (58%). 82% dotázaných hovoří o slovenských symbolech vyobrazených na euro mincích se značnou hrdostí. A jaké negativní dopady naopak země zaznamenala? [14] 70,5% účastníků ankety z dubna 2012 věří, že nová měna způsobila růst cen, protichůdný názor zastává 24,1% dotázaných a 5,4% osob na otázku nechce či nedokáže odpovědět. [13] Nejvíce to pocítili klienti při nákupu služeb, například v autoopravnách došlo k nárůstu cen o 11%, u kadeřníka o 10%, v posilovně o 8% atd. [12] Oficiální statistiky ovšem vliv přijetí eura na zvyšování cen zboží a služeb nepotvrdily. Naproti tomu došlo ke zvolňování meziroční míry inflace a na konci roku 2011 se hodnota snížila na historické minimum 0,4%. Odborníci si to vysvětlují působením dopadů světové hospodářské krize. [13] Co se týká úspor transakčních nákladů, přijetí eura ovlivnilo pouze vybranou část občanů cestujících a nakupujících v zahraničí. Odhad těchto úspor se pohybuje pod hranicí 0,03% hrubého domácího produktu a to také díky výraznému snížení hospodářské aktivity v roce 2009. Ke znehodnocení mezd a úspor slovenských občanů po implementaci nadnárodní měny nedošlo a někdejší obavy jsou nyní považovány za bezdůvodné. [31] „Přepočítání mezd a úspor z korun na euro mělo většinou neutrální dopad na obyvatelstvo, ve vybraných vztazích se státem mírně pozitivní.“ [31, s. 237]

48% slovenských obyvatel důvěřuje Evropské unii, což koresponduje i s mírou důvěry vůči Evropskému parlamentu (58%), Evropské centrální bance (57%), Evropské komisi (52%) a Radě EU (50%). Na druhou stranu je značně poznamenána důvěra občanů k Národní radě SR (25%) a vládě země (21%). Občané SR citlivěji vnímají dopady dluhové krize a napětí související s hledáním řešení Evropskou unií. Na otázku komplexního vývoje EU jsou obyvatelé Slovenské republiky ještě stále v celoevropském průměru (38%) považováni za optimisty (43%). Porovnáme-li však hodnoty z března tohoto roku s předchozími výsledky z jara roku 2011, vyčíslený kladný názor se snížil. I přesto jsou ideově spjati se strategií EU, zejména v oblasti růstu zaměstnanosti, modernizace trhu práce, snižování míry chudoby, rozvoje výzkumné činnosti, vzdělávání, efektivního využívání zdrojů a dalších. 80% občanů je pro vytvoření společné zahraniční politiky, 90% lobuje za společnou bezpečnostní politiku. Zároveň většina Slováků velmi kladně hodnotí návrhy EU na řešení finanční a hospodářské krize. Dokonce 68% věří v celkové zmírnění negativních dopadů

ekonomické krize díky existenci společné evropské měny v zemi. Naměřená hodnota je výrazně nad průměrem EU, který dosahuje maximálně 39%. Naproti tomu nesouhlasí s přenosem kompetencí na evropskou úroveň ve třech oblastech – daně (62%), důchody (55%) a snižování schodku veřejných financí (50%). V těchto záležitostech by mělo být rozhodováno vládou každé země. 66% občanů SR se i přesto všechno domnívá, že nejsou dostatečně dobře informováni o evropských záležitostech, kde hlavním zdrojem zpráv je stále televize (61%). [14]

Obr. č. 17: Vývoj postoje slovenských občanů ke společné měně euro v období červen 2005 – únor 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů FOCUS (2011), 2012

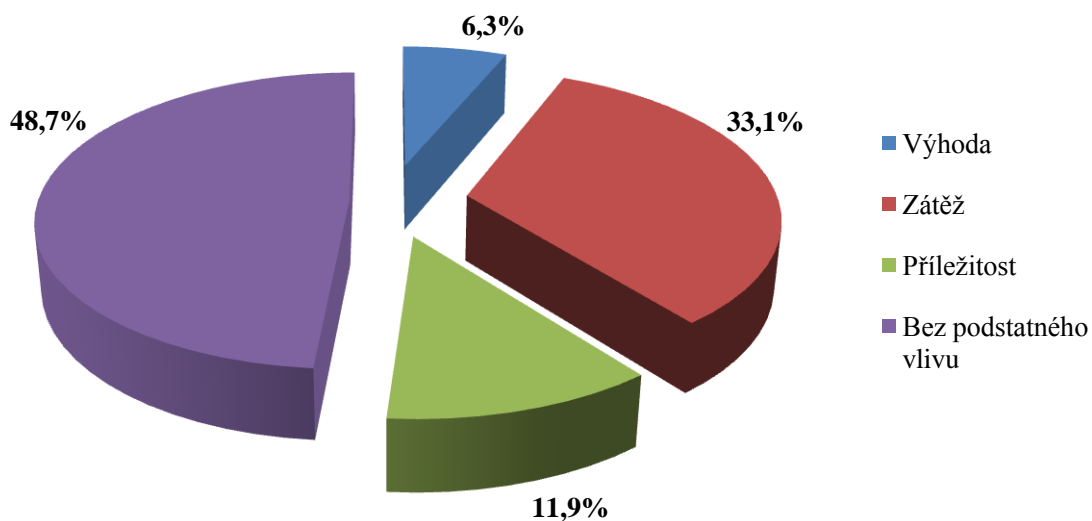
2.2.6 Podnikatelské subjekty

Rok 2008 se stal důležitým rokem pro podnikatelské subjekty v rámci příprav na další krok v procesu ekonomické integrace Slovenské republiky. K té příležitosti byl Národní agenturou pro rozvoj malého a středního podnikání (NARMSP) zpracován průzkum zaměřený na zjišťování připravenosti malých a středních podniků (MSP) na Slovensku. MSP jsou dominantní skupinou slovenského obchodu stejně tak jako v České republice. Výzkum analyzuje informovanost o chystaném přijetí eura, problémové oblasti příprav, předpokládané náklady a výnosy unifikované měny.

Celkovou úroveň informovanosti o zavedení společné evropské měny označuje 36,4% MSP za spíše nedostatečnou, 33,1% za spíše dostatečnou, 20,4% dotázaných se jednoznačně přiklání k uspokojivému informování a ostatní nejsou spokojeni nebo se k položené otázce nedokážou vyjádřit. 66,9% čerpá informace z denního tisku a 58,3% z internetu, kde pouze 26,7% využívá jako zdroj oficiální internetové stránky pro zavedení eura na Slovensku (www.euromena.sk). 62,5% firem již v dubnu roku 2008 vydalo rozhodnutí související se započítáním příprav na zavedení eura a 56,1% podnikatelů se rozhodlo pro vlastní realizaci bez pomoci externích poradců. [1]

Téměř polovina (48,7%) podnikatelských subjektů se domnívá, že tento krok neovlivní nijak zvlášť jejich činnost a je pouze nutné se mu přizpůsobit. 33,1% malých a středních podniků hodnotí euro jako zátěž a argumentují to nedostatečnou kompenzací vzniklých nákladů vůči adekvátním přínosům. 11,8% respondentů považuje členství v eurozóně jako příležitost, kterou je výhodné využít pro dynamičtější rozvoj firmy a 6,2% shledává euro výhodou díky převaze přínosů nad jednorázovými náklady, viz. graf č. 18. Jakou oblast přijetí společné evropské měny považují podnikatelské subjekty za největší problém? Nejčastější potíže očekávají při účtování, práci s informačními systémy (52,9%), manipulaci s hotovostí díky souběžnému používání eura a slovenské koruny (39,5%) a zabezpečení zobrazování dvojích cen na dokladech (28,2%). V návaznosti na skutečnost, že 52,3% podniků používá standardní účetní software, nesplňuje u 45,5% dotázaných systém požadavky kladené na práci s eurem. V souvislosti s očekávanými úsporami nákladů z titulu výměny národní měny za euro 65,4% firem nečeká žádnou úsporu. Také v oblasti odhadovaných nákladů se nepředpokládá žádná změna (20,6%), 25,2% neví nebo přiznává očekávané zvýšení do 0,1% obrátu (22,8%). V případě firem obchodujících s podniky ze zemí EA jsou jmenovány výhody implementace společné evropské měny v podobě rozvoje spolupráce se svými obchodními partnery sídlícími v zemích eurozóny (28,6%), cenové transparentnosti v rámci měnové oblasti (21,9%) a orientace na nové trhy (10%). O vlivu na dovoz a vývoz se dotazování vyjadřují tak, že nenastane žádná změna. [1]

Obr. č. 18: Předpokládaný vliv přijetí eura na slovenské podnikatelské subjekty (v %)

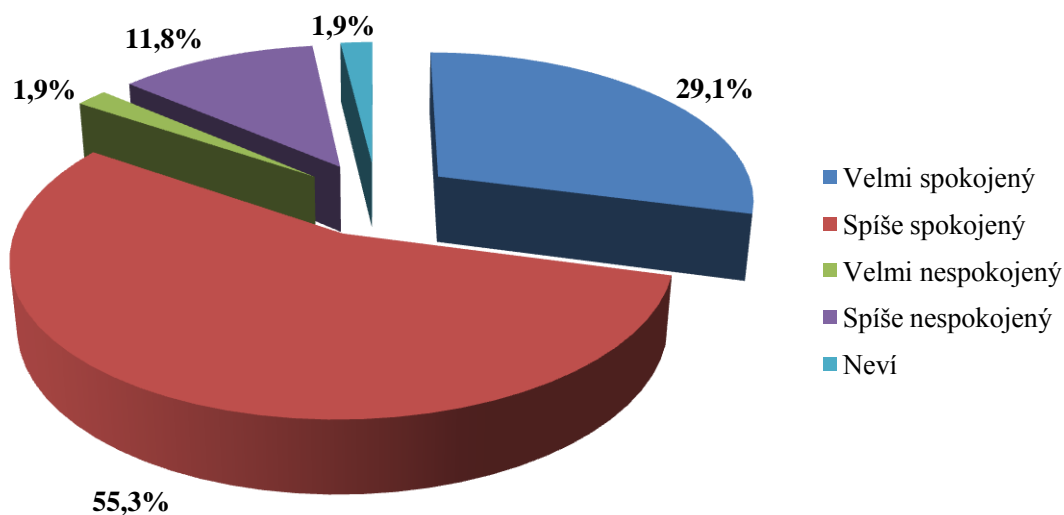
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů NARMSP (2008), 2012

Pro zmapování aktuálního postoje firem na zavedení eura uskutečnila Národní agentura pro rozvoj malého a středního podnikání v roce 2010 průzkum. 90% podnikatelských subjektů bylo dobře informováno o implementaci společné evropské měny. Nejužitečnější zprávy obdržely firmy od Národní banky Slovenska (61,8%) a komerčních bank (53,7%) prostřednictvím internetu (67,2%) a denního tisku (63,2%).

Graf č. 19 ukazuje, že dominantní většina (84,4%) podniků je spokojená s nahrazením slovenské koruny za nadnárodní měnu, z toho 55,3% je spíše a 29,1% velmi spokojených. Velká většina společností i živnostníků dospěla k názoru, že členství Slovenské republiky v eurozóně přineslo pozitivní dopady na úrovni země jako celku (88%) a jejich vlastní firmy (83,7%). Jaké konkrétní efekty vyvolalo přijetí unifikované měny v souvislosti s malými a středními podniky? Zavedení společné evropské měny zvýšilo kurzovou stabilitu, která se kladně odrazila na hospodaření podniku (68,2%), vyžádalo si dodatečné investice a zvýšené náklady (56,4%), vedlo ke zvýšení cen (54,2%), nepřispělo k růstu personálních nákladů v podobě mezd (66,3%), nezpůsobilo technické problémy (74,4%), nezapříčinilo problémy, náklady související s duálním zobrazováním cen (69,6%) a nedošlo ke zvýšení nákladů na školení zaměstnanců v návaznosti na práci s eury (70,4%). Náklady a přínosy vztahující se k zavedení nadnárodní měny na firmu nedokážou dotázaní vyčíslit, jelikož se jedná o zanedbatelné hodnoty. [1] Slovenskému podnikatelskému sektoru členství v eurozóně přineslo jednodušší identifikaci své konkurenční pozice a tak firmy lépe zhodnocují silné a slabé

stránky sebe samých. Zlepšila se transparentnost cen zboží, služeb konkurence a dodavatelů. Slovenským podnikatelům přijetí nadnárodní měny umožnilo vstoupit na nové trhy, na kterých mohou rozvíjet spolupráci se zahraničními subjekty v oblasti obchodu, výrobní činnosti, marketingu a také výzkumu. [31] 46% podnikatelských subjektů souhlasí s výrokem, že přijetí eura zvýšilo prestiž a důvěryhodnost podniku v rámci spolupráce se členy eurozóny, 24,8% se neztotožňuje s vyřčeným názorem a 29,3% to neumí posoudit. Více než každý druhý (61,8%) podnikatelský subjekt se domnívá, že přijetí společné evropské měny za své zákonné platidlo odvrátilo či zmírnilo důsledky hospodářské krize. [1]

Obr. č. 19: Spokojenost slovenských podnikatelských subjektů s nahrazením slovenské koruny eurem (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů NARMSP (2010), 2012

3 Závěr

V teoretické části bakalářské práce byly zhodnoceny přímé a nepřímé dopady vyplývající z přijetí společné evropské měny. Bylo stanoveno, které dopady jsou jednorázové a trvalé. Práce vymezuje okamžité, střednědobé, dlouhodobé náklady a přínosy zavedení eura. Záměrem autora nebylo pouhé vyjmenování a charakteristika jednotlivých dopadů, ať už jsou pozitivní či negativní pro členské země eurozóny. Ale pochopit a zanalyzovat, proč tomu tak je a zdali tyto efekty popisované v odborných publikacích korespondují se skutečnou realitou. Proto, kde to bylo možné s ohledem na dostupnost a relevantnost dat, byly k jednotlivým výhodám a nevýhodám připojeny praktické příklady a číselné hodnoty převážně čerpané z internetových statistických úložišť dat spravovaných evropskými institucemi.

Po podrobnějším nastudování faktických údajů bylo dosaženo názoru, že téměř žádný z probraných dopadů není jednoznačně zařaditelný do skupiny přínosů či nákladů. Ano, je jisté, že se jazýčky vah přichýlí vždy k jedné či druhé straně, ale spíše to vychází ze subjektivního pohledu a názoru jaký si na to jednotlivce udělá. Diskuse příznivců a odpůrců bych přirovnala k výroku, je-li sklenice poloplná či téměř prázdná. Stejně je to i s eurem. Proto mě neudivuje nekonečný boj euro skeptiků a euro optimistů, jejichž argumenty jsou na obou stranách pádné. Jasně vytyčená hranice mezi zastánci a odpůrci unifikované měny je vytvořena spíše v rovině symbolické a ideové než na úrovni praktických důsledků. Proto se dost často stává, že jedna skupina uzná relevantní důvody druhého myšlenkového tábora.

Praktická část se zaměřuje na zhodnocení postoje nových členů Evropské unie k euru. Je věnována analýze širokého spektra názorů v České republice a na Slovensku. Při průzkumu informačních zdrojů byl odhalen fakt, že rozhovory na téma přijetí eura v České republice jsou vedeny převážně v abstraktní teoretické rovině. Jsou experty, politiky a ekonomy zmiňována témata jako jednota Evropy, politické cíle a hovoří o nich na morální úrovni. Je těžké v současné době vyhledat konkrétní jasné informace vyjádřené v číselné podobě, což je z velké části způsobeno tím, že zatím se o přesných číselných hodnotách nedá ještě stále hovořit. Z toho tedy vyplývá, že zavedení společné evropské měny v ČR není na pořadu dne. [43]

České republice v současné době není doporučováno zavedení jednotné měny euro. Za tímto názorem si stojí jak česká politická reprezentace, ekonomové, prezident, podnikatelské subjekty, tak i většina veřejnosti. Většinový český postoj lze charakterizovat takto: „Česká koruna funguje dobře, proč ji tedy měnit za euro, které má takové problémy.“ [18] Naše republika není nakloněna přijetí eura za svou zákonnou měnu ze dvou zásadních důvodů. Prvním z nich je, že vývoj eura není pozitivní a podle názorů kvalifikovaných odborníků tomu nebude ani v dalších letech. Je to zapříčiněno aktuálním děním v eurozóně, kde došlo k nahromadění dluhů v mnoha členských zemích. Zdravý rozum říká, že tyto dluhy musí být uhrazeny, bude to ovšem doprovázeno značnými náklady. Proto je na místě se zeptat: „Proč bychom měli platit cizí dluhy?“ Druhou skutečností je, že si koruna vede velmi dobře. S tím souvisí značná spokojenost českých občanů, která přispívá k národní hrdosti. Česká koruna se řadí mezi stabilní měny s nízkou inflací. Je to jedna z příčin, proč koruně důvěřují, a tak své úspory shromažďují v této měně. Navíc dochází ke stále rostoucí hodnotě exportu, proto dojde-li ke snížení českého dluhu veřejných financí, bude mít koruna velmi příznivou budoucnost. [19] Na základě těchto skutečností je třeba se domnívat, že členství České republiky v eurozóně bude během na dlouhou trať, kde není vůbec jisté, zda vytyčeného cíle někdy dosáhneme.

Slovenská republika je v převážném měřítku spokojena s výměnou slovenské koruny za euro jako svou zákonnou měnu. K tomuto postoji se přiklání většinově občané, podnikatelské subjekty, političtí zástupci, ekonomičtí odborníci a analytici. Avšak v důsledku navyšování a následného schvalování eurovalu se názory začínají v odborné ekonomické obci rozcházet. Mnoho kvalifikovaných odborníků je překvapeno nastalým stavem ekonomik zadlužených zemí a jsou nespokojeni s momentální filozofií měnové oblasti. Zdůvodňují to porušováním ustanovených pravidel Evropské unie týkajících se poskytování finanční pomoci dlužníkům na umoření dluhů, které by si země měla hradit vždy sama. Proto bedlivě sledují nadcházející vývoj eurozóny.

Nevím, ani jak výstižněji by má bakalářská práce hodnotící postoj nových členů Evropské unie ke společné evropské měně měla skončit než slovy Christine Lagarde, která stojí v čele Mezinárodního měnového fondu: „Euro, stejně jako samotná EU, je vzrušujícím dobrodružstvím...“ [7] A pokud jde o budoucnost eura je možné skoro vše.

4 Seznam tabulek

Tab. č. 1: Rozdělení přínosů a nákladů zavedení společné měny.....	11
Tab. č. 2: Ztráty vztahující se ke směně hotovosti při cestě po 10 členských státech Evropských společenství v roce 1988	18
Tab. č. 3: Bilance mezinárodního obchodu se zbožím v období 1999 – 2010 (v % HDP)	22
Tab. č. 4: Bilance mezinárodního obchodu se službami v období 1999 – 2010 (v % HDP).....	23
Tab. č. 5: Meziroční zvýšení cen vybraných potravin v Itálii v období listopad 2001 – listopad 2002 (v %)	32
Tab. č. 6: Sled událostí před a po přijetí eura na Slovensku.....	57

5 Seznam obrázků

Obr. č. 1: Vývoj devizového kurzu české koruny vůči euru v České republice v období leden 2002 – březen 2012	12
Obr. č. 2: Vývoj devizového kurzu amerického dolaru vůči euru v období březen 2002 – březen 2012.....	14
Obr. č. 3: Vývoj diferenciálů cen u srovnatelných typů produktů v eurozóně v období 1990 – 2003	20
Obr. č. 4: Srovnání trendů hrubého domácího produktu v EA 17, ČR a Polsku v období 1996 – 2011 (v %)	27
Obr. č. 5: Vývoj inflace (vyjádřené % změnou HICP) ve vybraných zemích eurozóny v období 1998 – 2011	31
Obr. č. 6: Míra inflace v členských státech eurozóny a ČR v roce 2011 (v %).....	34
Obr. č. 7: Upřednostňovaná témata informační kampaně (v %)	39
Obr. č. 8: Potenciální politické a ekonomické přínosy přijetí eura (v %).....	40
Obr. č. 9: Obavy týkající se zavedení eura (v %)	40
Obr. č. 10: Názory podnikatelských subjektů ohledně zavedení eura v ČR (v %).....	49
Obr. č. 11: Největší obavy podnikatelů v roce 2012 (v %)	50
Obr. č. 12: Pozitivní a negativní dopady implementace eura na oblast exportu (v %)...	52
Obr. č. 13: Názory občanů na přijetí eura za měnu ČR (v %)	54
Obr. č. 14: Vývoj názoru občanů na přijetí eura za českou korunu v období listopad 2001 – červen 2011 (v %).....	55
Obr. č. 15: Záruky v eurovalu na obyvatele jako násobek měsíčního hrubého příjmu osoby s průměrnou mzdou	59
Obr. č. 16: Vývoj názoru na přijetí eura na Slovensku v období říjen 2004 – červen 2008 (v %)	65
Obr. č. 17: Vývoj postoje slovenských občanů ke společné měně euro v období červen 2005 – únor 2011 (v %).....	68

Obr. č. 18: Předpokládaný vliv přijetí eura na slovenské podnikatelské subjekty (v %) 70

Obr. č. 19: Spokojenost slovenských podnikatelských subjektů s nahrazením slovenské
koruny eurem (v %) 71

6 Seznam zkratk

BEUC	Bureau Européen des Unions de Consommateurs
CPI	Consumer Price Index
CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění
CZK	Česká koruna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
EA	Euro Area
ECB	Evropská centrální banka
EFSF	European Financial Stability Facility
EMU	Economic and Monetary Union
EU	Evropská unie
EUR	Euro
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices
HK	Hospodářská komora
INESS	Institut ekonomických a sociálních studií
KDH	Křesťansko-demokratické hnutí
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MF	Ministerstvo financí
MMF	Mezinárodní měnový fond
MSP	Malé a střední podniky
NARMSP	Národní agentura pro rozvoj malého a středního podnikání
NBS	Národní banka Slovenska

OCA	Optimal Currency Area
ODS	Občanská demokratická strana
SaS	Svoboda a solidarita
SDKU-DS	Slovenská demokratická a křesťanská unie-Demokratická strana
SEPA	Single Euro Payment Area
Směr-SD	Směr-Sociální demokracie
SR	Slovenská republika
STEM	Středisko empirických výzkumů
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
VŠE	Vysoká škola ekonomická
VV	Věci veřejné

7 Seznam použité literatury

- [1] Analýzy a prieskumy podnikateľského prostredia. *Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania* [online]. Bratislava: NARMSP, ©2010. Poslední změna 17.04.2012 [cit. 17.4.2012]. Dostupné z: <http://www.nadsme.sk/sk/content/analyzy-podnikatelskeho-prostredia>
- [2] AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL v ČR: Základní údaje a fakta. *Sdružení automobilového průmyslu* [online]. Sdružení automobilového průmyslu, ©2002. Poslední změna 12.03.2012 [cit. 15.3.2012]. Dostupné z: <http://www.autosap.cz/default2.asp?page={4A86501A-BBD5-4B8F-AE57-397BC8051C9A}>
- [3] BALDWIN, Richard, WYPLOSZ, Charles. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 478 s. ISBN 978–80–247–1807–1.
- [4] BOUC, František. Pan Euro: Krize není o euru. Je to důsledek civilizační choroby. In: *Lidovky.cz: Zpravodajský server Lidových novin* [online]. 23.01.2012 07:30 [cit. 9.4.2012]. Dostupné z: http://byznys.lidovky.cz/pan-euro-krize-neni-o-euru-je-to-dusledek-civilizacni-choroby-p5w-/statni-pokladna.asp?c=A120122_192215_statni-pokladna_sm. Path: Homepage; Byznys; Státní pokladna; 23.01.2012.
- [5] Budoucnost eurozóny aneb Proč 70 procent Čechů nechce euro? In: *Kontexty* [televizní pořad]. Moderuje Petr DUDEK a Lucie VOPÁLENSKÁ. ČT2 2. 11. 2010 22:00. Dostupné též z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10267384380-kontexty/210572230810023/>
- [6] *CVVM: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.* [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, ©1990. Poslední změna 03.04.2012 [cit. 4.4.2012]. Dostupné z: <http://www.cvvm.cas.cz/>
- [7] *Česká národní banka* [online]. Praha: Česká národní banka, ©2003 – 2012. Poslední změna 23.03.2012 [cit. 25.3.2012]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/>
- [8] ČR, Euro a eurozóna. *SANEP.cz: Středisko analýz a empirických průzkumů* [online]. Praha: SANEP s.r.o., ©2008 – 2011. Poslední změna 04.04.2012 [cit. 4.4.2012]. Dostupné z: <http://www.sanep.cz/pruzkumy/cr-euro-a-eurozona/>
- [9] EBELING, Richard a kol. *Autoři CEPu o euru*. 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. 133 s. ISBN 978–80–86547–94–7.

- [10] *Ekonom: týdeník Hospodářských novin*. Praha: Economia, 15. – 21. 3. 2012, roč. 56, č. 11. ISSN 1210–0714.
- [11] *Eurokríza.sk: projekt INESS* [online]. Bratislava: INESS, ©2012. Poslední změna 17.04.2012 [cit. 20.4.2012]. Dostupné z: <http://eurokriza.sk/>
- [12] Euro prinieslo podľa ľudí zdraženie, najviac v službách. *Peniaze.pravda.sk* [online]. Bratislava: PEREX, a.s. Poslední změna 13.04.2012 [cit. 13.4.2012]. Dostupné z: <http://peniaze.pravda.sk/spotrebitel/clanok/24891-euro-prinieslo-podla-ludi-zdrazenie-najviac-v-sluzbach/>
- [13] Euro prinieslo zdražovanie. *Chelemendik.sk* [online]. Bratislava: Chelemendik. Poslední změna 13.04.2012 [cit. 13.4.2012]. Dostupné z: http://www.chelemendik.sk/Euro_prinieslo_zdrazovanie_613472657.html
- [14] *Európska komisia: Zastúpenie na Slovensku* [online]. Bratislava: Zastúpenie Európskej komisie v Slovenskej republike. Poslední změna 12.04.2012 [cit. 13.4.2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/slovensko/index_sk.htm
- [15] *Eurostat: Your key to European statistics* [online]. Brussels: European Union, ©1995 – 2012. Poslední změna 29.03.2012 [cit. 29.3.2012]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
- [16] Euroval už rieši aj prezident. *EurActiv.sk* [online]. Bratislava: I-Europa, s.r.o., ©2003 – 2012. Poslední změna 12.08.2011 [cit. 20.4.2012]. Dostupné z: <http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/clanok/euroval-uz-riesi-aj-prezident-017656>
- [17] Euro versus koruna. *Revue politika: Politicko-spoločenská revue Centra pro studium demokracie a kultury* [online]. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, ©2009-2012. Poslední změna 06.04.2012 [cit. 8.4.2012]. Dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/192/euro-versus-koruna>
- [18] FAJMON, Hynek. Češi euro nechtějí. In: *Revue politika: Politicko-spoločenská revue Centra pro studium demokracie a kultury* [online]. 03.05.2010 [cit. 7.4.2012]. Dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1293/cesi-euro-nechteji>. Path: Homepage; Autoři; Fajmon Hynek; 03.05.2010.

- [19] FAJMON, Hynek. Češi euro nechťejí... In: *NEVIDITELNÝ PES: První český ryze internetový deník* [online]. 08.03.2011 [cit. 7.4.2012]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekonomika-cesi-euro-nechteji-dg9-/p_ekonomika.asp?c=A110307_113826_p_ekonomika_wag. Path: Homepage; Ekonomika; 08.03.2011.
- [20] Guvernér NBS věří, že eurozóna se vyhne recesi. *i15.cz: Vše podstatné za 15 minut* [online]. Praha: i15.cz, ©2011 – 2012. Poslední změna 26.09.2011 [cit. 19.04.2012]. Dostupné z: <http://www.i15.cz/guvernér-nbs-veri-ze-eurozóna-se-vyhne-recesi/>
- [21] HELÍSEK, Mojmír et al. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 206 s. ISBN 978–80–7380–182–3.
- [22] *Hospodářská komora České republiky* [online]. Praha: Hospodářská komora České republiky, ©2009. Poslední změna 10.04.2012 [cit. 10.4.2012]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/>
- [23] Hrubý domácí produkt (HDP) – Metodika. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, ©2012. Poslední změna 08.02.2012. [Cit. 09.03.2012]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/hruby_domaci_produk_t_\(hdp\)](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/hruby_domaci_produk_t_(hdp))
- [24] CHARVÁT, Jan. Na euro teď není vhodný čas, shodují se ekonomové, politici i občané. In: *ČESKÝ ROZHLAS* [online]. 27.10.2011 [cit. 1.4.2012]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/ekonomika/na-euro-ted-neni-vhodny-cas-shoduji-se-ekonomove-politici-i-obcane>. Path: Homepage; Zprávy; Ekonomika; 27.10.2011 13:16.
- [25] JANÁČKOVÁ, Stanislava. *Krize eurozóny a dluhová krize vyspělého světa*. 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. 99 s. ISBN 978–80–86547–95–4.
- [26] Jsme malá země. Už nebudeme problémovým dítětem eurozóny, překvapil Fico. *iDnes.cz* [online]. Praha: MAFRA a.s., ©1999 – 2012. Poslední změna 17.04.2012 [cit. 20.4.2012]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/fico-slovensko-nehude-problemovym-ditetem-f2m-/zahranicni.aspx?c=A120417_200950_zahranicni_ts

- [27] KOTÍK, Ladislav. Společná měna Euro a zhodnocení potenciálních přínosů a rizik jeho přijetí. In: *Ladislav Kotik.cz* [online]. 12.5.2010 [cit. 29.3.2012]. Dostupné z: <http://www.ladislavkotik.cz/spolecna-mena-euro-a-zhodnoceni-potencialnich-prinosu-a-rizik-jeho-prijeti/>. Path: Homepage; Blog; Co si myslim; 12.5.2010.
- [28] KUBATA, Václav. Co teď, Evropo? aneb „euro taneček“ po česku. In: *TOP 09: S podporou starostů* [online]. 21.12.2011 [cit. 7.4.2012]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/kubata-co-ted-evropo-aneb-euro-tanecek-po-cesku-8378.html>. Path: Homepage; Co děláme; Mediální výstupy; 21.12.2011.
- [29] Kurzy devizového trhu. *Česká národní banka* [online]. Praha: Česká národní banka, ©2003 – 2012. Poslední změna 23.03.2012 [cit. 25.3.2012]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kur.jsp?date=16.03.2012
- [30] LACINA, Lubor a kol. *Měnová integrace. Náklady a přínosy členství v měnové unii*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 538 s. ISBN 978–80–7179–560–5.
- [31] LACINA, Lubor, ROZMAHEL, Petr a kol. *Euro: ano/ne?* 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010. 319 s. ISBN 978–80–87197–26–4.
- [32] MACH, Petr. Proč nepřijmout euro. In: *Petr Mach* [online]. 08.03.2004 [cit. 8.4.2012]. Dostupné z: <http://petrmach.cz/cze/prispevek.php?ID=72>. Path: Homepage; Články; 08.03.2004.
- [33] MACH, Petr. Půjčka 38 miliard eurozóně - Petr Nečas zklamal. In: *blog.iDNES.cz* [online]. 25.01.2012 12:54 [cit. 7.4.2012]. Dostupné z: <http://machpetrmach.blog.idnes.cz/c/242934/Pujcka-38-miliard-eurozone-Petr-Necas-zklamal.html>. Path: Homepage; Politika; 25.01.2012.
- [34] *Národná banka Slovenska: Eurosystem* [online]. Bratislava: Národná banka Slovenska. Poslední změna 12.04.2012 [cit. 12.4.2012]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/>
- [35] *Naši politici o.s.: server kde se dozvíte víc* [online]. Praha: Naši politici o.s., ©2008 – 2011. Poslední změna 07.04.2012 [cit. 7.4.2012]. Dostupné z: <http://www.nasipolitici.cz/>

- [36] Odborné texty. *Zavedení eura v České republice* [online]. Praha: Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice. Poslední změna 06.04.2012 [cit. 6.4.2012]. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_odborne_texty.html
- [37] Ochranné prvky. *Evropská centrální banka: Eurosystem* [online]. Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka. Poslední změna 23.03.2012 [cit. 23.3.2012]. Dostupné z: <http://www.ecb.int/euro/banknotes/security/html/index.cs.html>
- [38] *Presseurop.eu* [online]. Paříž: Presseurop.eu, ©2012. Poslední změna 18.04.2012 [cit. 18.4.2012]. Dostupné z: <http://www.presseurop.eu/cs>
- [39] Přijetí měny EURO v České republice. *ELECTIONS Meter: Say your argument* [online]. Praha: ElectionsMeter, ©2008. Poslední změna 04.04.2012 [cit. 4.4.2012]. Dostupné z: <http://cs.electionsmeter.com/hlasov%C3%A1n%C3%AD/prijeti-meny-euro-v-ceske-republice#PollMenu>
- [40] Public Opinion and the euro. *European Commission* [online]. Brussels: European Commission. Poslední změna 01.02.2012 [cit. 31.3.2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/public_opinion/topics/euro_en.htm
- [41] RICHTERMOC, Richard. Kolik Slováci zaplatí za ANO eurovalu. In: *Strana svobodných občanů* [online]. 24.10.2011 [cit. 20.4.2012]. Dostupné z: <http://www.svobodni.cz/media/clanky/1364-richtermoc-kolik-slovaci-zaplati-za-ano-eurovalu/>. Path: Homepage; Média; Články; 24.10.2011.
- [42] SENIOR NELLO, Susan. *The European union: economics, policies and history*. 2. vyd. London: McGraw-Hill, 2009. 514 s. ISBN 978-0077118136.
- [43] SINGER, Miroslav. Interview. In: *Dvacet minut Radiožurnálu* [rozhlásový pořad]. Moderuje Helena ŠULCOVÁ. ČRo 1 – Radiožurnál, 27.7.2010 17:33.
- [44] Spojené státy americké: Zahraniční obchod země. *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha: CzechTrade, ©1997 – 2011. Poslední změna 03.12.2011 [cit. 25.3.2012]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/spojene-staty-americke-zahranicni-obchod-zeme/6/1000804/>

- [45] *STEM – Středisko empirických výzkumů* [online]. Praha: Mikosoft Praha s.r.o., ©1993. Poslední změna 23.03.2012 [cit. 4.4.2012]. Dostupné z: <http://www.stem.cz/>
- [46] SVOBODA, Petr. Rok velké exportní nejistoty. In: *ASOCIACE EXPORTÉRŮ* [online]. 13.02.2012 [cit. 6.4.2012]. Dostupné z: <http://www.asociaceexporteru.cz/referaty/detail/213-rok-velke-exportni-nejistoty>. Path: Homepage; Archiv textů; 13.02.2012.
- [47] *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Štatistický úrad SR. Poslední změna 13.04.2012 [cit. 13.4.2012]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/>
- [48] Tiskové zprávy. *FOCUS: Marketing & social research* [online]. Bratislava: FOCUS. Poslední změna 31.03.2012 [cit. 13.4.2012]. Dostupné z: http://www.focus-research.sk/files/130_Nazory%20na%20zavedenie%20EURO%20na%20Slovensku%20februar2011.pdf
- [49] Třetí Evropský den na VŠE vyvolal vášnivou debatu o paktu Euro plus a Evropském stabilizačním mechanismu. *KONRAD-ADENAUER-STIFTUNG: Zastoupení v ČR* [online]. Praha: Konrad-Adenauer-Stiftung. Poslední změna 05.04.2011 [cit. 8.4.2012]. Dostupné z: <http://www.kas.de/tschechien/cs/publications/22424/>
- [50] US dollar (USD). *European central bank: Eurosystem* [online]. Frankfurt am Main: European central bank. Poslední změna 25.03.2012 [cit. 25.3.2012]. Dostupné z: <http://www.ecb.int/stats/exchange/eurofxref/html/eurofxref-graph-usd.en.html>
- [51] *Zavedení eura v České republice* [online]. Praha: Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice. Poslední změna 13.04.2012 [cit. 14.4.2012]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/>
- [52] *Zprávy.rozhlas.cz* [online]. Praha: Český rozhlas, ©2012. Poslední změna 20.04.2012 [cit. 20.4.2012]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/portal/>

8 Seznam příloh

Příloha A: Bilance mezinárodního obchodu se zbožím v zemích eurozóny, ČR a Polsku v období 1999 – 2010 (v % HDP)

Příloha B: Bilance mezinárodního obchodu se službami v zemích eurozóny, ČR a Polsku v období 1999 – 2010 (v % HDP)

Příloha C: Přímé zahraniční investice v tuzemsku v zemích eurozóny, ČR a Polsku v období 1999 – 2010 (v % HDP)

Příloha D: Vývoj reálného hrubého domácího produktu v eurozóně, ČR a Polsku v období 1996 – 2004 (v %)

Příloha E: Vývoj a predikce reálného hrubého domácího produktu v eurozóně, ČR a Polsku v období 2005 – 2013 (v %)

Příloha F: Vývoj harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v zemích eurozóny a ČR v období 1998 – 2011 (průměrná roční změna v %)

Příloha G: Výhody z přijetí eura za měnu České republiky (v %)

Příloha H: Nevýhody z přijetí eura za měnu České republiky (v %)

Příloha A:

Tab. č. 1: Bilance mezinárodního obchodu se zbožím v zemích eurozóny, ČR a Polsku v období 1999 – 2010 (v % HDP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polsko	-8.6	-7.2	-4.0	-3.7	-2.6	-2.4	-1.0	-2.1	-4.4	-5.8	-1.7	-2.5
ČR	-3.1	-5.3	-4.8	-2.8	-2.6	-0.5	1.5	1.8	1.3	0.7	2.3	1.4
EA 16 ¹³	0.8	0.0	1.0	1.7	1.3	1.2	0.5	0.1	0.5	-0.2	0.4	0.2
Belgie	3.7	2.1	2.4	3.6	2.8	2.4	0.9	0.7	0.2	-3.2	-1.4	-1.0
Estonsko	14.4	-13.9	-12.4	-15.2	-15.8	-16.2	-13.9	-17.2	-16.4	-13.0	-4.0	-1.8
Finsko	9.1	11.1	9.8	9.1	7.5	6.4	4.7	5.2	5.1	3.5	1.7	1.7
Francie	1.4	-0.2	0.3	0.5	0.2	-0.2	-1.3	-1.7	-2.2	-3.1	-2.3	-2.8
Irsko	24.3	25.8	25.8	27.0	23.1	20.9	17.3	14.0	10.4	13.2	20.2	23.4
Itálie	1.9	0.9	1.4	1.1	0.7	0.6	0.0	-0.7	0.2	-0.1	0.1	-1.3
Kypr	-23.7	-28.5	-26.9	-27.5	-24.1	-25.8	-25.2	-26.8	-29.6	-32.4	-25.5	-26.9
Lucembursko	-12.2	-11.7	-12.2	-9.3	-10.2	-10.4	-11.1	-10.1	-9.3	-11.6	-8.7	-10.2
Malta	-14.7	-19.1	-14.1	-7.9	-12.6	-15.2	-18.8	-19.1	-18.1	-21.1	-17.6	-15.6
Německo	3.3	3.0	4.7	6.3	6.0	6.9	7.0	6.9	8.2	7.3	5.7	6.4
Nizozemsko	4.0	4.8	4.9	4.4	6.8	6.8	7.6	7.4	7.3	7.0	5.9	6.6
Portugalsko	-12.0	-12.9	-12.4	-10.5	-9.4	-10.9	-11.8	-11.4	-11.3	-13.4	-10.6	-10.5
Rakousko	-2.2	-2.1	-1.7	0.6	-0.7	-0.2	-0.4	0.1	0.5	-0.2	-0.9	-1.1
Řecko	-12.8	-15.9	-14.8	-14.5	-13.1	-13.7	-14.3	-16.9	-18.6	-18.9	-13.3	-12.4
Slovensko	-5.4	-4.4	-10.1	-8.7	-1.9	-3.7	-5.0	-4.7	-1.2	-1.2	1.5	0.2
Slovinsko	-5.6	-5.6	-3.0	-1.1	-2.1	-3.7	-3.6	-3.7	-4.8	-7.1	-2.0	-3.4
Španělsko	-5.2	-6.4	-5.7	-5.0	-5.1	-6.4	-7.5	-8.4	-8.7	-7.9	-4.0	-4.5

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

¹³ EA 16 je anglické označení euro area, zahrnuje státy eurozóny kromě Estonska, které se připojilo 1. ledna 2011.

Příloha B:

Tab. č. 2: Bilance mezinárodního obchodu se službami v zemích eurozóny, ČR a Polsku v období 1999 – 2010 (v % HDP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polsko	-1.0	0.8	0.4	0.4	0.1	0.0	0.2	0.2	1.1	1.0	1.1	0.7
ČR	1.9	2.4	2.4	0.8	0.5	0.6	1.2	1.5	1.6	1.9	2.0	2.0
EA 16	-0.1	-0.1	0.0	0.2	0.3	0.4	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4
Belgie	0.5	0.9	0.8	0.8	0.6	1.0	1.3	1.6	1.3	1.0	1.7	1.8
Estonsko	9.9	10.6	10.4	8.1	8.4	9.2	7.5	6.7	6.5	7.6	9.8	9.2
Finsko	-1.5	-1.4	0.0	0.4	-0.4	0.3	-0.4	-0.6	0.3	0.5	0.3	0.1
Francie	1.3	1.5	1.3	1.2	0.9	0.7	0.7	0.7	0.8	0.9	0.5	0.5
Irsko	-11.1	-13.1	-11.2	-10.5	-7.9	-6.8	-5.7	-3.8	-0.6	-4.3	-5.0	-4.5
Itálie	0.1	0.1	0.0	-0.2	-0.2	0.1	0.0	-0.1	-0.5	-0.5	-0.6	-0.6
Kypr	24.5	27.2	28.5	26.3	23.6	23.1	22.5	22.8	23.1	21.0	19.9	20.7
Lucembursko	25.5	33.6	31.8	35.9	34.1	38.1	43.1	48.9	53.0	50.6	48.0	56.3
Malta	9.6	8.5	8.7	9.2	9.5	11.2	13.4	12.8	16.0	19.6	17.9	19.5
Německo	-2.7	-2.9	-2.9	-2.1	-2.1	-1.9	-1.8	-1.3	-1.2	-1.1	-0.8	-0.9
Nizozemsko	0.6	-0.5	-0.6	-0.2	-0.1	0.7	1.1	1.4	1.6	1.5	1.0	1.4
Portugalsko	1.5	1.7	2.2	2.4	2.5	2.7	2.5	3.1	3.9	3.8	3.6	3.9
Rakousko	2.9	3.4	3.3	3.5	3.5	3.4	3.8	3.8	4.1	5.0	4.6	4.6
Řecko	5.2	6.3	6.3	6.9	6.7	8.3	8.0	7.3	7.4	7.4	5.5	5.8
Slovensko	0.3	2.2	2.3	1.9	0.7	0.6	0.7	1.4	0.7	-0.8	-1.6	-1.1
Slovinsko	1.6	2.3	2.3	2.5	2.1	2.5	3.2	3.2	3.0	3.8	3.3	3.7
Španělsko	3.3	3.3	3.4	3.1	3.0	2.6	2.4	2.3	2.2	2.4	2.4	2.6

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

Příloha C:

Tab. č. 3: Přímé zahraniční investice v tuzemsku v zemích eurozóny, ČR a Polsku v období 1999 – 2010 (v % HDP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polsko	4.3	5.5	3.0	2.1	2.2	5.1	3.4	5.7	5.5	2.8	3.2	1.9
ČR	10.2	8.6	8.8	10.8	2.2	4.4	9.0	3.7	5.8	2.9	1.5	3.4
Belgie	-	-	-	6.4	10.7	12.0	9.1	14.7	20.3	38.3	7.3	5.7
Estonsko	5.3	6.9	8.6	3.9	9.4	8.0	20.6	10.7	12.4	7.2	9.6	8.1
Finsko	3.5	7.3	3.0	6.0	2.0	1.5	2.4	3.7	5.1	-0.4	0.1	2.9
Francie	3.2	3.2	4.1	3.4	2.4	1.6	4.0	3.2	3.7	2.3	1.3	1.3
Irsko	19.0	27.1	9.1	23.4	14.3	-5.7	-15.6	-2.5	9.5	-6.2	11.6	12.7
Itálie	0.6	1.2	1.3	1.2	1.1	1.0	1.1	2.1	1.9	-0.5	0.9	0.4
Kypr	8.4	9.4	9.8	10.1	6.8	7.0	7.0	10.0	10.2	5.6	14.8	3.3
Lucembursko	-	-	-	510.1	308.3	232.0	311.4	301.9	372.5	183.4	397.2	386.0
Malta	21.0	15.7	7.2	-9.9	18.7	7.0	11.3	29.0	13.5	9.9	10.9	12.8
Německo	2.6	10.5	1.4	2.7	1.3	-0.4	1.7	1.9	2.4	0.1	1.1	1.4
Nizozemsko	10.0	16.6	13.0	5.7	3.9	0.8	7.5	1.2	15.3	0.5	4.5	-1.7
Portugalsko	0.9	5.7	5.2	1.4	4.4	1.0	2.0	5.4	1.3	1.9	1.2	0.6
Rakousko	1.4	4.6	3.1	0.2	2.8	1.3	3.7	2.4	8.3	1.7	2.4	1.0
Řecko	-	0.9	1.2	-	-	0.9	0.3	2.0	0.7	1.3	0.8	0.1
Slovensko	-	10.5	7.0	15.5	6.5	7.2	5.1	8.4	4.8	5.0	0.0	0.6
Slovinsko	-	-	1.3	3.9	3.6	2.1	2.3	1.6	3.8	3.6	-1.3	0.8
Španělsko	3.0	6.8	4.7	5.7	2.9	2.4	2.2	2.5	4.5	4.8	0.6	1.8

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

Příloha D:

Tab. č. 4: Vývoj reálného hrubého domácího produktu v eurozóně, ČR a Polsku v období 1996 – 2004 (v %)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Polsko	6.2	7.1	5.0	4.5	4.3	1.2	1.4	3.9	5.3
ČR	4.5	-0.9	-0.2	1.7	4.2	3.1	2.1	3.8	4.7
EA 17	1.5	2.6	2.8	2.9	3.8	2.0	0.9	0.7	2.2
Belgie	1.4	3.7	1.9	3.5	3.7	0.8	1.4	0.8	3.3
Estonsko	5.7	11.7	6.7	-0.3	14.0	6.3	6.6	7.8	6.3
Finsko	3.6	6.2	5.0	3.9	5.3	2.3	1.8	2.0	4.1
Francie	1.1	2.2	3.4	3.3	3.7	1.8	0.9	0.9	2.5
Irsko	11.2	10.9	7.8	9.9	9.3	4.8	5.9	4.2	4.5
Itálie	1.1	1.9	1.4	1.5	3.7	1.9	0.5	0.0	1.7
Kypr	1.8	2.3	5.0	4.8	5.0	4.0	2.1	1.9	4.2
Lucembursko	1.5	5.9	6.5	8.4	8.4	2.5	4.1	1.5	4.4
Malta	-	-	-	-	-	-1.5	2.8	0.1	-0.5
Německo	0.8	1.7	1.9	1.9	3.1	1.5	0.0	-0.4	1.2
Nizozemsko	3.4	4.3	3.9	4.7	3.9	1.9	0.1	0.3	2.2
Portugalsko	3.7	4.4	5.1	4.1	3.9	2.0	0.8	-0.9	1.6
Rakousko	2.5	2.3	3.8	3.5	3.7	0.9	1.7	0.9	2.6
Řecko	2.4	3.6	3.4	3.4	3.5 ¹⁴	4.2	3.4	5.9	4.4
Slovensko	6.9	4.4	4.4	0.0	1.4	3.5	4.6	4.8	5.1
Slovinsko	3.6	5.0	3.5	5.3	4.3	2.9	3.8	2.9	4.4
Španělsko	2.5	3.9	4.5	4.7	5.0	3.7	2.7	3.1	3.3

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

¹⁴ Data do konce tohoto řádku jsou pouze prozatímní.

Příloha E:

Tab. č. 5: Vývoj a predikce reálného hrubého domácího produktu v eurozóně, ČR a Polsku v období 2005 – 2013 (v %)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁵	2013
Polsko	3.6	6.2	6.8	5.1	1.6	3.9	4.3	2.5	2.8
ČR	6.8	7.0	5.7	3.1	-4.7	2.7	1.7	0.0	1.7
EA 17	1.7	3.3	3.0	0.4	-4.3	1.9	1.4	-0.3	1.3
Belgie	1.7	2.7	2.9	1.0	-2.8	2.3	1.9	-0.1	1.5
Estonsko	8.9	10.1	7.5	-3.7	-14.3	2.3	7.6	1.2	4.0
Finsko	2.9	4.4	5.3	0.3	-8.4	3.7	2.9	0.8	1.7
Francie	1.8	2.5	2.3	-0.1	-2.7	1.5	1.7	0.4	1.4
Irsko	5.3	5.3	5.2	-3.0	-7.0	-0.4	0.7	0.5	2.3
Itálie	0.9	2.2	1.7	-1.2	-5.5	1.8	0.4	-1.3	0.7
Kypr	3.9	4.1	5.1	3.6	-1.9	1.1	0.5	-0.5	1.8
Lucembursko	5.4	5.0	6.6	0.8	-5.3	2.7	1.1	0.7	2.3
Malta	3.7	2.9	4.3	4.1	-2.7	2.3	2.1	1.0	2.0
Německo	0.7	3.7	3.3	1.1	-5.1	3.7	3.0	0.6	1.5
Nizozemsko	2.0	3.4	3.9	1.8	-3.5	1.7	1.2	-0.9	1.3
Portugalsko	0.8	1.4	2.4	0.0	-2.9	1.4	-1.6	-3.3	1.1
Rakousko	2.4	3.7	3.7	1.4	-3.8	2.3	3.1	0.7	1.9
Řecko	2.3 ¹⁶	5.5	3.0	-0.2	-3.3	-3.5	-6.9	-4.4	0.7
Slovensko	6.7	8.3	10.5	5.8	-4.9	4.2	3.3	1.2	2.9
Slovinsko	4.0	5.8	6.9	3.6	-8.0	1.4	-0.2	-0.1	1.5
Španělsko	3.6	4.1	3.5	0.9	-3.7	-0.1	0.7	-1.0	1.4

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

¹⁵ Číselné údaje v roce 2012 a 2013 vyjadřují předpověď.

¹⁶ Hodnoty v tomto řádku jsou jen prozatímní.

Příloha F:

Tab. č. 6: Vývoj harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v zemích eurozóny a ČR v období 1998 – 2011 (průměrná roční změna v %)

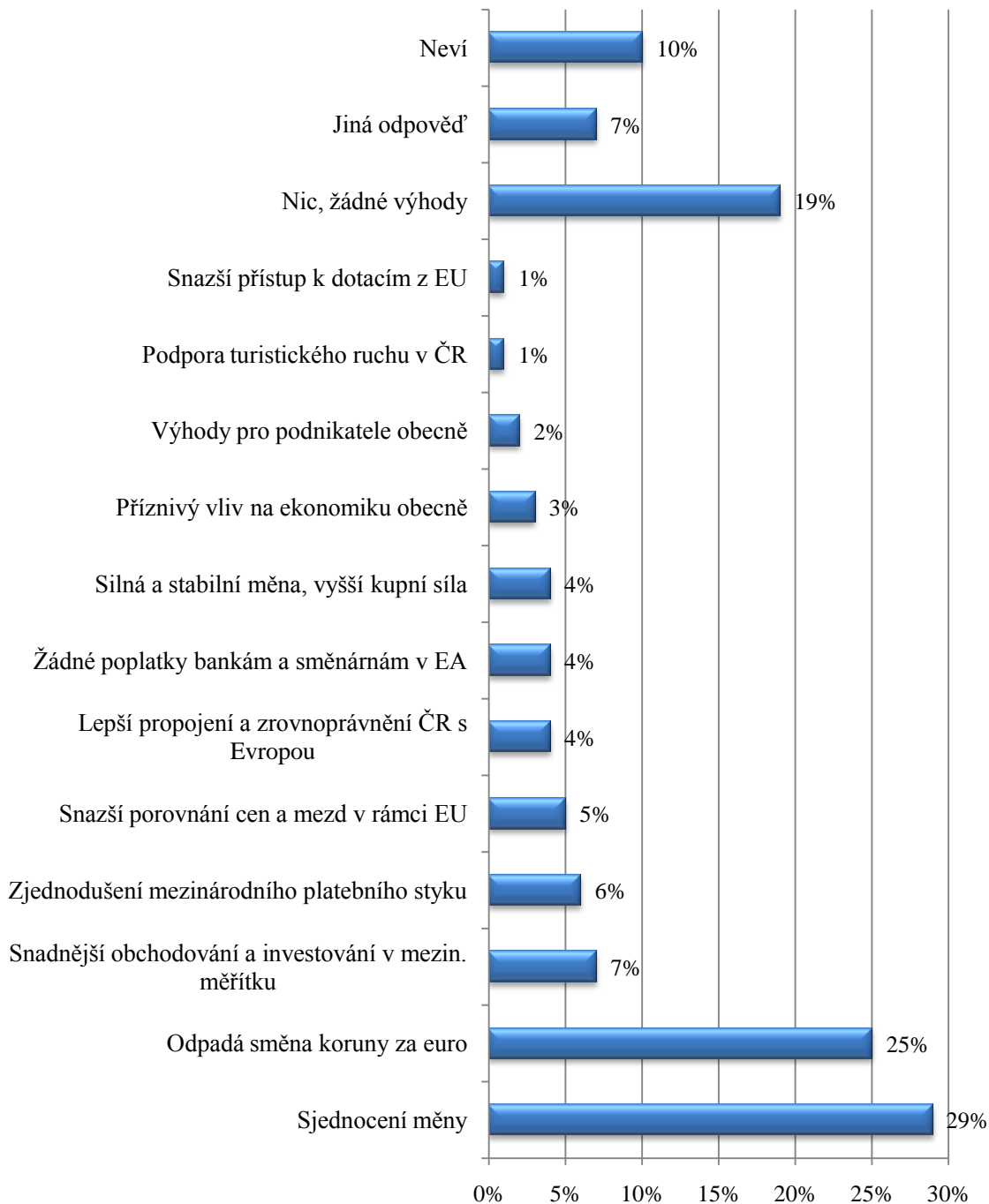
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	9.7	1.8	3.9	4.5	1.4	-0.1	2.6	1.6	2.1	3.0	6.3	0.6	1.2	2.1
Eurozóna ¹⁷	1.1	1.1	2.1	2.3	2.2	2.1	2.1	2.2	2.2	2.1	3.3	0.3	1.6	2.7
Belgie	0.9	1.1	2.7	2.4	1.6	1.5	1.9	2.5	2.3	1.8	4.5	0.0	2.3	3.5
Estonsko	8.8	3.1	3.9	5.6	3.6	1.4	3.0	4.1	4.4	6.7	10.6	0.2	2.7	5.1
Finsko	1.3	1.3	2.9	2.7	2.0	1.3	0.1	0.8	1.3	1.6	3.9	1.6	1.7	3.3
Francie	0.7	0.6	1.8	1.8	1.9	2.2	2.3	1.9	1.9	1.6	3.2	0.1	1.7	2.3
Irsko	2.1	2.5	5.3	4.0	4.7	4.0	2.3	2.2	2.7	2.9	3.1	-1.7	-1.6	1.2
Itálie	2.0	1.7	2.6	2.3	2.6	2.8	2.3	2.2	2.2	2.0	3.5	0.8	1.6	2.9
Kypr	2.3	1.1	4.9	2.0	2.8	4.0	1.9	2.0	2.2	2.2	4.4	0.2	2.6	3.5
Lucembursko	1.0	1.0	3.8	2.4	2.1	2.5	3.2	3.8	3.0	2.7	4.1	0.0	2.8	3.7
Malta	3.7	2.3	3.0	2.5	2.6	1.9	2.7	2.5	2.6	0.7	4.7	1.8	2.0	2.4
Německo	0.6	0.6	1.4	1.9	1.4	1.0	1.8	1.9	1.8	2.3	2.8	0.2	1.2	2.5
Nizozemsko	1.8	2.0	2.3	5.1	3.9	2.2	1.4	1.5	1.7	1.6	2.2	1.0	0.9	2.5
Portugalsko	2.2	2.2	2.8	4.4	3.7	3.3	2.5	2.1	3.0	2.4	2.7	-0.9	1.4	3.6
Rakousko	0.8	0.5	2.0	2.3	1.7	1.3	2.0	2.1	1.7	2.2	3.2	0.4	1.7	3.6
Řecko	4.5	2.1	2.9	3.7	3.9	3.4	3.0	3.5	3.3	3.0	4.2	1.3	4.7	3.1
Slovensko	6.7	10.4	12.2	7.2	3.5	8.4	7.5	2.8	4.3	1.9	3.9	0.9	0.7	4.1
Slovinsko	7.9	6.1	8.9	8.6	7.5	5.7	3.7	2.5	2.5	3.8	5.5	0.9	2.1	2.1
Španělsko	1.8	2.2	3.5	2.8	3.6	3.1	3.1	3.4	3.6	2.8	4.1	-0.2	2.0	3.1

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Eurostatu, 2012

¹⁷ Hodnoty v řádku jsou transparentní se složením eurozóny v konkrétním roce.

Příloha G:

Obr. č. 1: Výhody z přijetí eura za měnu České republiky (v %)¹⁸

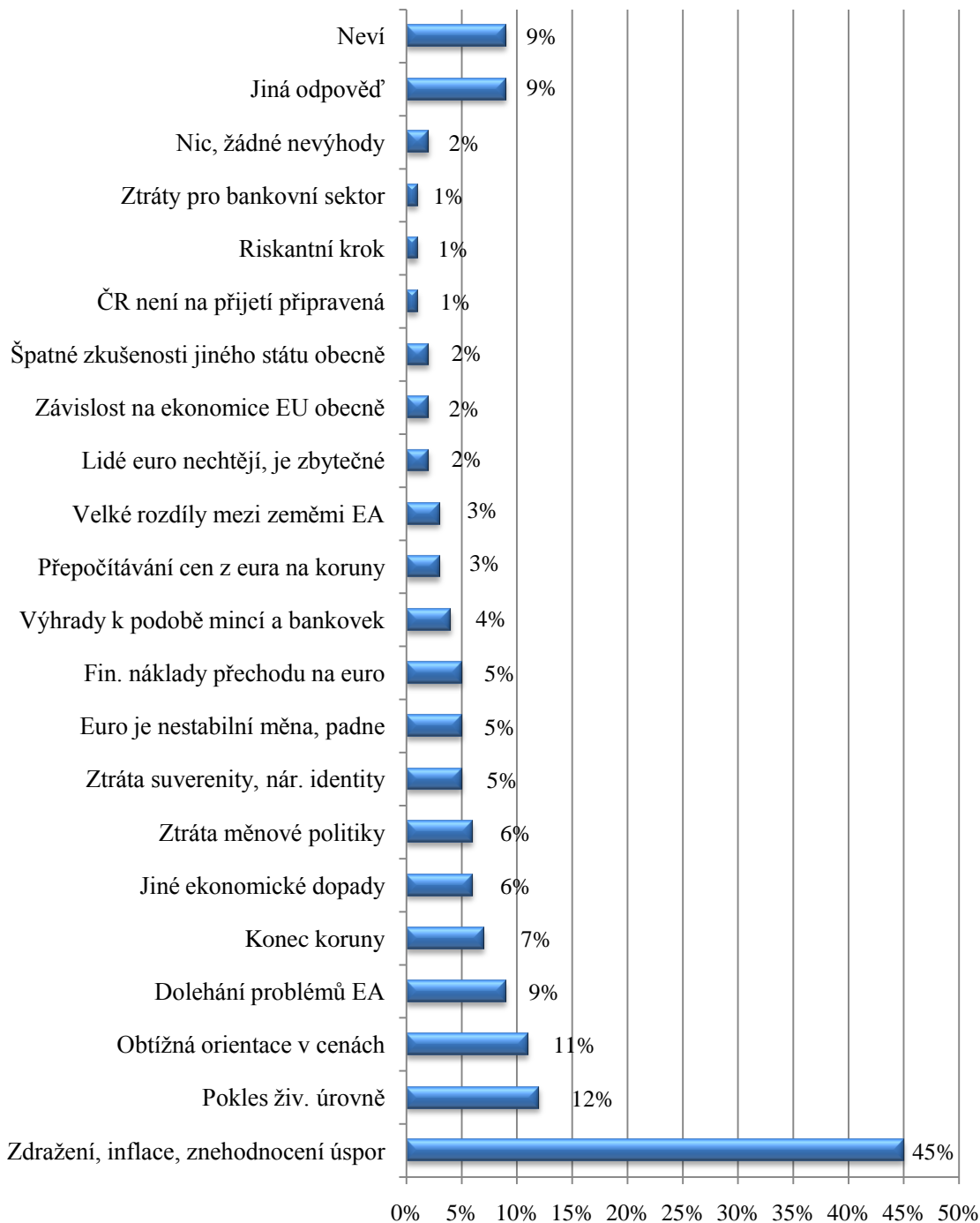

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Centra pro výzkum veřejného mínění (2011), 2012

¹⁸ Dotazované osoby mohly zvolit až dvě hlavní výhody, proto součet hodnot v grafu se rovná 200%, přičemž dopočet do této hodnoty tvoří nevyužitá možnosti druhých odpovědí.

Příloha H:

Obr. č. 2: Nevýhody z přijetí eura za měnu České republiky (v %)¹⁹

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Centra pro výzkum veřejného mínění (2011), 2012

¹⁹ Dotazované osoby mohly zvolit až dvě hlavní výhody, proto součet hodnot v grafu se rovná 200%, přičemž dopočet do této hodnoty tvoří nevyužitá možnosti druhých odpovědí.

Abstrakt

SKŘIVANOVÁ, P. *Postoj „nových“ členů EU k euru*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 85 s., 2012.

Klíčová slova: přínosy, náklady, Hospodářská a měnová unie, Česká republika, Slovensko

Bakalářská práce je zaměřena na měnovou integraci. Teoretická část se zabývá specifikací přínosů a nákladů přijetí společné evropské měny. Praktická část popisuje postoj nových členů Evropské unie k euru. Za nové členy jsou považovány všechny státy, které vstoupily do Evropské unie v roce 2004 a později. Jsou analyzovány názory občanů, podniků, prezidenta, národní centrální banky, ministerstva financí, politiků a ekonomických odborníků v České republice a na Slovensku. Nakonec, práce představuje celkový postoj země k euru. Při hodnocení je použita řada průzkumů a analýz evropských institucí.

Abstract

SKŘIVANOVÁ, P. *The attitude of the new EU member states towards the Euro.* Bachelor thesis. Pilsen: The Faculty of Economics University of West Bohemia, 85 p., 2012.

Key words: benefits, costs, Economic and Monetary Union, Czech Republic, Slovakia

This bachelor thesis is devoted to the monetary integration. The theoretical part specifies costs and benefits of adoption of the European common currency. The practical section describes the attitude of the new EU member states towards the Euro. All states that joined the European Union in 2004 and later are considered as new members. The work analyses the opinions of citizens, companies, the President, the National Central Bank, the Finance Ministry, politicians, economic experts in the Czech Republic and Slovakia. Finally, the research section of this work describes the overall attitude of the country towards the Euro. A number of surveys and analyses of the European institutions is used in the evaluation.